

[K. B. Andersen]

og vi må så nu drøfte det i udvalget for forretningsordenen.

Det, vi har ønsket fra præsidiets side, og det mener jeg også jeg har forstået at der var interesse for med denne fremgangsmåde, er, at det denne gang ikke skulle behøve at tage 4-5 år, som det har gjort ved visse tidligere lejligheder, men at vi forhåbentlig i løbet af den kommende vinter kan komme igennem de ting, som vi her har foreslået.

Jeg skal kun gøre to bemærkninger til det, der er sagt af ordførerne.

Det er måske en lille ting, men når fru Lone Dybkjær spørger, om det ikke er en lapsus, at der står »han« om folketingets formand, så kan jeg sige, at det synes jeg personligt at det er, og jeg vil tro, at mine præsidiemedlemmer vil sige det samme – jeg har dog ikke drøftet det med dem. Men jeg kan berolige fru Lone Dybkjær med, at i denne lille mappe, som jeg er begyndt at lave for at samle sammen til udvalgsarbejdet, er der en lille seddel, som jeg skrev for 1 måned siden. Der står: »Rette »ham« og »han« i alle paragraffer« – hvis det kan være en trøst. Jeg har engang fået et lovforslag skrevet om, fordi der også stod »han« forskellige steder. Jeg foreslog dengang som undervisningsminister, da mine embedsmænd sagde, at »han« betød både »han« og »hun«, at skrive »hun« hele vejen igennem. Dertil sagde de, at det kunne man ikke, og så skrev vi hele lovforslaget om. Jeg skal gøre opmærksom på, at der er en række paragraffer, hvor der endog om medlemmer står »han« og »ham«. Det er en lille ting, men selvfølgelig har fru Lone Dybkjær ret i, at den skal vi også se på, når vi nu går tingene igennem.

Og så kun for en ordens skyld: jeg synes, at forslaget har fået en overordentlig saglig modtagelse, også fra de ordførere, som begribeligvis har betænkeligheder ved en række punkter. Den eneste, der faldt lidt uden for den saglige ramme, var hr. Glistrup, der nærmest lød, som om dette var et forslag lavet til ære for den nuværende folketingsformand og dennes styrke. Jeg vil da gerne gøre hr. Glistrup opmærksom på, at man jo aldrig ved, hvor længe nogen er i dette ting. Jeg ved i hvert tilfælde ikke, hvor længe hr. Glistrup har sæde i dette ting. Derimod ved man helt præcist, hvor længe jeg har det, for jeg har for længst meddelt, at ved næste valg går jeg af fra dette høje embede og forlader dette

ting. Det er altså mere gangen her i huset, præsidiets stilling i gangen her i huset, forholdet mellem dette parlament og regeringen og sådan nogle ting, vi har været optaget af, og ikke mere personlige ting, som hr. Glistrup gerne ville dreje det over til.

Til slut blot et håb om en grundig behandling i udvalget – det er jeg ikke i tvivl om at forslaget vil få – men også en så hurtig behandling, at vi kan få dette forslag igennem i den folketingssamling, vi nu er inde i.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget for forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel til industriministeren:

Forespørgsel af Askjær Jørgensen (FP):

»Hvad kan ministeren oplyse om den danske produktionssektors muligheder for at skabe den merproduktion af danske varer, som er så nødvendig for at finansiere det danske samfunds forbrug samt skaffe flere arbejdspladser og midler til tilbagebetaling af den enorme gæld, det danske samfund har pådraget sig?«

(Forespørgsel nr. 5. Anmeldt 9/10 80. Fremme af forespørgslen vedtaget 15/10 80).

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Taletiden for ordførerne er aftalt til 10 minutter i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Forhandling

Askjær Jørgensen (FP):

Situationen i Danmarks produktionssektor er katastrofal: butikssektoren har åndenød,

[Askjær Jørgensen]

dansk landbrug lider rentedøden, byggebranchen lider rentedøden, industrien er inde i en depressionstilstand, som ikke er set så alvorlig siden midten af 1930'erne.

Jeg er klar over, at industriministeren vil fortælle om en milliard kroner eller to milliarder kroner i selektive støtteordninger, som man vil gavne erhvervslivet med. Jeg har læst, hvad industriministeren har skrevet på det sidste, f.eks. i Erhvervs-Bladet den 28. oktober, og jeg er vidende om, at industriministeren har til hensigt at give en industripolitisk redegørelse i løbet af vinteren. Men det er ikke nok. Situationen er så kaotisk og katastrofal i hele det danske erhvervsliv, at der må langt mere til end de småtterier, der er indeholdt i regeringens oplæg. Man skal gå en helt anden vej.

Ifølge dagspressen i forgårs rider statsministeren rundt på en elefant på den anden side af jordkloden. Det er muligt, at statsministeren finder dette en passende beskæftigelse i disse alvorlige tider. Mere passende havde det dog været, om statsministeren i dag havde været på sin plads her i folketinget for at deltage i drøftelsen af det alvorlige spørgsmål om, hvordan vi får finansieret Danmarks fortsatte eksistens.

Jeg hørte forud for valget i radioen, den 22. oktober 1979, en udtalelse af arbejdsminister Svend Auken, og den lød som følger:

»Nye ideer og tro på fremtiden er der også brug for, når det gælder beskæftigelsen. Takket være en række initiativer er ledigheden faldet med 50.000 på et år, men arbejdsløsheden vil stige igen, hvis ikke den nye regering kommer i gang med arbejdet efter valget. Men betingelsen er øget styrke til socialdemokratiet ved valget.«

Nu er det jo således, at socialdemokratiet klarede valget således, at man beholdt...

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Undskyld, findes dette citat skriftligt?

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg har kun hørt det i radioen, hr. formand.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Ja vel, jeg ville bare vide det.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg har noteret det ned ved en radioaflytning.

Socialdemokratiet klarede jo valget, så man beholdt ministertaburetterne, men hvorfor er regeringen så ikke kommet i gang? Hvorfor har regeringen ikke taget arbejdstøjet på? Har regeringen intet arbejdstøj i det hele taget?

Jeg har også forstået, at taletiden i dag er nedsat til 10 minutter. Det synes jeg er trist. Jeg synes, det er den vigtigste af de forespørgsler, der er rejst her i folketinget i dette efterår, fordi det er en forespørgsel om, hvordan vi kan få finansieret dette samfunds eksistens.

Hvis industriministeren vil komme herop og fortælle, hvorledes og hvornår regeringen vil gennemføre en halvering af renteniveauet i Danmark, så kan erhvervslivets folk disponere efter, hvornår det igen bliver muligt at finansiere vareproduktion og byggeri i Danmark. Alle fakta viser, at med det renteniveau, vi har nu, dør det samlede danske erhvervsliv, landbruget og det hele med.

Hvis industriministeren også vil fortælle, at regeringen er klar over, at praleriet med de frie overenskomstforhandlinger i foråret 1981 er tomme fraser, og at det bliver nødvendigt for folketinget at fastsætte en overenskomst, der sikrer en fastfrysning af bruttoprisen på arbejdskraft på et niveau, der mindst er 5 pct. under det nuværende, i stedet for, at vi skal have den sædvanlige lønglidning på 10-12 pct. om året, så kunne erhvervslivet, den samlede produktionssektor, kalkulere, om det igen kunne blive lønsomt at producere varer i Danmark. Jeg håber inderligt, at vi nu må høre noget positivt fra produktionssektorens minister.

For god ordens skyld skal jeg bemærke, at en reduktion af bruttoprisen på arbejdskraft selvfølgelig skal kompenseres med skattelettelser, at reallønsfremgang skal ske gennem lavere priser på danske varer. Dette vil naturligvis give produktionssektorens medarbejdere ny arbejdsglæde, og det er netop, hvad vi efterlyser. Hvordan skal vi få noget humør ind i den danske produktionssektor, hr. minister?

Industriministeren (Erling Jensen):

Hr. Askjær Jørgensen brugte sit mundtlige indlæg hovedsagelig til at kritisere to af mine

[Industriministeren]

kolleger, der er forhindret i at være til stede, fordi de har påtaget sig opgaver, som vi i det danske samfund mener er værdifulde i den internationale kontakt. Og han sluttede stort set med at kritisere min påklædning, som han ikke fandt var i overensstemmelse med, at jeg var i arbejdstøjet. Jeg skylder at sige, at årsagen er den, at der i dag har været statsråd, og det er af almindelig respekt for Hendes Majestæt, at jeg ser ud, som jeg gør.

Hr. Askjær Jørgensen berører i sin forespørgsel centrale erhvervspolitiske problemer, og det giver mig anledning til at forsøge at belyse dem i en lidt bredere økonomisk-politisk sammenhæng.

Regeringen deler naturligvis den opfattelse, at det er af største vigtighed, at den danske produktionssektor i videst mulig udstrækning bidrager til løsningen af de alvorlige balanceproblemer, der kendetegner dansk økonomi. I den offentlige debat hører man undertiden det synspunkt fremsat, at vil man forøge beskæftigelsen og nedbringe underskuddet på betalingsbalancen, så må der foretages et valg mellem to former for politik, der begge kan føre hertil: enten kan man gå sparevejen og løse betalingsbalanceproblemet over mindre forbrug og mindre import, eller man kan tværtimod forøge produktion og eksport og løse problemet ad denne vej. Man skulle altså efter denne tankegang have valget mellem enten at foretage noget defensivt eller at foretage noget offensivt.

Hvis det forholdt sig så enkelt, så var det jo let at træffe et valg. Man måtte ud fra alle synspunkter foretrække at gå den offensive vej gennem øget produktion og eksport. En sådan forenkling holder imidlertid hverken over for den økonomiske eller over for den politiske virkelighed. En politik, som på én gang har det nødvendige sigte at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen og at undgå socialt og politisk uacceptable virkninger for beskæftigelsen, må samtidig rumme både offensive og defensive elementer. Væksten i den offentlige sektor må gradvis nedbringes, og der må gennemføres en stram finanspolitik, bl.a. med det sigte efterhånden at aflaste pengepolitikken og herigennem tilvejebringe forudsætningerne for en hårdt tiltrængt rentenedsættelse. Den rentesænkning, som nu i to omgange har været gennemført i den allerseneste tid, må da også ses som resultatet af Nationalbankens tillid til

den finanspolitik, som er og fortsat vil blive gennemført. Men så længe betalingsbalance-situationen er så usikker, som tilfældet er, så må der fastholdes en forsigtig pengepolitik, og hvad dertil hører af høj rente, af låneloft og af andre kreditpolitiske begrænsninger. Vi må fortsat opretholde et dansk renteniveau, der ligger i overkanten af det internationale.

Disse grundakkorder i dagens økonomiske politik er nødvendige, selv om det må erkendes, at det i henseende til produktion, investeringer og beskæftigelse er en politik af defensiv karakter. Derfor kan en sådan økonomisk politik efter regeringens opfattelse heller ikke stå alene. Der kan være god grund til at rejse spørgsmålet om, hvad der samtidig kan gøres for at sikre den merproduktion af danske varer, der skal være med til at finansiere samfundets forbrug og nedbringe betalingsbalanceunderskuddet.

Her skal jeg for det første understrege, at regeringen naturligvis har det som sin målsætning, at også den nødvendige finans- og pengepolitik gennemføres på en sådan måde og i et sådant tempo, at landet ikke kastes ud i en økonomisk depression, som ville kaste sine skygger langt ud i fremtiden. Vi må gøre os klart, at det vil tage tid, og vi må tage os denne tid til gradvis at arbejde os ud af de alvorlige problemer.

Men denne økonomiske politik må suppleres med foranstaltninger af offensiv karakter, som kan lette og fremskynde den omprioritering af vore økonomiske ressourcer, der er en nødvendighed, og som hænger sammen med den fundamentale problemstilling i dansk økonomi, nemlig at få tilvejebragt en bedre balance mellem på den ene side den del af erhvervssektoren, der konkurrerer med udenlandsk produktion, og på den anden side den øvrige del af samfundet, herunder den offentlige sektor. Det er derfor samtidig et centralt mål for regeringens politik at få tilvejebragt forudsætningerne for ekspansion i den del af erhvervslivet, som gennem eksport af varer og tjenesteydelser og gennem importkonkurrerende produktion kan bidrage til en styrkelse af betalingsbalancen og dermed tilvejebringe forudsætningerne for en balanceret økonomi i rimelig vækst.

De senere års erhvervs- og beskæftigelsesplaner skal ses i denne sammenhæng. Erhvervs- og beskæftigelsesplanen for 1981, som er et led i aftalen af 5. maj 1980 mellem

[Industriministeren]

socialdemokratiet, det radikale venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti, indeholder betydelige elementer af en aktiv erhvervspolitik til styrkelse af især konkurrenceerhvervene. Erhvervs- og beskæftigelsesplanen er for en dels vedkommende en videreførelse af de mest værdifulde aktiviteter fra den nuværende erhvervs- og beskæftigelsesplan, men for andre deles vedkommende er der tale om nydannelser i takt med skiftende behov. Jeg kan tilføje, at det er besluttet, at erhvervs- og beskæftigelsesplanen vil blive søgt videreført i 1982 og 1983.

Jeg vil gerne pege på nogle væsentlige elementer i denne sammenhæng. En af forudsætningerne for en produktionsstigning på længere sigt er en forøgelse af erhvervenes investeringer. Regeringen så gerne, at der over en bred front kunne gennemføres en sådan forøgelse, men investeringer er valutakrævende. Det gør det nødvendigt, at man prioriterer investeringerne i de valutaskabende erhverv højest.

Udvidelsen fra 1,5 mia kr. i 1980 til 2,1 mia kr. i 1981 af de midler, der er til rådighed for investeringer i de eksporterende erhverv under den såkaldte K-låneordning, må ses i denne sammenhæng. Ordningen vil blive administreret gennem de hidtidige finansieringsinstitutter inden for landbrug, fiskeri og industri og håndværk, og midlerne vil som hidtil blive forbeholdt eksportinvesteringer.

Investeringerne i de valutaskabende erhverv vil endvidere blive tilgodeset ved en udvidelse af den såkaldte EM-låneordning. Her drejer det sig om investeringer i eksporterende og importkonkurrerende virksomheder inden for industri og håndværk. Lovforslag med sigte på en sådan udvidelse er for tiden til behandling her i tinget. Midlerne til denne udvidelse stammer fra den ramme på 200 mill. kr. til videreudbygning af det industripolitiske program, som er indeholdt i erhvervs- og beskæftigelsesplanen for 1981.

Herfra stammer også de midler, der vil blive søgt på finansloven for 1981, til en stærkt tiltrængt justering af bevillingen til egnsudviklingsordningen. Når jeg nævner egnsudviklingsordningen i denne sammenhæng, skyldes det, at selv om egnsudviklingsordningen ifølge sagens natur forfølger regionalpolitiske formål, så tilgodeser ordningen naturligvis samtidig i praksis investeringer i

de eksporterende og de importkonkurrerende industrivirksomheder i egnsudviklingsområderne. Det er klart, at uden en tilfredsstillende udvikling på betalingsbalancen er det heller ikke muligt at tilgodese de regionale problemer.

Også de mindre virksomheder er det vigtigt at have for øje, når det drejer sig om investeringer i de valutaskabende erhverv. Regeringen har med særligt sigte på de mindre virksomheder valgt at udvide den bestående ordning for lån til håndværk og mindre industri og vil samtidig søge i højere grad at få denne ordning rettet imod perspektivrige projekter, herunder nyetableringer af valutaskabende virksomheder. Midlerne til denne udvikling stammer fra den ramme på 50 mill. kr., der er afsat i erhvervs- og beskæftigelsesplanen for 1981 til særlige-oranstaltninger inden for håndværk og mindre industri.

Også foranstaltninger, der mere direkte sigter mod at fremme eksporten, indgår i de midler, hvormed regeringen søger at fremme en omprioritering af samfundets ressourcer i retning af betalingsbalanceerhverv. For øjeblikket har folketinget til behandling et lovforslag om en udvidelse af den samlede ramme for garantier og kautioner under eksportkreditordningen fra 22 mia kr. til 30 mia kr., altså en udvidelse på 8 mia kr. En udvidelse af midlerne til eksportfremmeordningen og af udenrigsministeriets eksportserviceordninger indgår i erhvervs- og beskæftigelsesplanen for 1981, og det samme gælder en udvidelse af midlerne til den særlige bistand til de mindre virksomheders eksportbestræbelser. Der er ligeledes iværksat bestræbelser på at øge projekt- og systemeksporten. Disse foranstaltninger skal tages som udtryk for en justering og en udbygning af bistandsformer på eksportområdet, som er opbygget dels i privat, dels i offentlig regie, og som i høj grad har været værdsat og benyttet af erhvervslivet.

Vort erhvervsliv – det gælder både industri og landbrug – arbejder i et højt omkostningsniveau. For vor internationale konkurrenceevne er det derfor en afgørende forudsætning, at den teknologiske udvikling holdes à jour. Sakker vi bagud på det punkt, kommer det velstandsniveau, vi nu kæmper for at opretholde, for alvor i fare. Teknologistyrelsen varetager administrationen af samtlige ordninger under industriministeriet, som vedrør-

[Industriministeren]

rer teknologi, produktivitet og produktudvikling, i et velfungerende samarbejde med erhvervene og med arbejdsmarkedets organisationer. Disse ordninger vil ligeledes blive udbygget og suppleret gennem erhvervs- og beskæftigelsesplanen.

Den ordning, der yder støtte til produktudvikling, har haft bemærkelsesværdige resultater og vil blive udbygget, således at støtte i højere grad kan ydes til forbedring af eksisterende produkter og beskæftigelsesmæssige og valutamæssige virkninger kan vise sig meget hurtigt.

En nydannelse med tilknytning til teknologistyrelsen er den særlige formidlingsorganisation, som har til opgave at formidle kontakten mellem offentlige styrelser og erhvervsvirksomheder med henblik på virksomhedernes medvirken ved løsningen af en række offentlige investeringsopgaver.

I en periode med betydelig arbejdsløshed er det klart, at den teknologiske udvikling, der kan give sig udtryk i arbejdskraftbesparende teknologi, påkalder sig betydelig opmærksomhed, netop fordi vi også er i den situation, at vi af valutamæssige hensyn må styrke virksomhedernes konkurrenceevne med indsats også på det teknologiske felt. Det kan i konkrete situationer give anledning til konflikter mellem den beskæftigelsesmæssige og den valutamæssige målsætning, men i langt de fleste tilfælde formentlig kun på kortere sigt. Patentløsninger herpå gives næppe, men det er vigtigt, at den teknologivurdering, som i den seneste tid er kommet så stærkt frem i den offentlige debat, medtager alle relevante samfundsmæssige aspekter, der er forbundet med den teknologiske udvikling.

Erhvervs- og beskæftigelsesplanen indeholder som bekendt også en ramme for skattemæssige lempelser for erhvervslivet inden for en beløbsramme på 1,2 mia. kr., som navnlig sigter mod investeringerne i de valutaskabende erhverv. Fordelingen af denne ramme har været forhandlet med erhvervsorganisationerne, og der har stort set været enighed herom. Investeringsfradraget på 5 pct. på maskiner, inventar og lignende driftsmidler, fremskyndet tilbagebetaling af moms af eksport og af energiafgifter, lempelser af aktie- og avancebeskatningen samt skattefrihed for visse offentlige tilskud til produktud-

vikling er væsentlige elementer i denne sammenhæng.

En politik med det sigte, at de produktive ressourcer, som er eller bliver ledige i den offentlige sektor, hurtigst muligt kan føres over til de valutaskabende erhverv, stiller også betydelige krav til arbejdsmarkedets funktionsevne, og der er derfor med dette formål afsat betydelige midler på erhvervs- og beskæftigelsesplanen.

Lad mig endnu en gang understrege, at der ikke gives enkle og hurtige løsninger på de problemer, forespørgeren peger på i sin forespørgsel. Regeringens politik har det centrale sigte gradvis, at skabe ligevægt på betalingsbalancen med skyldigt hensyn til beskæftigelsen og bevarelsen af en rimelig social balance.

Som jeg tidligere har haft lejlighed til at meddele folketingets erhvervsudvalg, er det min hensigt i begyndelsen af det nye år at forelægge tinget en industripolitisk redegørelse. Der vil her blive anledning til at gå dybere ind i de erhvervspolitiske problemer, der er rejst i denne forespørgsel, og som derfor i dag behandles uden at kunne tage sit udgangspunkt i en sådan mere omfattende analyse.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 9 på dagsordenen: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.29

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik til dagsordenens punkt 9, som var:

9) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. 110

1) Til undervisningsministeren af:

Karen Højte Jensen (KF):

»Kan ministeren bekræfte, at der på Det Nødvendige Seminarium (Tvindskolerne) i

[Karen Højte Jensen]

indeværende år kun er optaget 15 danskere, mens antallet af optagne udlændinge er 38?»

Skriftlig begrundelse

Det fremgår af bladet Folkeskolen, nr. 43, side 2086, at der på Det nødvendige Seminarium under Tvindimperiet i indeværende år er optaget 15 danskere, 16 svenskere, 20 nordmænd, 1 amerikaner og 1 vesttysker. Denne sammensætning viser, at rekrutteringen til Tvindseminariet er yderst tvivlsom, og at Det nødvendige Seminarium viser sig at være et overflødigt seminarium. Da der ydes offentlige tilskud til seminariets virksomhed, burde ministeren på grundlag af den ringe søgning, der er til seminariet, tage skridt til at afvikle enhver form for offentlig støtte hertil og dermed sikre en besparelse på seminarieområdet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan i anledning af det stillede spørgsmål oplyse, at der på Det nødvendige Seminarium i indeværende år er optaget 51 studerende, hvoraf de 15 er danske statsborgere. Af de øvrige optagne er 34 svenske og norske, 1 amerikaner og 1 vesttysker.

Optagelsen på et seminarium er betinget af bestået studentereksamen eller HF-eksamen, og det er almindelig praksis, at seminarierne optager svenske og norske studenter uden dispensationsansøgning.

Reglerne om optagelse er fastsat i bekendtgørelse fra 1979 fra undervisningsministeriet, men da Det nødvendige Seminarium ikke har haft flere ansøgere end optagelsespladser, har det handlet formelt korrekt ved optagelsen, idet de særlige bestemmelser om kvotering kun kommer i anvendelse ved adgangsbeholdning.

Men jeg vil da godt føje til, at optagelsen ved Det nødvendige Seminarium – som jeg har været bekendt med, siden ministeriet modtog indberetningen i midten af september – også har gjort indtryk på mig. Ministeriet har meddelt seminariet, at optagelsen ikke kan anses for stemmende med forudsætningerne for loven, og ministeriet har også meddelt seminariet, at en tilsvarende fordeling på danske og udenlandske studenter ikke vil kunne godkendes i fremtiden.

Man har i øvrigt anmodet seminariet om detaljeret at redegøre for optagelsen i 1980.

Det fremgår af denne redegørelse, at seminariet selv er af den opfattelse, at der ikke har været tilstrækkeligt kendskab til, at der er vedtaget en lov om Det nødvendige Seminarium, der har sikret seminariets fortsatte fremtidige virksomhed, og der har derfor ikke været tilstrækkelig opmærksomhed omkring muligheden af at blive optaget på Det nødvendige Seminarium i år.

Da den situation, der her er opstået, må anses for et enkeltstående tilfælde, kan jeg ikke følge forslaget om at tage skridt til at afvikle enhver form for offentlig støtte til seminariet.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg må takke ministeren for hendes klare svar. Det er i uoverensstemmelse med den lov, der er vedtaget. Jeg forstod på ministeren, at hun ligesom undskyldte, at man fra seminariets side ikke havde været opmærksom på denne lov. Jeg må til gengæld undre mig meget over, at man ikke kender de forudsætninger, som ligger for seminariet.

Andre seminarier har været pålagt besparelser, og jeg vil gerne spørge ministeren – især på baggrund af de besparelser, der er pålagt jyske seminarier – om der også er pålagt Det nødvendige Seminarium besparelser i indeværende år. Jeg finder, det er meget paradoksalt, at man vil opretholde et seminarium, hvor man har 38 udlændinge og 15 danskere.

Ifølge den nye lov om Det nødvendige Seminarium skal seminariet være fuldt udbygget og figurere på finansloven med 4,5 mill. kr. i 1984. På baggrund af de oplysninger, ministeren her har givet, vil jeg gerne spørge, hvilke overvejelser ministeren gør sig med hensyn til denne fremtid.

Fra konservativ side har vi aldrig støttet seminariet, for vi er imod dets indhold og pædagogik, og jeg mener, at optagelsestallene her klart viser, at Det nødvendige Seminarium ikke er et nødvendigt seminarium, men et overflødigt seminarium. Der ydes offentlige tilskud til seminariets virksomhed. Jeg vil opfordre ministeren til på grundlag af den ringe søgning, der er til seminariet, at tage skridt til at afvikle enhver form for offentlig støtte og dermed sikre en besparelse på seminarieområdet.

[Karen Højte Jensen]

Jeg vil gerne spørge, hvilke konkrete overvejelser ministeren gør sig med hensyn til de kommende år. Jeg har forstået, at ministeren i indeværende år ikke vil gribe ind, men jeg vil gerne spørge: hvordan vil det blive tilrettelagt de kommende år?

Voigt (FP):

Ministeren skal jo ligesom sine kolleger i denne tid finde enormt store besparelser, og jeg vil derfor godt spørge ministeren på baggrund af de oplysninger, der her er fremkommet – og også til dels på baggrund af det, ministeren selv sagde – om det ikke ville være hensigtsmæssigt omgående at foretage en besparelse på dette område fremfor at skulle skære ned på visse afdelinger på f. eks. rigshospitalet eller andre steder inden for f. eks. undervisningssektoren.

Jeg vil godt stille det tillægsspørgsmål til ministeren, om det er således, at danskere, der kommer ind på et lignende seminarium – hvis sådan noget findes – i Norge og Sverige, får tilskud, på samme måde som vi giver tilskud til nordmænd og svenskere, for ikke at tage vesttyskeren og amerikaneren med.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg tror, fru Karen Højte Jensen misforstod mig. Det er ikke seminariet, der ikke har været opmærksomt på lovgivningen, men de potentielle ansøgere til seminariet, der ikke i tilstrækkelig grad har været opmærksomme på den. Loven blev jo vedtaget på et ret sent tidspunkt her i foråret.

Jeg blev spurgt i forbindelse med andre besparelser, om det ikke var rimeligt at spare her. Besparelserne på seminarierne vil bestå i en nedskæring af 20 hold, fordelt over en række seminarier, således at man får 4- og 3-spors seminarier. Sagen er den, at Det nødvendige Seminarium har 2 spor. Man kan ikke skære ét spor væk – så alternativet er at lukke seminariet.

Både fru Karen Højte Jensen og hr. Voigt spørger, om det ikke er hensigtsmæssigt omgående at bespare dette seminarium væk. Nej, det mener jeg ikke det er. Jeg mener ikke, det er hensigtsmæssigt for folketingets arbejdsgang, at man i april eller maj, eller hvornår det nu var, vedtager en lov om Det nødvendige Seminarium for i november at lukke det.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg forstår nu, at ansøgerne ikke har været opmærksomme på lovgivningen, men det må da undre mig, hvis seminariet heller ikke har været opmærksomt på lovgivningen. Det er jo seminariet, der optager disse ansøgere. Jeg forstår, at man ikke har pålagt Det nødvendige Seminarium, at det skulle spare. Jeg tror da, at man kunne spare dér ligesom andre steder. Det er jeg nærmest overbevist om.

Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål til ministeren om fremtiden. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvordan hun vil sikre, at dette ikke gentager sig.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Lad mig prøve én gang til for kong Hans. Det nødvendige Seminarium har selvfølgelig været opmærksomt på den lovgivning, der har sikret dets tilværelse, og uden hvilken det havde været lukket i sommer. Det, jeg gav udtryk for, var, at fordi loven blev vedtaget på et sent tidspunkt, har man ikke i tilstrækkelig grad ude blandt de unge, der ville søge læreruddannelsen, været opmærksom på, at her var altså et seminarium, man også kunne søge.

Hvad angår fremtiden, har jeg i mit første svar oplyst, at jeg har meddelt seminariet, at denne fordeling ikke fremover vil blive accepteret. Det går jeg ud fra at seminariet er klar over, så man i optagelsesprocessen ikke gentager dette. De har intet formelt ukorrekt gjort i den procedure, de har anvendt i år, men vi har gjort dem opmærksom på, at de ikke kan have den samme fordeling imellem udlændinge og danske fremover. Jeg går helt klart ud fra, at det også bliver taget til efterretning. Jeg synes, det er for tidligt at stå her i dag og sige, hvad vi vil gøre, hvis fremtiden skulle vise, at dette ikke bliver fulgt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 112

2) Til *undervisningsministeren* af:

Nathalie Lind (V):

«Hvilke overvejelser har ministeren gjort sig i anledning af udviklingen inden for UNESCO?»

Skriftlig begrundelse

[Nathalie Lind]

Det har igennem længere tid været kendt, at der inden for FNs særorganisationer sker en tiltagende politisering, således også inden for UNESCO. På den for nylig afsluttede generalforsamling i Beograd blev der uden afstemning vedtaget principper for en ny verdensorden for information og kommunikation, som indebærer en konkret trussel mod pressefriheden og den frie kommunikation af nyheder og information. Selv om pressefriheden i Danmark ikke er i fare, har Danmark alligevel som medlem af UNESCO et ansvar for, om totalitære regimer lægger sådanne bånd på den internationale nyhedsformidling, at den frie udveksling af nyheder og information m.v. underkues.

Opbygningen af den danske UNESCO-nationalkommission har en sådan form, at den alene fungerer på regeringens ansvar. Det måtte være en overvejelse værd, om man ikke burde implicere også folketinget i dette FN-organ.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg forstår fru Nathalie Linds spørgsmål sådan, at det ønskes oplyst, om den tiltagende politisering inden for FNs særorganisationer giver anledning til overvejelser om en eventuel ændret opbygning af den danske deltagelse i UNESCO-samarbejdet.

Jeg vil godt sige, at på den netop afsluttede generalkonference har det navnlig været spørgsmålet om vedtagelse af principper for en ny verdensorden for information og kommunikation, der har været genstand for politiske modsætningsforhold. Drøftelserne under generalkonferencen fandt sted på grundlag af en række forslag og anbefalinger, der er indeholdt i den såkaldte McBride-rapport med titlen »Many Voices – One World«.

Regeringens holdning til spørgsmålet om en ny verdensorden for information og kommunikation har været og er fortsat den, som jeg gav udtryk for ved mit indlæg under generalkonferencen, at det erkendes, at der findes en ubalance i den internationale nyhedsformidling til fordel for de udviklede lande, og at denne ubalance bør ændres ved hjælp af bistand til udviklingslandene til opbygning af egne informations- og kommunikationsnet. Men jeg har samtidig givet udtryk for, at opstilling af internationale etiske normer for massekommunikation ikke vil være mulig og

ikke bør støttes. Den holdning har også ligget til grund for den danske delegations arbejde med kommunikationsspørgsmålene under hele generalkonferencen, hvilket meget klart fremgår af den stemmeforklaring, der blev afgivet, da resolutionen blev vedtaget. Den danske holdning til det endelige forslag til de nævnte principper var i øvrigt med mindre variationer på linje med de øvrige vestlige landes.

Det kan yderligere bemærkes, at alle spørgsmål med udenrigspolitisk indhold løbende forelægges udenrigsministeriet, sådan at det derved sikres, at delegationens synspunkter er i overensstemmelse med den danske parlamentariske holdning.

På denne baggrund og under hensyn til, at arbejdet i UNESCO for de 95 pct.s vedkommende er et rent fagligt arbejde inden for uddannelse, videnskab og kultur, finder jeg ikke, at der for tiden er grund til at ændre opbygningen af vores UNESCO-nationalkommission.

Nathalie Lind (V):

Jeg takker ministeren for svaret, der ikke gav noget nyt. Ministeren refererede sin tale, der også har været gengivet i dagspressen herhjemme.

Jeg kan acceptere, at mit spørgsmål måske kunne forstås således, at jeg alene tænkte på den danske nationaldelegations sammensætning, men det gør jeg ikke. Jeg skriver til sidst i den skriftlige begrundelse:

»Det måtte være en overvejelse værd, om man ikke burde implicere også folketinget i dette FN-organ.«

Derfor tror jeg, ministerens svar taler lidt uden om det, der er realiteten.

Vi har på så uendelig mange områder oplevet, at alle særorganerne er blevet politiseret. Arbejdet i UNESCO foregår på regeringsplan. Ministeren sagde, at man havde holdt sig løbende orienteret med udenrigsministeriet, men mig bekendt er det ikke emne f. eks. for drøftelse i udenrigspolitisk nævn. Jeg mener, at folketinget, parlamentet her, netop fordi disse spørgsmål er så vitale, burde inddrages under den ene eller den anden form. Jeg har ikke nogen given opskrift på det, men det har ministeren mulighed for igennem regeringen, igennem sin administration, at komme med forslag om.

[Nathalie Lind]

Jeg har fulgt med i – og jeg har gjort det meget nøje – hvad der er sket, og hvordan andre lande har reageret. Jeg indrømmer, at man hidtil har valgt at træffe afgørelserne ved consensus, altså ikke har haft nogen afstemning, idet man tror på, at dette kompromis muligvis er en vej frem. Men når man følger med i dette og hører om, hvad der er sket, og også hører, hvordan den danske presse og de danske massemedier opfatter det, så må jeg have lov til at citere et blad som Politiken, der siger, at vi skulle have stemt imod. Jeg må komme tilbage til den side af sagen bagefter.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Som den minister, der har UNESCO-samarbejdet under sin ressort, er jeg naturligvis interesseret i enhver interesse og opmærksomhed omkring UNESCOs arbejde, selvfølgelig også fra medlemmer af huset her. Men når det drejer sig om – som jeg måtte forstå det – politisk deltagelse i kommissionen herhjemme og i delegationen ved generalkonferencerne, vil jeg henholde mig til, hvad jeg sagde før: at det er en meget lille del af arbejdet, der er politisk; den helt overvejende del af det er teknisk-fagligt samarbejde.

Hvad det politiske spørgsmål, der her rejses, angår, kan jeg sige – ud over de oplysninger, jeg gav før – at jeg havde lejlighed til inden min afrejse fra Beograd at have en relativt lang samtale med generalsekretæren, hvor jeg meget klart gjorde rede for de danske synspunkter, og jeg kan sige, at man i UNESCO er meget klar over de betænkeligheder, der er fra dansk og fra nordisk side på dette felt.

Nathalie Lind (V):

Vi får forhåbentlig en anden lejlighed til en debat om det mere principielle i denne sag. Det argument, at det kun er en meget lille del, der vedrører det politiske, og at alt det andet er mere fagligt, sagligt bestemt, synes jeg er et dårligt argument. Jeg mener, det er et fuldstændig vitalt spørgsmål, der foreligger her. Hvordan skal ytringsfriheden være, hvordan skal informationsfriheden være? Skal Danmark, skal det danske folketing – uden at være impliceret i det på nogen måde – blot acceptere, at man kører videre, i

stedet for at tage konfrontationen og dermed tage et medansvar?

Det, jeg ikke nåede at citere før – undskyld, hr. formand – var fra slutningen af oktober, hvor et blad som Politiken klart skrev, at vi burde have stemt imod. Hvis ministeren læser udenlandske blade fra London og New York osv., vil hun også dér se, hvilken heftig debat dette rejser. Jeg mener, det er så vigtigt et spørgsmål, at folketinget ikke kan være sat uden for indflydelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 116

3) Til *undervisningsministeren* af:

Eva Møller (KF):

»Hvilke tanker har regeringen gjort sig om en eventuel adgangsbegrænsning til gymnasierne?«

Skriftlig begrundelse

På et møde i Nationaløkonomisk Forening har finansminister Svend Jakobsen ifølge Berlingske Tidende for onsdag den 29. oktober udtalt, at man i forbindelse med de »åbne indgange« til de offentlige ydelser også må se på den frie adgang til gymnasierne.

Ministerens bedes oplyse, om en eventuel adgangsbegrænsning skal ske gennem et betalingsprincip, om man påtænker en skærpelse af egnethedskriteriet, eller om man har helt andre muligheder under overvejelse.

Eva Møller (KF):

Det er med stor spænding, jeg afventer undervisningsministerens svar på det stillede spørgsmål om, hvilke tanker regeringen har gjort sig om en eventuel adgangsbegrænsning til gymnasiet, for ofte hører vi jo først om regeringens bespareelsesplaner, når de udsendes i form af cirkulærer eller bekendtgørelser.

Vi ønsker fra konservativ side fortsat, at der skal være adgang til gymnasiet for alle elever, der er egnede til og har behov for denne uddannelse, der efter vor opfattelse er forberedelsen til en længerevarende højere uddannelse. På den anden side kan vi godt se, at det er inkonsekvent, således som ordningen fungerer i øjeblikket, hvor alle kan

[Eva Møller]

komme i gymnasiet, men hvor en del af disse elever senere ikke kan udnytte deres uddannelse på grund af adgangsbegrænsningen til de højere uddannelser.

Skal der ske en adgangsbegrænsning på gymnasieområdet, ønsker vi, at den skal være frivillig, det vil sige ske dels gennem en udbygget erhvervsorientering, hvor eleverne orienteres om, hvilke andre muligheder der er, dels – og det vil jeg da gerne rose ministeren for – derved, at der sker en samtidig tilmelding til gymnasiet og EFG. Endelig ser vi fra konservativ side gerne – og det gjorde vi også, da man sidst behandlede adgangen til gymnasiet – at man strammede egnethedskriteriet til gymnasiet gennem et krav om, at man skal have bestået folkeskolens afgangsprøver på udvidet kursusniveau og ikke på grundkursusniveau.

Men som sagt vil jeg gerne høre ministeren om, hvilke planer regeringen har.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

I sin skriftlige begrundelse henviser spørgeren til en tale, finansministeren har holdt i Nationaløkonomisk Forening. På dette møde redegjorde finansministeren bl.a. for forskellige mekanismer, der påvirker udviklingen i de offentlige udgifter, og han nævnte som én blandt mange, hvad han kaldte »de åbne adgangsveje til den offentlige sektor«. Som et af eksemplerne her blev nævnt gymnasierne, hvor den frie adgang for alle – også ud over det umiddelbare kapacitetsbehov – må forudses at medføre et forstærket pres på de dyre og længerevarende uddannelser. Men finansministeren sagde udtrykkeligt, at vi ikke skal lukke disse døre, men at vi på en eller anden måde skal sikre, at de, der kommer indenfor, har et formål med det, som står i rimeligt forhold til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Regeringen ønsker således ikke at begrænse adgangen til gymnasiet, men de store studenterkuld kan naturligvis ikke undgå at give anledning til nogle overvejelser. Jeg tænker i den forbindelse på overvejelser vedrørende f.eks. en forbedret uddannelsesvejledning, inden de unge påbegynder studiet, en forbedret vejledning af de studerende samt en forbedret erhvervsvejledning ved studiets afslutning.

Lad mig slå fast, at der ligger ikke nogen form for planer om en adgangsbegrænsning til gymnasiet ud over den, der ligger i de nuværende optagelseskrav, og der er ingen overvejelser om at indføre betalingsordninger eller skærpelse af egnethedskriterier. Betalingsordninger ville stride imod de principper, som folketinget netop vedtog i juni måned i år vedrørende ungdomsuddannelserne, og en skærpelse af adgangskriterierne kan ikke være på sin plads, når de nuværende kriterier fungerer så godt, at frafaldet i gymnasiet fortsat er beskedent.

Der sker en væsentlig udbygning af EFG-uddannelserne i disse år, og jeg håber – ikke blot håber, men forventer også – at denne udbygning vil øge de unges lyst til at søge disse uddannelsesmuligheder. Jeg mener, det må være en væsentlig opgave for os at kanalisere en række af vore unge over i de faglige uddannelser. Vi har allerede set en tendens til det. Den tendens skal vi styrke og udvide rrog ikke løse problemet ved at lave adgangsbegrænsning til gymnasiet.

Eva Møller (KF):

Jeg vil da godt takke undervisningsministeren for svaret og sige, at jeg kan forstå, hun ikke som jeg har måttet nøjes med at læse referatet af finansministerens tale i Berlingske Tidende, for det var i hvert fald ikke helt det, der stod i Berlingske Tidende. Der stod, at man måtte overveje en begrænsning til gymnasiet. Jeg forstod det i hvert fald, som om man ville gøre det anderledes end det, ministeren nævnte her.

Jeg vil gerne sige, at jeg er ked af, at ministeren ikke ønsker at se på en skærpelse af adgangskravene til gymnasiet. Jeg kan som ministeren naturligvis kun være glad for, at beståelsesprocenten i gymnasiet er så stor, men jeg er bestemt ikke særlig tilfreds med, at så stor en del af de unge, der kommer ud af gymnasiet, har en studentereksamen, som de i realiteten ikke kan bruge til noget senere hen, dels fordi denne studentereksamen er for lav, dels fordi der faktisk ikke er plads til alle disse unge mennesker i det videre uddannelsessystem. Jeg så hellere, at man begrænsede lidt ved en skærpelse af adgangsvæjlene og så ledte alle disse unge mennesker ind i en EFG-uddannelse eller en anden erhvervsuddannelse med det samme i stedet for

[Eva Møller]

at sende dem omvejen over gymnasiet. Men jeg kan forstå, at det har ministeren ingen tanker om.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Med hensyn til, hvad finansministeren har sagt, og referatet i Berlingske Tidende kan jeg oplyse, at jeg er i besiddelse af finansministerens tale, og jeg er sikker på, at vi kan få finansministerens velvillige tilladelse til, at jeg overlader den til spørgeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 124

4) Til *undervisningsministeren* af:

Halvgaard (FP).

»Er ministeren enig med sin ministerkollega finansministeren i, at det vil være forsvarligt at nedskære undervisningen i folkeskolen med 2 dage pr. år?«

Skriftlig begrundelse

Det synes ganske urimeligt, at man gennemfører 9 års undervisningspligt for derefter at udhule undervisningssystemet med stadige begrænsninger af undervisningstiden, dels bl.a. i sin tid med en forkortelse af lektionernes længde, dels senest nu en forlængelse af børnenes ferie med 2 dage årligt, således at skolegangen i dag svarer til, hvad 7 års undervisningspligt tidligere indebar.

Halvgaard (FP):

Det forlyder, at børnene i folkeskolen skal have længere skoleferie, ikke blot i dette skoleår, men fremover. Det fremgår af et forslag, som undervisningsministeriet har sendt til høring i en række organisationer. Det indebærer en forlængelse af skoleferien med 2 dage og dermed en nedsættelse af undervisningen i folkeskolen med 2 dage om året.

Det synes ganske urimeligt, at man gennemfører 9 års undervisningspligt for derefter at udhule undervisningssystemet med stadige begrænsninger af undervisningstiden, bl.a. i sin tid i form af lørdagslukning, en forkortelse af undervisningslektionernes længde og nu en afkortning af undervisningstiden med 2 dage årligt.

Der hersker stor utilfredshed både blandt elever og forældre. Jeg er klar over, at det er et krav fra lærernes side, og jeg vil derfor gerne spørge ministeren, om ministeren er enig med sin ministerkollega finansministeren – for det må jo være finansministeren som lønningsminister, der er bagmanden – i, at det vil være forsvarligt at nedskære undervisningen i folkeskolen med 2 dage pr. år.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan sige, at det fremgår ikke blot af et forslag, der er sendt til høring, fra ministeriet, men det fremgår også – og det er deraf, initiativet udspringer – af den skriftlige del af statsministerens redegørelse ved folketings åbning, at regeringen agter som følge af ferieforlængelsen at fremsætte ændringsforslag til folkeskoleloven. I dette ligger selvfølgelig, at det er den samlede regering – og dermed også mig – der står bag ved forslaget, hvorefter antallet af undervisningsdage i skoleåret ændres.

I øvrigt mener jeg, at hvad det indholdsmæssige i denne problemstilling angår, bør den videre drøftelse afvente førstebehandlingen af lovforslaget. Den vil formentlig ske i løbet af en lille måneds tid.

Karen Højte Jensen (KF):

Ministeren har for kort tid siden udsendt et cirkulære til skolerne vedrørende en nedskæring af antallet af skoledage med 2 dage i indeværende skoleår. Jeg finder nok, at det vidner om en ligegyldighed og manglende respekt for folkeskolens undervisningsmæssige opgaver. Hvis man fortsætter med at beskære undervisningstiden, vil der fortsat ske en niveausænkning i folkeskolen. Vi mener, at den nedskæring, der er sket, er både urimelig og uacceptabel.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun mener, hun har lovmæssig dækning for det nye cirkulære, der er udsendt, for i folkeskolelovens § 13 står der, at et skoleår består af 200 skoledage.

Halvgaard (FP):

Jeg vil gerne sige tak for svaret, men jeg synes, det er noget utilfredsstillende, for når alt kommer til alt, er nedskæringen sådan set affødt af et krav fra lærernes side om en nedsættelse af deres arbejdstid. Jeg mener,

[Halvgaard]

det er uretfærdigt, og jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren ikke mener, det er uretfærdigt, at et lærerkrav skal fremmes på bekostning af eleverne. Det bliver betalt af eleverne.

Jeg vil også spørge undervisningsministeren, om det ikke gør indtryk på ministeren, når formanden for landsforeningen Skole & Samfund, Eigil Brinch, peger på, at de bestandige forkortninger af skoletiden sker i en tid, hvor der for børnene er øget behov for kundskaber.

Jeg vil endelig gerne spørge ministeren, om ministeren ikke vil overveje simpelt hen at undlade at fremsætte et sådant forslag, der forringer arbejdet i folkeskolen.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Fru Karen Højte Jensen spurgte mig, om jeg mente, jeg havde hjemmel til at udsende det cirkulære, der er udsendt. Ja, det har jeg, for citatet fra loven var ikke korrekt. Der står ikke i loven, at undervisningsåret er 200 dage. Der står, at undervisningsåret normalt er 200 dage, og deri ligger, at vi for et enkelt år godt kan ændre på det. Det er netop årsagen til, at vi, hvad angår den permanente ændring, fremsætter lovforslag.

Hr. Halvgaard takkede for svaret, men sagde samtidig, at det var utilfredsstillende. Det har jeg svært ved at forstå, for hr. Halvgaard spørger mig, om jeg er enig med min kollega finansministeren, og det var det, jeg svarede på. Hvis hr. Halvgaard ville have haft svar på noget andet, burde han have spurgt om det.

Med hensyn til bemærkningerne om lærerkrav må jeg gøre opmærksom på, at det er ikke lærerne, der er kommet og har bedt om mindre arbejdstid, det er dette folketing, der har vedtaget at forlænge ferien – med deraf følgende mindre arbejdstid.

Voigt (FP):

I den offentlige debat, der har været om denne sag, er det bl.a. af dagspressens omtale af sagen fremgået, at for øjeblikket, hvor vi har 9 års skolepligt, står vi i den situation, at timetallet svarer til det, man kunne opnå i 1970 ved at gå 7 år i skole. Det har stået i pressen, og jeg ville godt spørge, om ministeren her kan bekræfte eller afkræfte, at det virkelig forholder sig sådan, at for bare 10 år

siden havde man i de 7 skoleår det samme antal timer, som man i dag har på 9 år.

Formanden:

Det er jo et spørgsmål, der ikke hører hjemme under det stillede spørgsmål. Jeg ved ikke, om ministeren vil svare på det. (Op-hold). Ministeren vil ikke svare på det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 125

5) Til *undervisningsministeren* af:

Pilgaard Andersen (FP):

»Med hvilken begrundelse ønsker ministeren at nedskære personalet på rigshospitalets ortopædiske afdeling til under det halve?«

Skriftlig begrundelse

Under hensyn til landets alvorlige økonomiske situation er det naturligvis nødvendigt at skære ned på alle områder, men det virker aldeles urimeligt at pålægge en enkelt afdeling at skære sit personale ned fra 470 ansatte til 174 i stedet for at fordele nedskæringen jævnt på hele rigshospitalet.

Endelig er der jo også den mulighed for nedskæring på lønkontoen, at de højestlønnede går ned i løn, og det var måske en mulighed, ministeren burde overveje.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det spørgsmål, der her er stillet af hr. Pilgaard Andersen, må bero på en alvorlig misforståelse – selv af de urigtige oplysninger, der har været fremme i dagspressen om strukturændringer på rigshospitalet. Jeg har ingen som helst planer om at halvere personalet på rigshospitalets ortopædiske afdeling.

Men for at undgå yderligere misforståelser i denne sag skal jeg da gerne understrege, at det, der overvejes i øjeblikket, er, hvorledes rigshospitalets struktur mest hensigtsmæssigt kan tilpasses til det behov, der er for behandlingskapacitet på rigshospitalet. Forholdet er jo det, at der for 1981 og i årene fremover skal indgås aftaler med sygehuskommunerne øst for Store Bælt om deres brug af rigshospitalet. Og de ønsker, sygehuskommunerne har om brug af rigshospitalet, passer ikke helt til den specialefordeling, der i dag

[Undervisningsministeren]

eksisterer på hospitalet. Det overvejes derfor, hvorledes rigshospitalets struktur kan tilpasses til samfundets behov. Disse overvejelser er ikke tilendebragt i dette øjeblik; jeg kan derfor ikke komme med mere detaljerede oplysninger. Men jeg skal blot slå fast, at strukturændringerne ikke i sig selv vil medføre nogen form for afskedigelser, og så slutte med at sige, at der er ingen baggrund for det stillede spørgsmål.

Pilgaard Andersen (FP):

Gennem dagspressen har vi hørt, at det har rumlet med rygter om afskedigelser på rigshospitalet. Det er baggrunden for det stillede spørgsmål. Selvfølgelig har vi da forståelse for den økonomiske situation, også på dette område, men der har også været rumlet om, at det var på ortopædisk afdeling, der skulle foretages nedskæringer. Hvis det virkelig kommer til at betyde, at ventelisterne vil blive forøget ved, at man nedskærer det ortopædiske område, så synes jeg, at det er betænkeligt, og man kunne jo også stille spørgsmålet, hvis det var her, der skulle foretages nedskæring, om grundlaget så var, at disse patienter ikke var så erhvervsaktive.

Jeg er da egentlig tilfreds med ministerens svar om, at der absolut ikke var tale om de store afskedigelser, som har været omtalt i dagspressen. Jeg er godt tilfreds med, at man ligesom forsøger at klare sig på anden måde.

Jeg kunne tænke mig at spørge ministeren, om man har overvejet at få et rationaliseringsfirma til at foretage en grundig gennemgang af hele ortopædisk hospital med henblik også på en besparelse inden for administrationsområdet og andre afdelinger. Det kunne jo godt være, at der var muligheder for at finde besparelser nogle af de steder.

Formanden:

Det sidste spørgsmål falder også uden for spørgerens egen ramme, men undervisningsministeren har ordet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan, som jeg sagde før, oplyse, at vi for øjeblikket bl. a. omkring disse strukturovervejelser på anden led sidder midt i et arbejde med henblik på at sikre rigshospitalet en fornuftig funktion fremover. Disse overvejelser er ikke afsluttet, og jeg kan derfor

ikke nu gå ind i yderligere detaljerede oplysninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 142

6) Til *undervisningsministeren* af:

Gerda Møller (KF):

»Vil ministeren overveje at lade bestemmelsen om erhvervs erfaring udgå som et af kriterierne for optagelse ved de videregående, længerevarende uddannelser?«

Skriftlig begrundelse

De fem års erfaring med adgangsbeholdningen har vist, at dette kriterium har spillet fallit, idet stadig flere afviste ansøgere må opgive at forbedre deres optagelseschancer gennem erhvervsarbejde. Ydermere virker kriteriet studieforsinkende og giver intet bevis på en bedre studieegnethed end gennem en forbedring af eksamensgennemsnittet.

Gerda Møller (KF):

Allerede i 1978 rejste Københavns universitet krav om at få afskaffet erhvervs erfaringen som adgangskriterium til universitetsuddannelserne. Årsagen var de dårlige erfaringer med administrationen af reglen, som havde lukket op for misbrugs- og omgåelsesmuligheder, som de privilegerede var bedst til at finde ud af. Men der blev også dengang peget på en lang række yderligere problemer i den rapport fra fællessekretariatet, som lå til grund for kravet.

Nu har dekanen for det lægevidenskabelige fakultet, professor Olav Behnke, på et konsistoriemøde rejst det samme krav på baggrund af en redegørelse over 5 års erfaringer med adgangsbeholdningen fra immatrikulationsudvalget til undervisningsministeren. Den viser for lægestudiets vedkommende, at stadig flere afviste ansøgere må opgive at forbedre optagelseschancerne ved hjælp af erhvervs erfaring. Det vil altså sige, at disse unge forgæves har arbejdet i fra 9 til 18 måneder i erhvervs livet, uden at hensigten med dette arbejde er nået. De har taget pladsen op for andre unge, som vil blive i erhvervs livet, og de er blevet op til halvandet år ældre, når de skal til at søge ind i en anden uddannelse, noget, undersøgelser viser ikke er

[Gerda Møller]

fremmede for en afvikling af deres studium inden for den normerede tid.

Erfaringerne synes altså at vise, at kriteriet om erhvervs erfaring har spillet fallit. Det kvalificerer ikke til akademiske studier, det skader andre unge, og det frister til misbrug og omgælder. Det er baggrunden for mit spørgsmål til undervisningsministeren, om ministeren vil overveje at lade bestemmelsen om erhvervs erfaring udgå som et af kriterierne for optagelsen ved de videregående, længerevarende uddannelser.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Baggrunden for, at bemærkningerne om erhvervs erfaring er medtaget ved loven fra 1976, det er et ønske om erhvervs erfaring, og det er ikke, fordi denne erhvervs erfaring skal vise studieegnethed, men at ansøgeren stifter bekendtskab, skal vi sige med de almindelige vilkår på arbejdsmarkedet. Herved vil nemlig et udsnit af de færdiguddannede til sin tid have et bredere kendskab til andre livsvilkår end selve uddannelsessystemets, og dette princip mener jeg er lige så vigtigt at fastholde i dag, som det var i 1976. Derfor kan jeg ikke være enig med fru Gerda Møller, når hun siger, at dersom de ikke bliver optaget på det medicinske studium, er formålet med deres erhvervsarbejde ikke opfyldt. Det er opfyldt i og med dette kendskab til dette område.

Man kan ikke, som det sker i begrundelsen, stille en forbedring af eksamensgennemsnittet op som en kvalifikation, der kan ligestilles med erhvervs erfaring. Jeg mener ikke, at det, at ansøgere læser de samme beståede fag endnu en gang for at få en højere karakter giver dem nogen reel ny kvalifikation. Det er ikke ønskeligt at opfordre ansøgere til at gå igennem samme dele af uddannelsessystemet flere gange, og det er jo da i høj grad også et spørgsmål om vore ressourcer.

I de fleste adgangsreguleringssystemer er der regler for, at der ved optagelsen på grundlag af erhvervs erfaring skal være godkendt mindst 9 eller højst 18 måneder. Det vil sige, der er en overgrænse. Det betyder naturligvis, at nogle ansøgere først optages efter 2 år efter den adgangsgivende eksamen. Men imidlertid viser vores talmateriale, at optagelsesalderen er steget mere end denne stigning, der kan skyldes erhvervs erfaring-

kriteriet, og at også ansøgere til uddannelser, hvor der ikke er adgangsbegrænsning, venter med studievalget. Der er altså her tale om en mere generel forskydning af alderen ved ansøgningstidspunktet, som vi ikke kan påvirke så forfærdelig meget ved at ophæve erhvervs erfaringskriteriet. De hidtidige erfaringer inden for dette område giver mig ikke anledning til at ændre på de gældende regler.

Gerda Møller (KF):

Ja, jeg er ked af ikke at kunne takke ministeren for svaret, for jeg er ikke enig med hende. Jeg mener, at det at forlange erhvervs erfaring er et urimeligt kriterium i dag, hvor langt de fleste af de unge studerende jo finansierer deres studier gennem erhvervsarbejde og derfor får et udmærket kendskab til erhvervs livet. Jeg tror – det er min opfattelse – at når ministeren ikke vil afskaffe kriteriet, hænger det nok snarere sammen med det, som ministeren selv var inde på. Det skal ikke vise studieegnethed, men de unge skal stifte bekendtskab med andre forhold på arbejdsmarkedet. Det sagde den tidligere undervisningsminister også i en lidt anden formulering, som jeg har taget med her, men jeg tror, at det hænger sammen med, at motiveringen for det så er blevet, at erhvervs erfaring kan opveje dårlige eller mindre gode karakterer, og dermed er det et led i den ideologiske kamp mod det karaktersystem, vi har, og som socialdemokratiet gerne vil afskaffe, og så har jeg jo intet håb om nogen sinde at få erhvervs erfaringskriteriet afskaffet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Nu tog fru Gerda Møller sit udgangspunkt i det medicinske studium. Jeg vil gerne sige, at efter min formening er den medicinske student, der senere skal ud at fungere som praktiserende læge i en ganske normal praksis, bedre stillet ved at have noget kendskab til det erhvervs liv og de vilkår, de formentlig 80–90 pct. af hans patienter kommer fra og er belastede af.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 117

7) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Nathalie Lind (V):

»Vil ministeren foreslå at ændre sømandsskattebogen således, at man ikke som nu kræver de fradrag, den ene ægtefælle har haft i løbet af skatteåret, tilbagebetalt, fordi den anden ægtefælle i årets sidste del tager arbejde som sømand?«

Skriftlig begrundelse

Sømandsskattebogen er således opbygget, at de samlede fradrag deles i 10 lige store rater og fordeles over hele året. Man kan ikke, som hvis det drejede sig om en skatteborger, der beskattes efter den almindelige skattelovgivning, udnytte de samlede fradrag på et hvilket som helst tidspunkt af skatteåret. I praksis betyder dette, at et ægtepar, hvor f. eks. konen har erhvervsindtægt, mens manden de første måneder af skatteåret er under uddannelse, fra den dag han tager hyre som sømand og følgelig bliver beskattet efter sømandsskattebogen, skal tilbagebetale værdien af de fradrag, hun hidtil har haft.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Det fremgår af spørgsmålet og begrundelsen for spørgsmålet, at det tager sigte på tilfælde, hvor en hustru har erhvervsindtægt, og hvor manden i de første måneder af året ikke har indtægt og derefter tager hyre som sømand og derfor bliver sømandsbeskattet. Her vil hustruen jo i de første måneder af året få overført mandens fradrag til fradrag ved sin beskatning. Når sømandsbeskatningen begynder, vil mandens fradrag for hele året blive overført til ham, og han vil så ved den månedlige beregning af sømandsskatten få indrømmet 1/10 af de samlede årlige fradrag. Jeg kan således bekræfte, at det er en følge af sømandsskatteordningen, at der i tilfælde som det omhandlede ikke sker fuld udnyttelse af de fradrag, som tilkommer ægteparret. Det hænger altså sammen med sømandsskattens karakter af en månedlig definitivt skat.

Jeg vil gerne sige til fru Nathalie Lind, at jeg gerne vil overveje, om det er muligt og praktisk at gennemføre sådanne ændringer i sømandsbeskatningen, at der sikres en bedre udnyttelse af sømandens fradrag i tilfælde, hvor han ikke er sømandsbeskattet hele året. I overvejelserne må imidlertid indgå både en undersøgelse af, hvor omfattende problemet

er, altså i hvilket omfang der efter de gældende regler ikke sker udnyttelse af fradragene, og en bedømmelse af forskellige løsningsmuligheder. Vi må sikre os, at den løsning, der eventuelt vælges, kan administreres uden for stort besvær.

Nathalie Lind (V):

Jeg vil sige tak til ministeren for det – sådan opfatter jeg det – positive svar. Der er vilje til at løse det, hvis man kan finde en rimelig måde at administrere det på.

Jeg vil godt lige nævne, hvor hårdt dette forhold kan virke. Det er et konkret tilfælde fra Esbjerg: en kvinde er overlærer, hendes mand har været bygningskonstruktør, arbejdsløs, søger så uddannelse på sømandsskole, får den, får hyre som sømand, arbejder fra den 1. august. Det første, der sker, er, at skattevæsenet kommer med en regning på 16.000 kr. til dette ægtepar. Deres eneste chance for at have undgået dette ville være, at han havde ventet med at tage arbejde indtil den 1. januar, eller at han igen var blevet fyret, eller at de var blevet skilt. Det er helt urimelige forhold og en urimelig stivhed i beskattningen for sømændene, der her er tale om.

Men det, jeg gerne ville bede ministeren om, er, hvis man – hvad jeg håber – vil lave loven om, også at undersøge, om disse regler virker ens, hvis det var det omvendte, altså at han havde været lærer og hun havde været uden arbejde og så havde taget hyre som kaffebarist. Hun oplyser, at så vidt hun har forstået, ville forholdet have været anderledes. Så meget skatteekspert er jeg ikke, at jeg tør sige det, men jeg anmoder ministeren om, at man ser på spørgsmålet også ud fra den synsvinkel. Jeg håber inderligt, at der bliver mulighed for at klare det. Jeg har undersøgt, om der var muligheder for dispensation; det er der ikke. Denne familie skal erlægge 16.000 kr., som de ellers ikke skulle have været af med.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Jeg vil gerne sige til fru Nathalie Lind, at jeg i de undersøgelser og overvejelser selvfølgelig også gerne vil lade indgå, hvordan forholdene ville være, hvis situationen var omvendt. Umiddelbart vil jeg nu tro, at det må være ret ligegyldigt, om det er manden eller

[Ministeren for skatter og afgifter]

hustruen, der tager hyre om bord, men det er givet, at jeg også vil lade dette spørgsmål undersøge. Det kan da godt være, der er nogle specielle omstændigheder, der kan påvirke resultatet. Men i det store og hele kan der næppe være tvivl om, at resultatet ville være det samme, uanset om det er manden eller hustruen, der tager hyre om bord.

Nu nævnede fru Nathalie Lind en dato, den 1. januar. Det er jo sådan ifølge sømandsbeskatningen, at hvis ikke man har været ude at sejle mere end 150 dage, kan man forlange sømandsindtægten overført til beskatning i land, og i disse situationer opstår problemet i hvert fald ikke. Det er også derfor, jeg godt lige vil have lejlighed til at overveje, hvor stort det egentlig er. Men i øvrigt er jeg glad for, at fru Nathalie Lind selv er opmærksom på, at der også skal være rimelighed set ud fra en administrativ synsvinkel. Det er jo ofte sådan på det skattepolitiske område, at den millimeterretfærdige løsning giver betydelige administrative besværligheder og bliver overordentlig kostbar, men jeg håber, vi kan finde en rimelig og fornuftig løsning på det problem, som fru Nathalie Lind her har rejst.

Nathalie Lind (V):

Jeg takker igen ministeren. Jeg vil blot nævne, at der er flere landsskatteretskendelser om dette problem. Det har altså været fremme før, hvor man ikke har kunnet hjælpe. Så vidt jeg ved, siger bl. a. sømandskattekontoret i Esbjerg, at det er et ganske ofte forekommende problem. Jeg går jo ud fra, at undersøgelserne foretages i de byer, hvor der er mange sømænd.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 139

8) Til *justitsministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om organisationen »De grå Ulve«s aktiviteter i Danmark, og hvordan vil han hindre, at organisationen får mulighed for at udvikle sine voldsmetoder og sin fascistiske ideologi herhjemme som i Vesttyskland?«

Skriftlig begrundelse

På baggrund af en henvendelse fra solidaritetskomiteen Danmark-Tyrkiet – i pressen støttet af Forbundet af Arbejdere fra Tyrkiet – må det konstateres, at den fascistiske tyrkiske organisation »De grå Ulve«, der længe har været aktiv i Tyrkiet og Vesttyskland, er begyndt at udstrække sine aktiviteter til Danmark – foreløbig i »ideologisk« form – men ideologien består bl. a. i opfordring til voldsanvendelse og terrorisering af landsmænd. I Vesttyskland har dette givet sig konkrete udslag i mord og terrorhandlinger. Det samme kan ske i Danmark, hvis »De grå Ulve« får lov til at udfolde deres aktiviteter.

Gert Petersen (SF):

Det er jo lidt utraditionelt for mig at stille et spørgsmål, som indebærer, at jeg opfordrer justitsministeren til at bruge sin magt, men det drejer sig her om en helt klart fascistisk tyrkisk gruppe, som søger at trænge ind i Danmark, hvilket har vakt megen bekymring blandt de mange tyrkiske arbejdere, som findes her i landet.

Der er eksempler fra Vesttyskland på, hvordan gruppen arbejder dels med direkte voldsanvendelse, opfordring til vold, dels med den mere indirekte, men nok så farlige måde, at man med trussel om vold søger at afpresse landsmænd økonomisk støtte til gruppens arbejde. Derfor håber jeg, at man i dette tilfælde fra de danske myndigheders side med henblik på en beskyttelse af de mange tyrkiske arbejdere her i landet vil bremse for denne fascistiske gruppes, »De grå Ulve«s, indtrængen i Danmark.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Hr. Gert Petersen spørger mig, om jeg har nogle oplysninger at give om »De grå Ulve«s aktiviteter i Danmark. Jeg vil gerne sige, at jeg har personlig kendskab til organisationsdannelsen fra pressens omtale af den og fra det åbne brev, som omtales i begrundelsen, og fra en række henvendelser, jeg har fået fra medlemmer af folketinget, bl. a. ud fra den samme bekymring, som hr. Gert Petersen giver udtryk for.

På den baggrund har jeg orienteret mig hos politiet om sagen. Jeg har derimod ikke noget nærmere kendskab til organisationens struktur, medlemskreds el. lign., som man jo godt ville vide lidt om, hvis det var muligt at

[Justitsministeren]

sige noget om det. Men jeg kan nævne, at politiet, allerede før jeg spurgte til sagen, i flere politikredse er opmærksom på det, er i færd med at undersøge forholdene. Jeg er blevet bekræftet i min opfattelse af, at man vil foretage de skridt fra politiets side, som man anser for at være nødvendige for at dæmme op for denne udvikling, hvis den skulle brede sig til Danmark.

Så vil jeg gerne som min personlige opfattelse, hvis man kan sige det sådan, føje til, at jeg meget skarpt tager afstand fra organisationer, som direkte eller indirekte bekender sig til voldsanvendelse. Sådanne organisationsdannelser kan ikke accepteres i et demokratisk samfund, og derfor er jeg meget glad for, at politiet er opmærksom på sagen.

Den støtte, jeg har mulighed for at give til at bekæmpe organisationer, som går ind for eller i praksis foretager lovovertrædelser, skal ingen være i tvivl om.

Jeg vil i øvrigt gerne føje til i anledning af det, hr. Gert Petersen sagde om de tyrkiske arbejdere, der var bekymrede, at det er mit bestemte indtryk, at langt de fleste tyrkiske arbejdere, der befinder sig i Danmark, med afsky vender denne organisation ryggen. Det synes jeg også skal siges med alt det, som i øvrigt fra anden side også her i salen siges om tyrkiske arbejdere og andre udlændinge.

Gert Petersen (SF):

Jeg vil sige justitsministeren tak for svaret. Jeg er helt overbevist om, at netop i forlængelse af det sidste, justitsministeren sagde, er det et svar, som vil glæde de tyrkiske arbejdere her i landet. Jeg går ud fra, at justitsministeren eller politiet holder sig i kontakt med de demokratiske arbejderorganisationer, som de tyrkiske arbejdere har her i landet, med henblik på at hindre en sådan indtrængning af »De grå Ulve«, som vi her har talt om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 134

9) Til indenrigsministeren af:

Nymann (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorvidt han – for at undgå en lignende sygehusplanlægnings-skandale som i Københavns amt – vil stoppe

det påtænkte sygehusbyggeri i Roskilde amt?«

Skriftlig begrundelse

Det er en udbredt opfattelse i Roskilde amt, at byggeriet af et nyt sygehus ved Køge er et rent politisk prestigeprojekt uden reel patientbaggrund.

Samtidig virker det helt urimeligt, at gode, gamle hospitaler i København skal nedlægges og nyopførte ikke skal færdiggøres på grund af overkapacitet, men at man alligevel ca. 30 km derfra vil bygge nyt storhospital.

Det ligner opræk til en ny hospitalsskandale, og det mener spørgeren at man for enhver pris må undgå.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Hr. Nymann spørger mig, om jeg vil stoppe det påtænkte sygehusbyggeri i Roskilde amt. Der tænkes formentlig på det planlagte sygehus i Køge, det nye Køge Bugt sygehus. Jeg kan straks sige, at det er ikke min hensigt at ville stoppe det sygehusbyggeri, som Roskilde amtskommune forbereder.

Baggrunden for, at jeg siger nej til at stoppe det, er, at opførelsen af et Køgesygehus indgår i den grovskitse for hovedstadsområdets sygehusbetjening, som hovedstadsrådet har vedtaget. Den daværende indenrigsminister, min forgænger, godkendte i juli 1979 denne grovskitse som en samlet ramme for den detaljerede sygehusplanlægning i de enkelte sygehuskommuner i hovedstadsområdet. Disse planer færdiggøres i dette efterår, og det ville være en ganske væsentlig ændring af forudsætningerne for planlægningen, hvis et så væsentligt element i denne helhed, som grovskitsen udgør, nu skal ændres. Grovskitsen er udarbejdet på baggrund af en samlet vurdering af det fremtidige behov for sygehuskapaciteten i hele hovedstadsområdet. Der er taget hensyn til, at den ældste del af sygehusenes bygningsmasse skal udtyndes, dvs. skal have lidt færre patienter, for at skabe bedre forhold. Der er desuden taget hensyn til, hvordan befolkningen fordeles sig nu og i fremtiden i området. Der er også taget hensyn til den kendsgerning, at hovedparten af sygehuskapaciteten er placeret i den centrale del af området, og det forhold, at befolkningstallet netop falder i disse områder, mens det stiger i yderområderne,

[Indenrigsministeren]

hvor der er en mere begrænset kapacitet til rådighed. Dette gælder især for Roskilde amtskommune.

Jeg vil også godt nævne, at det planlagte Køge Bugt sygehus er planlagt som lokalt sygehus for den voksende befolkning i Køge-regionen. Dertil kommer, at for ca. halvdelen af sengenes vedkommende er der tale om et erstatningsbyggeri, idet det nuværende sygehus i Køge efter grovskitsen skal overgå til anden anvendelse.

Men en anden ting er jo naturligvis, at den takt, hvori hensigterne i grovplanen skal gennemføres, afhænger af den økonomiske situation i kommunerne, som den udvikler sig efterhånden. Men uanset om det kommer til at gå lidt langsommere eller lidt hurtigere, er det under alle omstændigheder afgørende, at der er en indbyrdes sammenhæng imellem de enkelte planer. Jeg kan altså ikke se, at jeg på det grundlag, jeg har i øjeblikket, mens planlægningen er på vej, med nogen rimelighed kan gribe ind over for det planlagte sygehus i Køge.

Nymann (FP):

Jeg er jo lidt ked af at høre ministeren sige sådan, for det er jo næsten på længere sigt sådan en indirekte igangsættelse af tingene. For vi derude i amtet er af den opfattelse, at hele sygehusbyggeriet i Køge er et decideret amtskommunalt prestigeprojekt uden en absolut patientbaggrund. Når man har fulgt med i den debat, der har været i amtet, er man ved at fornemme, at det nærmere er en arbejdsplads, som de amtskommunale politikere vil fremme, for at der skal være noget aktivitet i amtet – selvfølgelig med den baggrund, at så hjælper man borgerne.

Jeg mener ikke, at det i en tid, hvor landet faktisk stander i våde, er den rigtige måde at beskæftige folk på ved at kurere hinanden. Jeg kan ikke se, at vi har brug for det sygehus i øjeblikket. Jeg er meget skuffet over, at ministeren ikke vil hjælpe med at stoppe det.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Hr. Nymann siger, at vi i amtskommunen mener, at der er tale om et prestigeprojekt. Det er ikke den opfattelse, Roskilde amtsråd har givet udtryk for, og det er ikke den opfattelse, som hovedstadsrådet, da det behandlede grovskitsen, har givet udtryk for. Tvært-

imod mener man, at der er tale om et vigtigt og nødvendigt lokalsygehus, som bør bevares i forbedret og udvidet skikkelse, i stedet for 150 senge i dårlige bygninger 300 senge i moderne bygninger og i moderne og rationel og effektiv indretning.

Indenrigsministeren har tidligere i princippet sagt ja til den hovedplanlægning, der er tale om her, og jeg kan ikke se, at jeg har noget grundlag for at tilsidesætte den beslutning. Jeg finder tværtimod personlig efter at have haft lejlighed til at stifte bekendtskab med det og til at diskutere sagen med repræsentanter for Roskilde amtsråd, at der er fornuft i den planlægning. Der er tale om et hjørne af hovedstadsregionen, hvor kapaciteten i særlig grad er efterhængende, altså er for lav i forhold til det behov, der er og vil være specielt om 5–6 år, på det tidspunkt hvor der er udsigt til, at Køge Bugt sygehus kan være bygget færdigt.

Nymann (FP):

Jeg mener, at ministeren i meget større udstrækning burde have erindret, at der er overskudskapacitet i København. Der er endda så galt et hospital, man ikke har færdiggjort, og det ligger inden for 30 km's afstand. Det er jo noget, man kan køre i bil. Det kan ikke være rimeligt, når vi har så rigelig belægning af sygehuse i København, at man yderligere vil til at bygge et nyt i Køge.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 135

10) Til *energiministeren* af:

Sønderby (V):

»Hvad er ministerens kommentar til oplysningerne om, at energiministeriet har pyn-
tet på driftsresultaterne i en rapport om bio-
gas?«

Skriftlig begrundelse

Energiministeriets varmeplanudvalg om biogas har udsendt en delbetænkning forfattet af nogle teknikere, som har tilknytning til energiministeriets arbejde på biogasområdet. Forsøgene er imidlertid foretaget på Gråsten landbrugsskole, og forstander Filt Jensen, der er leder af skolen, har i en udtalelse i Jyllands-Posten den 29. oktober d.å. fremført

[Sønderby]

fem alvorlige kritikpunkter, hvorefter man har vildledt energiministerium og folketing i den pågældende delbetænkning med falske oplysninger og pyntede driftsresultater. I den offentliggjorte delbetænkning er rentabiliteten af biogasanvendelsen tilsyneladende gjort langt mere favorabel for brugerne, end det i virkeligheden er tilfældet. Dette kan i givet fald medføre skuffede forventninger hos landmænd og andre, der måtte gå i gang med udnyttelse af biogas ud fra oplysningerne i delbetænkningen.

Energiministeren (Poul Nielson):

Spørgsmålet henviser til en artikel i Jyllands-Posten den 29. oktober. På baggrund af erfaringerne fra den forsøgmæssige drift af et biogasanlæg på Gråsten landbrugsskole stiller forstanderen, hr. Filt Jensen, spørgsmålstegn ved rigtigheden af de oplysninger, der ligger til grund for bilagsrapporten om biogas i landbruget i varmeplanudvalgets 3. delbetænkning. Det konkluderes i artiklen i avisen, at energiministeriet og folketinget er blevet vildledt i stedet for vejledt ved denne rapport.

De enkelte bilagsrapporter i delbetænkningen – der er 13 i alt – er udarbejdet i et samarbejde mellem varmeplanudvalgets sekretariat og de bidragydende sagkyndige, dog således at bilagsrapporterne står for forfatterens egen regning og ikke nødvendigvis dækker varmeplanudvalgets synspunkter. Der er således ikke tale om, at energiministeriet har pyntet på resultaterne af gennemførte forsøg. Rapporten gennemgår forskellige typer biogasanlæg og redegør for, hvordan de fungerer. Den indeholder desuden nogle økonomiske beregninger, såvel privatøkonomiske som samfundsøkonomiske, som er foretaget under bestemte forudsætninger med hensyn til gasudvikling, afbrænding m.v. samt den forudsætning, at de anvendte komponenter er gennemprøvet og har en rimelig driftssikkerhed.

Der er imidlertid en række forhold, som man endnu ikke har tilstrækkeligt kendskab til i forbindelse med biogasanlæg. Der er behov for gennemførelse af yderligere forsøg og for forskning og udvikling med henblik på at få bedre kendskab til de processer, der finder sted i anlægget, og til de materialer, der bedst opfylder de særlige krav i sådanne anlæg. Disse forhold søges belyst inden for

energiministeriets biogasprogram, bl.a. gennem drift af nogle forsøgsanlæg, herunder også anlægget i Gråsten. Der har imidlertid været indkøringsproblemer ved dette anlæg, som har bevirket adskillige driftstop og tømninger i reaktoren. Som følge af dette har den biologiske proces ikke fået tilstrækkelig tid til at stabilisere sig.

Den omtalte rapport, som er en del af varmeplanudvalgets arbejde, men som altså står for forfatternes egen regning, tager ikke højde for denne type indkøringsproblemer, men baserer de økonomiske beregninger på, at der er tilvejebragt et bredt kendskab til anlæggenes funktion, og at der anvendes materialer og komponenter med en rimelig teknisk levetid og driftssikkerhed. Da varmeplanudvalget jo søger at vurdere mulighederne mod slutningen af dette århundrede, er det næppe en urimelig antagelse, at de mest trivielle problemer er løst til den tid og i det tidsperspektiv i det hele taget.

I rapporten anføres, at der frem til år 2000 skulle være basis for etablering af biogasanlæg på 10.000 landbrugsbedrifter, og det er altså med mere end 55 årskøer eller 75 årssøer. Under bestemte forudsætninger om oliefortrængning som følge af biogasanlæggenes funktion er den årlige valutabesparelse i år 2000 anslået til 725 mill. kr.

Der kan være meget store miljøfordele foruden de økonomiske fordele, men de er ikke regnet med ind i forsøget på en økonomisk opgørelse af det. Men de er der jo altså også.

Sønderby (V):

Jeg takker ministeren for svaret. Når jeg har rejst spørgsmålet her, er det, som ministeren sagde, fordi der i slutningen af artiklen stod, at både energiministeriet og folketinget var blevet vildledt i stedet for vejledt. Jeg synes, det er ret afgørende, at vi i debatten her om energiproblemer bliver vejledt i stedet for vildledt. Jeg vil derfor spørge ministeren, om ministeren i fremtiden vil sørge for, at de mennesker, der er med til at afprøve sådanne anlæg og lave forsøgene, også kommer med til at skrive rapporter, så det ikke kun er nogle embedsmænd og nogle folk, der sælger tingene, der laver rapporterne.

Jeg er ligesom ministeren positiv over for forsøg med andre energikilder end olie og

[Sønderby]

gas. Jeg vil også gerne have, at vi fortsætter disse forsøg, også med biogas. Men jeg vil meget nødig være med til, at landmænd bliver nødt til at foretage investeringer på 500.000-700.000 kr. uden at få noget ud af de anlæg. Nogle af anlæggene står stille i øjeblikket. Jeg har snakket med en 4-5 landmænd om disse problemer. Et sted har de lavet for 30 kr. strøm om dagen, det er det højeste, de har været oppe på. Derfor vil jeg så også gerne spørge, om ministeren vil være indstillet på for at hjælpe disse forsøg, at de får økonomiske tilskud ud over den fjerdedel, som de fik i første omgang.

Jeg har ikke fundet nogen anlæg, der fungerer, og derfor vil jeg til sidst spørge ministeren, om han mener, at det er rigtigt at skrive så positivt, som det er skrevet i rapporten. Ministeren har for så vidt svaret på det, idet han har sagt, at det er ikke energiministeriet, der har skrevet rapporten. Jeg vil gerne med dette spørgsmål have klargjort, at vi kører videre med disse ting, men at vurderingen af dem bliver nøgtern.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg tror nok, det er væsentligt, at man gør sig klart, at rapporten, som vi taler om her, ikke er en statusrapport over den øjeblikkelige situation som sådan på det bestemte anlæg, der har været draget frem i debatten. Det er et forsøg på at vurdere, hvad der på nogle antagelsers grundlag med rimelighed kan forventes at blive billedet om 10-20 år fra nu af. Det er det, rapporten egentlig handler om, men det er jo heller ikke det eneste sted, der siges noget om det projekt, vi i øvrigt taler om. Der er udsendt Biogas-Nyt nr. 5 i energiministeriets biogasprogram, og deri står: »Dette nummer af Biogas-Nyt vil først og fremmest handle om Gråsten-anlægget og især om fejlene på det«. Det er altså ikke sådan, at man i rapporteringen om det konkrete forsøg fejer problemerne ind under gulvtæppet.

Jeg er enig med hr. Sønderby i, at disse ting ikke er uden vanskeligheder, men jeg tror, det er rigtigt at prøve, om ikke vanskelighederne kan løses. Jeg mener, der er grund til – om ikke optimisme – så i hvert fald grund til, at vi virkelig gør en indsats for at se, om ikke vi kan få det, der kan hentes på biogas i Danmark.

Med hensyn til økonomiske ekstra tilskud tør jeg ikke love noget nu. Hvis det er sådan, at vanskelighederne bliver meget større, end man oprindeligt regnede med, er det muligt, man må se på det, men jeg er for nærværende ikke indstillet på at ændre på de kriterier, der har været kørt efter, men det vil jeg mene skal vurderes ad de normale kanaler og ikke her fra talerstolen i dag.

Sønderby (V):

Det, jeg sådan set synes er vigtigt, er, at man, inden man får lavet flere anlæg, får dem, der findes, til at køre, og derfor synes jeg, det er bedre at bruge midler fra energiministeriet til at lade dem fortsætte. Jeg ved, at en af dem sagde: jeg er rede til at smide det hele væk. Det vil vi vel beklage begge. Man skal køre forsøgene videre og lade være med at animere andre til at få noget startet op, inden man får fundet ud af det. Nu sagde energiministeren, at det var indkøringsproblemer – det er der på alle virksomheder i øjeblikket – men hvis det er det, så lad os da få dem løst, inden vi investerer i nye anlæg.

Poulsgaard (FP):

Jeg har lyttet med stor interesse til ministerens tale. Der er tusindvis af mennesker ud over det ganske land, der er parate til at ofre slet ikke så lidt på alternative energiformer. Forstanderen på Gråsten landbrugsskole er vant til at eksperimentere, han er vant til, at det tager tid, før noget lykkes. Han blev interviewet i – jeg tror det var i regionalradioen – om denne rapport. Han sagde, og jeg tror endda jeg citerer ham næsten ordret: at hvis det var i dag, han var blevet bedt om et sådant forsøg, så ville han sige nej. Ministeren sagde her, at man kunne forvente, der måske var 10.000 landbrug, der kunne have biogas. Synes ministeren ikke, at disse landmænd, som er parate til at ville løbe en økonomisk risiko, har krav på at få at vide fra ministeriets side, at dette ikke duer, for jeg tror ikke, forstanderen dernede ellers ville udtale sig sådan, som han gjorde. Det er ligesom der ligger en politisk undertone i alt, hvad ministeren foretager sig; at vi skal undgå atomkraftværker for enhver pris, hvorefter vi må prøve alt det andet. Jeg synes, at de landmænd, der er parate til at of-

[Poulsgaard]

re, også fortjener at få en ministers svar. Det er i hvert fald ikke dér, vi skal bruge penge, for det synes jeg forsøgene efterhånden har vist at det ikke er.

Energiministeren (Poul Nielson):

Ideen med at gennemføre forskningsprojekter på dette og på alle de andre områder er jo præcis at se, om ikke det skulle være muligt at få løst de vanskeligheder, der er ved at lave noget nyt. Disse forsøg er – det fremgår klart også af forsøgenes egne officielle rapporter – ikke færdige endnu. Det er stadig væk sådan, at man ikke kan købe et biogasanlæg og få en egentlig garanti for, at det fungerer. Men det er jo ikke grund nok til at opgive forsøgene, hvis vi kunne få det til at fungere stabilt og sikkert, så det kan levere det, man håber. Der er bestemt noget at gå efter, og det er bestemt besværet og pengene værd at forsøge i det. Men vi er altså ikke ved vejs ende endnu. Derfor nytter det ikke, som hr. Poulsgaard lægger op til, her, at drage en konklusion omkring biogassens fremtidige muligheder. Der er blevet peget på i denne rapport til varmeplanudvalgets tredje delbetænkning, at på de og de forudsætninger vil det kunne yde så og så meget. Vi ved endnu ikke, om de forudsætninger virkelig er holdbare. Det er det, forskningen drejer sig om, og det skal vi blive ved med at få undersøgt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 109

11) Til *industriministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

»Hvilke konsekvenser vil ministeren drage af, at B&W-koncernens revisorer ikke har været i stand til at revidere regnskabet for 1979 i det omfang, aktieselskabsloven kræver, og vil ministeren oplyse, hvor meget en konkurs i B&W-koncernen vil have kostet de danske skatteydere som følge af statens økonomiske engagement i B&W-koncernen, herunder eventuelt restancer for moms og kildeskat?«

Skriftlig begrundelse

Det har længe været påkrævet med større offentlighed vedrørende B&W-koncernens

transaktioner. Behovet for større indsigt i B&Ws regnskaber er yderligere aktualiseret, efter at B&Ws revisorer har nægtet at underskrive katastroferegnskabet for 1979, som i øvrigt er blevet offentliggjort fire måneder for sent. Det forhold, at aktieselskabsloven tilsyneladende ikke er overholdt, og at det offentlige yderligere har engageret sig i en privat virksomhed, hvis regnskab er kaotisk og utroværdigt, taler for, at ministeren tager initiativer, som kan klarlægge den fulde sandhed om forholdene i B&W-koncernen.

Industriministeren (Erling Jensen):

Efter aktieselskabslovens § 108 skal et årsregnskab være godkendt på en generalforsamling, inden der sker aflevering til aktieselskabsregisteret. Registerets behandling af et indsendt regnskab indledes med kontrollen af formelle krav vedrørende regnskabets bestanddele, underskrifter, revisionspåtegning m.v. Regnskabet vil derefter blive gjort tilgængeligt for offentligheden. Registerets regnskabsafdeling foretager dernæst kontrol af regnskabets og revisionsantegningens indhold, og registeret tager beslutninger med hensyn til f. eks. berigtigelse, politianmeldelse m.v., som gennemgangen måtte give anledning til. I tilfælde af selskabets konkurs behandles sagen af skifteretten.

Der kan ikke i øjeblikket siges noget om, i hvilket omfang statens engagementer i B&W-koncernen som følge af selskabets konkurs vil blive tabgivende; først i går har sø- og handelsretten jo som bekendt afsagt konkursdekret. Statens fordringer i boet vil blive opgjort og behørigt anmeldt. Der foreligger endnu ikke nogen samlet oversigt. Omfanget af de fordringer, som vil blive anmeldt fra anden side, kendes heller ikke. Størrelsen af en mulig dividende kan ikke oplyses, før bobehandlingen er afsluttet, og bobehandlingen må forudses at blive langvarig.

De fremgangsmåder, der må følges i en sag som denne, er indeholdt i den herom gældende lovgivning, og jeg har ingen mulighed for at gribe ind i forløbet. Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der måtte være restancer for moms og for kildeskat i B&W-koncernen, skal jeg henvise til den besvarelse, ministeren for skatter og afgifter den 29. juli har afgivet på det spørgsmål, som hed nr. 1070 af 17. juli 1980, også stillet

[Industriministeren]

af hr. Alfred Hansen, hvilket spørgsmål omhandlede samme emne.

Alfred Hansen (DR):

I flere måneder har offentligheden og ikke mindst aktionærerne i B&W-koncernen gået og ventet på, at der skulle blive afholdt generalforsamling og revideret regnskab blive forelagt. Da så endelig forleden regnskabet bliver forelagt, viser det sig, at revisorerne ikke ser sig i stand til at skrive under på dette regnskab.

Jeg synes, at det må forurolige alle – og ikke mindst industriministeren – som jo har givet statsgaranti til lån i B&W, åbenbart uden at kende de faktiske forhold med hensyn til regnskabet. Jeg kan forstå på ministerens svar, som jeg takker for, at ministeren ikke vil eller kan gribe ind, men henviser til, at under den konkurs, som nu er en realitet inden for B&W-koncernen, vil det være skifteretten, der skal tage det videre initiativ.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke ministeren finder, det er meget betænkeligt, at man overskrider tidsrammen med hensyn til at fremlægge et regnskab, og oven i købet regnskab for en virksomhed, hvor staten er involveret, og dernæst, at når endelig man aflægger regnskabet, er det ikke underskrevet af revisorerne.

Med hensyn til mit andet spørgsmål om eventuelle restancer for moms og kildeskat er det jo en kendt sag, at når firmaer mangler likvid kapital, er det en fristelse først at trække på den moms og kildeskat, som firmaerne har opkrævet, men som endnu ikke er indbetalt til staten. Derfor vil det være nærliggende at forestille sig, at der også for B&W-koncernen vil være ret omfattende restancer med hensyn til moms og kildeskat. Jeg skal derfor spørge ministeren, selv om det ganske vist er noget, ministeren ikke vil eller kan oplyse om, hvordan de enkelte borgere har det med eventuelle restancer til samfundet, og om ministeren er bekendt med, at moms og kildeskat er indbetalt løbende til tiden for B&W-koncernen.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil spørge ministeren, om det er således, at der ikke er moms på det, man eksporterer, og som følge deraf, at det så vil være

usandsynligt, at B&W skylder ret meget i moms.

Så vil jeg også spørge ministeren, om ministeren kan være enig i, at det er ikke en fordel for Danmarks interesser generelt og for vores eksport og vores beskæftigelse, hvis man absolut bliver ved med at jage den sag og bore så voldsomt i den. Det var måske mere formålstjenligt at gå lidt stille med dørene. Derfor vil jeg spørge, om ministeren er enig i den betragtning.

Industriministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, jeg til begge de herrer kan svare, at sager af denne art – hvoraf den, vi nu kender, hører til de større og til de ulykkelige – sager af denne art har en helt bestemt behandlingsmåde. Denne behandlingsmåde er fastlagt i lovgivningen, og jeg har ikke ret til at sige – og jeg ville overskride enhver tænkelig bemyndigelse, hvis jeg her fra denne talerstol sagde – at jeg ville foretage mig noget andet end det, der er foreskrevet.

Det gælder også, når hr. Alfred Hansen gentager et spørgsmål, han har fået udførligt svar på af skatte- og afgiftsministeren, til mig, åbenbart i den forhåbning, at jeg var mindre vidende om spillereglerne med hensyn til det, en minister for skatter og afgifter har lov til at oplyse. Jeg kan jo ikke, hr. Alfred Hansen, gøre noget som helst andet end at orientere om, at det svar, skatte- og afgiftsministeren gav på det selv samme spørgsmål, ville jeg kun kunne gentage. At dette er en ulykkelig sag, at dette er en besværlig sag, at dette er en sag, der ikke har gavnet dansk erhvervsliv generelt og heller ikke danske eksportvirksomheder specielt, kan der ikke herske nogen tvivl om.

Når hr. Alfred Hansen specielt nævner den senest givne eksportkreditkaution på 225 mill. kr., så skylder jeg vel at gentage, at den er ikke givet til B&W-koncernen under konkurs og heller ikke til B&W-koncernen, før den var under konkurs, men den er givet til et selvstændigt selskab med en selvstændig aktiekapital, en selvstændig økonomi, en selvstændig ledelse og nogle selvstændige ordrer. At det så samtidig holder et sted mellem 1.200 og 1.500 mennesker i arbejde, nævner jeg kun for fuldstændighedens skyld.

Alfred Hansen (DR):

[Alfred Hansen]

Jeg er naturligvis bekendt med, at B&W's skibsværft nu er et selvstændigt skibsværft, men jeg er også bekendt med, og det går jeg også ud fra at ministeren er, at B&W-koncernen er hovedaktionær i B&W's skibsværft, og at ministeren efter sigende skulle ligge inde med aktiekapitalen på B&W's skibsværft. Når ministeren gentagne gange henviser til skatte- og afgiftsministerens svar af 29. juli til mig på et spørgsmål om ATP, moms og kildeskat – i dag har jeg forenklet det til blot at koncentrere interessen om moms og kildeskat, eventuelle restancer for B&W – vil vi gerne spørge ministeren, om ikke ministeren er enig i, at i de godt og vel 3 måneder, der er gået, siden skatte- og afgiftsministeren svarede mig, har der været en ganske bestemt udvikling inden for B&W-koncernen, som yderligere aktualiserer spørgsmålet vedrørende eventuelle restancer fra B&W-koncernen til det offentlige.

Når hr. Askjær Jørgensen taler om »ikke at jagte«, vil jeg sige, at der er ikke tale om at jagte fra min side, men om at få fuldstændig klarhed over, hvad der er foregået inden for B&W både med hensyn til regnskabet, som ikke kan revideres, og med hensyn til eventuelle skatterestancer. Det skulle så siges af en hr. Askjær Jørgensen, som ellers plejer at bemærke sig ved at jagte ganske bestemte grupper i befolkningen.

Industriministeren (Erling Jensen):

De herrers private småskænderier skal jeg ikke blande mig i, men må jeg ikke have lov at sige, at jeg er ikke uenig med hr. Alfred Hansen i, at der kan være stadig mere aktualitet i at spørge. Det ændrer jo imidlertid ikke skatte- og afgiftsministerens svar, for når han ikke har lov til at give de oplysninger, hr. Alfred Hansen beder om, så har han det hverken, om det var aktuelt at give dem eller mindre aktuelt at give dem. Han skal følge de regler, der foreligger, nu som tidligere. Det har han gjort, og det er jeg nødt til på hans vegne i denne situation at fortælle, at det agter han fortsat at gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 136

12) Til statsministeren af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Når der i folketinget vedtages love foresat af socialdemokratiske ministre, hvoraf en lov ikke kan overholdes, medmindre en anden overtrædes, eller omvendt, foretrækker statsministeren da, at borgerne overtræder midlertidige love fremfor permanente love?«

Skriftlig begrundelse

Der findes i Danmark ca. 5.000 fællesvandværker på andels- eller interessentskabsbasis. Disse vandværker forsyner mere end 1 mill. mennesker med vand. I henhold til den nye vandforsyningslov, som trådte i kraft 1. april 1980, er disse private fællesvandværker pligtige at udbygge og være leveringsdygtige med vand til forbrugerne, og de skal opfylde visse parametre med hensyn til renhed o.s.v. Alle de private vandværker er såkaldte non-prof virksomheder, altså virksomheder, hvor køber og sælger er de samme personer, og derfor burde de selvsagt ikke være omfattet af prisstoplovgivningen, men ændringsforslaget om, at vandværkerne skulle være undtaget prisstoploven, blev jo som bekendt nedstemt af socialdemokratiet og dets forligspartier ved den seneste prisstoplovvedtagelse.

Nu har de førNte sager meldt sig, hvor monopoltilsynet har idømt et vandværk straf af økonomisk art, fordi det pågældende vandværk har opfyldt vandforsyningsloven og dermed været nødsaget til at forhøje tilslutningsafgifter. Monopoltilsynet kunne naturligvis have fortolket det således, at tilslutningsafgift til et nyt vandværk ikke kunne sammenlignes med tilslutningsafgift til et tidligere, gammelt vandværk, men monopoltilsynet har ikke været til hverken at hugge eller stikke i. Det groteske forekommer nu, når man pålægger vandværket bøder, for disse vil vandværket kun kunne betale, hvis man forhøjer vandafgifterne. Altså, monopoltilsynets adfærd tvinger til yderligere prisforhøjelser.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Spørgsmålet vil blive besvaret af industriministeren på statsministerens vegne.

Askjær Jørgensen (FP):

Når jeg i første omgang havde stillet spørgsmålet til statsministeren, er det, fordi

[Askjær Jørgensen]

det er en ting, hvor der er en kontrovers mellem lovgivningen, der vedrører miljøministeren, og lovgivningen, der vedrører industriministeren, men da det naturligvis er industriministerens lovgivning, der er noget galt med, og industriministeren kender sagen, så er jeg naturligvis fuldt tilfreds med, at det blev industriministeren, der besvarer.

Det drejer sig om, at nogle andelsselskaber ikke kan opfylde deres forpligtelser, som de har i henhold til vandforsyningsloven og andre love, og det er i de såkaldte non-prof virksomheder, som en række partier har forsøgt at få undtaget, når vi har arbejdet med vedtagelse af prisstoplovgivningen her i folketinget, men det har vi ikke rigtigt fundet lydhørhed over for fra ministeren. Nu er sagen altså den, at disse andelsselskaber bliver pålagt bøder. For at betale disse bøder skal de forhøje deres afgifter, og det må de altså ikke, fordi forhøjelse af afgifterne er stigende priser. Så får de nye bøder, fordi deres priser stiger, og så er de igen nødt til at forhøje afgifterne. Det vil altså sige, så har de igen stigende priser, og så kan de stå der og køre ping pong mellem skiftevis at blive pålagt nogle udgifter, som de kun kan betale ved at tage stigende priser for det, de leverer til sig selv, og det er sådan en mærkelig situation.

Vi havde ligesom fået stillet i udsigt af ministeren tidligere, at det var da nok sådan, at monopoltilsynet ville administrere dette område rigtigt, men det gør monopoltilsynet altså ikke. Monopoltilsynet administrerer det meget dårligt. Fællesrepræsentationen for Private Vandværker i Danmark har forsøgt at tale monopoltilsynet til fornuft. Det har ikke kunnet lade sig gøre. Nu er vi så ligesom nødt til at prøve at få spørgsmålet rejst offentligt, og jeg appellerer indtrængende til ministeren, at han vil prøve at slå i bordet for monopoltilsynet og få dem til at reagere fornuftigt.

Industriministeren (Erling Jensen):

Jeg kan forstå, vi fortsætter i den bane, at man beder ministeren om at gøre noget, der er ulovligt. Ministeren har ingen beføjelser over for monopoltilsynet. Det ved hr. Askjær Jørgensen. Det har vi drøftet ganske mange gange, og det står i lovgivningen. Beføjelserne ligger hos monopolrådet; er der utilfredshed med monopolrådets og monopoltilsynets

afgørelse, er ankeinstansen heller ikke ministeren, men monopolankenævnet.

Derfor er det, jeg kan oplyse nu, hvad monopoltilsynet har oplyst over for mig. Tilsynet kan ikke idømme straffe og har heller ikke i noget tilfælde begæret tiltale rejst mod et vandværk for overtrædelse af prisstoploven. Tilsynet har ikke ved pålæg forhindret vandværker i at overholde vandforsyningsloven. Efter ændringen af prisstoploven i juni 1980 kan et vandværk ligesom andre erhvervsvirksomheder indregne øgede afskrivninger og forrentning i forbindelse med nyinvesteringer i deres takster. Dette gælder også et vandværks udgifter, der er en følge af lovbestemte krav, f. eks. vandforsynings- og miljøloven. Lovkonflikter af den art som oplyst i motiveringen for spørgsmålet er således ikke monopoltilsynet bekendt.

I øvrigt er der næppe grund til at mene, at vandværkerne er i en vanskeligere situation som følge af prisstoploven, end andre virksomheder er det.

Askjær Jørgensen (FP):

Det er jo trist, at ministeren, hvorunder erhvervsvirksomheder i Danmark fungerer, ikke ved noget om, hvordan det fungerer i praksis. Det ligger således, at man i bestyrelsen i sammenslutningen af vandværkerne har en række sager, man arbejder med. Hvorfor i alverden har den ved møder ovre i monopoltilsynet prøvet på at få sagerne løst, hvis ikke der eksisterede nogle problemer? Men jeg skal spørge ministeren, om ministeren vil komme med et lovforslag, så vi kan få ændret de ting i prisstoploven, da ministeren i henhold til loven ikke har mulighed for at give monopoltilsynet besked om, at de skal fungere fornuftigt. Ministeren har vel myndighed til at fremsætte lovforslag, der forhindrer monopoltilsynet i at administrere prisstoploven forkert.

Industriministeren (Erling Jensen):

Jeg glæder mig over, at hr. Askjær Jørgensen nu flyttede sit forslag til at være et forslag om en lovændring. Som hr. Askjær Jørgensen ved, blev der rent faktisk foretaget en lovændring, også med henblik på det emne, hr. Askjær Jørgensen her har beskrevet, så sent som i juni måned. Andre lovændringer har jeg ikke under overvejelse. Hr. Askjær

[Industriministeren]

Jørgensen ved, at lovgivningens løbetid er til 28. februar 1981.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 120

13) Til statsministeren af:

Poulsgaard (FP):

»Statsministeren bedes kommentere den undersøgelse, Jernets Arbejdsgiverforening har offentliggjort, og som viser, at en faglært arbejder af en løngevinst på 77.000 kr. siden 1970 kun har fået en hundrededel med sig hjem til forbrug.«

Skriftlig begrundelse

Fremskridtpartiet har til stadighed påpeget det fuldstændig urimelige i det skattetryk, vi har her i landet, som forøger dansk erhvervslivs omkostningsniveau til glæde for ingen og til skade for alle.

Her er nu en undersøgelse, der har vist, at en lønmodtager, der har fået forhøjet lønnen med 77.000 kr. siden 1970, faktisk kun har fået ca. 770 kr. ud af det, idet resten er ædt op af skatter, moms, afgifter og prisstigninger.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Spørgsmålet vil blive besvaret af den fungerende statsminister, udenrigsminister Kjeld Olesen.

Poulsgaard (FP):

Jeg er lidt ked af, at statsministeren ikke kan være til stede og besvare dette spørgsmål. Men kan man ikke få det bedste, er man nødt til at klare sig med det næstbedste. Det er jo kedeligt, at statsministeren befinder sig i Indien og dér har fået formøblet en 35-50 mill. kr., hvad en ambassade vil løbe op i nu. Det er jo det, der er baggrunden for dette spørgsmål. Vi er nogle stykker, der længe har vidst, det er galt, men at det faktisk var så galt, som det kommer frem på papiret, havde vi faktisk ikke forventet.

Fra 1970 til i dag så har en industriarbejder her i Københavnsområdet fået 77.000 kr. mere ned i foret, det er da en klatskilling. Jeg kan da somme tider godt forstå, når sådan en industriarbejder får en lønstigning, at

han siger til lilleemor: nu skal vi søreme have en flaske god rødvin i aften, vi skal feste lidt. Men han er jo blevet narret, den stakkels mand, for han har ikke råd til den fest, for hvad er det rent faktiske forhold? Det er det, at af de 77.000 kr. har han fået lov til at beholde godt 700 kr. til sig selv, resten er gået til skatter og afgifter. De er bl. a. også gået til det palads, udenrigsministeren får bygget herovre på den anden side af gaden, fuldstændig irrelevante ting, som ikke gavner den danske lønarbejder. Det skader den danske lønarbejder, det skader produktionslivet, fordi det skal af med 77.000 kr. mere i løn. Det skaber utilfredshed, når man ikke får mere for, at man får mere i lønningsspen. Derfor står vi nu med den kæmpe valutagæld, vi står med arbejdsløshed. Jeg håber sandelig, at udenrigsministeren i hvert fald vil mande sig op til at sige: Ja, men dette her er for galt, kære venner. Det må vi have gjort noget ved.

Men så er der kun én vej at følge, og det er simpelt hen at indrømme, at fremskridtpartiet har ret. Vi kan kun gavne den danske lønarbejder og dansk erhvervsliv ved at sætte skatten ned. Det er den eneste måde. Det er en uholdbar situation, at man simpelt hen skal straffes, og at pengene skal stjæles op af lommen på én. At en mand, der har formået at forøge sin indtægt med 77.000 kr. gennem 10 år, kun får lov til at beholde 700 kr., er rystende.

Statsministeren (Kjeld Olesen fg.):

Jeg vil umiddelbart udtrykke forbavselse over, at ordet stjele kan få lov til at passere upåagtet fra denne talerstol. Derudover vil jeg sige, at det regnestykke, som Jernets Arbejdsgiverforening har opstillet, har jeg ikke umiddelbart indvendinger imod. Hvad jeg derimod vil fremhæve, er for det første, at der kan laves mange af den slags beregninger. Ser man f. eks. på en gennemsnitlig LO-arbejder, når man til 16 pct. fremgang, hvor Jernet for hovedstaden viste 2 pct.

For det andet vil jeg sige, at denne type beregninger har deres største værdi ved en vurdering af forskydningerne på kortere sigt, mens de for en så lang periode som 10 år rummer mange problemer. Det kunne der skrives en bog om, mindst én bog om, hvad

[Statsministeren]

der kan præsteres af regnestykker omkring det, der ligger i spørgsmålet.

Når spørgeren direkte jævnfører stigningen i pengelønnen med stigningen i reallønnen, hører det med i billedet, at priserne på Danmarks import af varer og tjenester i den samme periode er steget med mere end 270 pct., hvilket alene påvirker det danske prisniveau med ca. 70 pct. Enhver vil kunne se, at en betydelig stigning i pengelønnen på den baggrund har været nødvendig alene for at hindre en voldsom nedgang i reallønnen.

Endelig synes jeg nok, det er værd at minde om vedrørende en beregning, der er stærkt præget af beskatningen, at der ud over det private forbrug i 1970'erne er sket en levefodsstigning igennem de goder, som det offentlige frit eller meget billigt stiller til rådighed. Det drejer sig om børns pasning, uddannelse, veje at køre på, sundhedsvæsen osv.

Skatterne anvendes til finansiering af offentligt forbrug og investering og indkomstoverførsler, f. eks. til pensioner.

Jeg vil slutte med at sige, at enhver skattekrone, der kommer ind, går tilbage til skatteborgeren. Det hører med i den samlede beregning af det, som ligger i spørgsmålet.

Poulsaard (FP):

Det er egentlig fantastisk, så sart arbejderbevægelsens talsmænd er blevet, eller de, der i hvert tilfælde gerne ville være arbejderbevægelsens talsmænd. Man må ikke engang tale dansk heroppe længere. Jeg kan ikke få det anderledes, hvis ikke det er at stjæle af fratage en mand 76.300 kr. af en lønfremgang på 77.000 kr. Jeg finder ikke andre ord i den danske ordbog, der kan udtrykke det. Men det er altså lidt for voldsomt for den fungerende statsminister. Ja, der kunne skrives tykke bøger om det, det har den fungerende statsminister fuldstændig ret i.

Men det er ikke tykke bøger, arbejderne ude på virksomhederne har brug for og heller ikke erhvervslivet. De har brug for, at den indsats, de gør til gavn for Danmark, kan de finde en lille smule af i deres lønningsposer. Så kommer den fungerende statsminister så flot og siger: ja men, det kan de da finde i de sociale goder, idet hver en skattekrone, der bliver brugt, kommer tilbage til dem. Ja, det palads derovre, som den fungerende

statsminister fungerer i i det andet embede, han har, kan jeg ikke lige se kommer den danske skatteborger ret meget til gode. Jeg kan heller ikke se, at biblioteksbesøg, hvor det er middelklassen, der benytter det, er det. Man kunne blive ved at tage de paradoksale problemer frem, vi har.

Det, vi skal, og det behøver ministeren ikke at bruge mange flotte, dyre ord for, er simpelt hen, at det kan betale sig at bestille noget. Man får ikke folk sat i gang med at bestille noget, hvis de skal frastjæles hver en krone af den ekstra arbejdsindsats, de udøver.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 138

14) til *udenrigsministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»Vil ministeren klart og skarpt fordømme det militærdiktatur, som nu er under opbygning i Tyrkiet?«

Skriftlig begrundelse

Udenrigsministerens første reaktion på det tyrkiske militærkup forekom noget tøvende. Noget kunne tyde på, at ministeren fandt, at kuppet måske var egnet til at bane vej for en mere demokratisk udvikling.

Alt tyder imidlertid på, at det tyrkiske militær, hvis kolossale udgifter er en hovedårsag til landets økonomiske misere, er til sinds at bevare magten og at udøve den klart i strid med det jævne tyrkiske folks interesser. Forfølgelsen af fagbevægelse og venstrefløj er taget til. Senest har juntaen tvunget den mangeårige formand for det tyrkiske socialdemokrati, Ecevit, til at forlade det politiske liv.

På den baggrund må man forvente, at den danske regering klart og skarpt fordømmer det tyrkiske militærdiktatur – ikke mindst i forbindelse med Tyrkiets medlemskab af NATO.

Gert Petersen (SF):

Spørgsmålet kunne måske opfattes som et drillende spørgsmål, men det er det slet ikke. Dengang kuppet fandt sted i Tyrkiet, var det, som om udenrigsministeren i sine første udtalelser var lidt forstående over for kuppet,

[Gert Petersen]

og det vil jeg ærlig talt ikke bebrejde ham, for jeg synes også, situationen i Tyrkiet var umådelig kompliceret. Men jeg synes til gengæld nok, at det billede, som efterhånden har tegnet sig, er meget betænkeligt og dystert.

Forholdet er jo det, at der tidligere har været militærkup i Tyrkiet – og hvis udenrigsministeren havde det i baghovedet i første omgang, skal det heller ikke bebrejdes ham – militærkup, som faktisk blev afviklet temmelig hurtigt, og hvor det var muligt at vende tilbage til demokratiet under rimelige former, men der er meget, der tyder på, at det militærkup, som har fundet sted denne gang, betyder en reel udbygning af et militært diktatur, og at det, hvis der igen kommer formelt demokratiske former, ikke bliver på en rimelig måde. Jeg tænker både på den forfølgelse, som finder sted af venstrefløjen – også den del af venstrefløjen, der ikke har haft spor med terrorisme at gøre – fagbevægelsen og senest f. eks., at man har tvunget en mand, som jeg er sikker på at både udenrigsministeren og jeg selv nærer den største respekt for, nemlig Ecevit, den mangeårige formand for det socialdemokratiske parti i Tyrkiet, til at erklære, at han nu træder ud af politik.

Jeg ved, at denne udvikling har bekymret mange tyrkiske arbejdere her i landet, og jeg glædede mig over – det må lige indskydes – at statsministeren i sin åbningstale helt klart tog afstand fra udviklingen i Tyrkiet. Men jeg håber altså, at udenrigsministeren kan bekræfte det nu – nok så meget af hensyn til tyrkerne og Tyrkiet selv.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

I anledning af den militære magtovertagelse i Tyrkiet den 12. september i år gav jeg, som hr. Gert Petersen var inde på, udtryk for, at regeringen klart må vende sig mod, at militæret overtager magten i et land.

Der har længe i Tyrkiet rådet kaotiske politiske tilstande med en stigende terror, således at landets demokratiske funktioner i realiteten har været lammet.

Efter regeringens opfattelse kan Tyrkiets alvorlige problemer kun løses gennem en demokratisk proces. Jeg gav dengang tillige udtryk for, at regeringen havde mærket sig erklæringen fra det tyrkiske militærråd om, at der snarest ville blive dannet en demokra-

tisk regering, og at Danmark sammen med de vesteuropæiske lande nøje ville følge den videre udvikling og opfyldelsen af dette til-sagn. Gennem tilsvarende udtalelser fra andre vestlige regeringer er det blevet tilkendegivet over for de militære magthavere, hvilke forventninger der fra de demokratiske landes side stilles til den fremtidige udvikling i Tyrkiet.

Det tyrkiske militærråd har nu tilkendegivet, at et nyt forfatningsforslag snarest vil blive forelagt det tyrkiske folk ved en folkeafstemning; tidspunktet for denne folkeafstemning er endnu ikke fastsat.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at den danske regering – og vi er ikke alene om det – fortsat nøje vil følge udviklingen i Tyrkiet, idet vi i denne forbindelse vil lægge vægt på, at de tyrkiske politikere får lejlighed til at yde deres bidrag til demokratiets genindførelse i Tyrkiet.

Ib Christensen (DR):

Den 1. oktober vedtog Europarådets parlamentariske forsamling enstemmigt en skarp resolution, der fordømte den militære magtovertagelse i Tyrkiet og konstaterede, at landet ikke længere opfyldte betingelserne for medlemskab ved ikke længere at være et demokrati. Det var kun nogle enkelte konservative og kristelige demokrater, der undlod at stemme, ellers var der altså massiv opslutning bag denne skarpe fordømmelse. I de operative afsnit hedder det i denne rekommandation for det første, at Europarådets ministerkomité opfordres til at følge udviklingen i Tyrkiet meget omhyggeligt i tæt forbindelse med den parlamentariske forsamling, og for det andet, at man minder den tyrkiske regering om, at ministerkomiteen må handle i overensstemmelse med artikel 8 i Europarådets statutter, hvis den tyrkiske regering ikke øjeblikkelig tager de skridt, som er nævnt i § 10.

Jeg vil på den baggrund spørge udenrigsministeren, om man fra dansk side har taget denne sag op i Europarådets ministerkomité, og hvad man har gjort ved sagen, for denne rekommandation hviler altså på en stort set enig eurorådsparlamentarisk forsamling, som forventer en eller anden handling fra ministerkomiteens side inden Europarådets parlamentariske forsamlings session i januar 1981.

Gert Petersen (SF):

Jeg er godt klar over, at udenrigsministeren vender sig mod kuppet, men jeg synes alligevel, at hans svar var noget skuffende. Og så er det altså, man får en mistanke, som måske er totalt uberettiget, og som jeg ikke ville føre frem i første omgang, fordi jeg havde ventet et andet svar: har det noget at gøre med NATO-medlemskabet, at man ligesom er mere tolerant over for et militærkup i et NATO-land, Tyrkiet? Ministeren henviser til, at militærregimet bebuder et forfatningsudkast. Ja, tak, Pinochet i Chile har sandelig også fremlagt et forfatningsudkast og fået det gennemført ved en såkaldt folkeafstemning. Den slags ting kan åbenbart altid lade sig gøre.

Jeg må spørge ministeren helt konkret for det første: synes man i regeringen, når man nu følger det med så stor opmærksomhed, at udviklingen i Tyrkiet peger i retning af en genindførelse af demokratiet? For det andet: hvad er ministerens kommentar til den højst ejendommelige erklæring fra Ecevit om, at han vil trække sig ud af politik, underforstået altså også når der kommer en ny forfatning og indførelse af en eller anden form for demokrati eller skindemokrati? Denne erklæring forekommer mig ufattelig ejendommelig, fordi jeg konkret ved, at Ecevit har været og er en særdeles habil og utvetydig demokrat, som altid kun har brugt demokratiske midler. Jeg kan derfor ikke forestille mig andet, end at erklæringen må være aftvunget ham på en eller anden måde, måske som forudsætning for genindførelse af visse former for demokrati.

Jeg vil altså gerne have udenrigsministerens kommentar til Ecevits erklæring og et svar på spørgsmålet, om regeringen synes, at udviklingen, også bl. a. i lys af Ecevits erklæring, peger i retning af genindførelse af demokrati.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Jeg skal ikke kommentere, hvad bevæggrunden kan være for Ecevit til at trække sig ud af politik, men jeg kan til hr. Gert Petersen sige, at jeg i løbet af få dage i anden anledning og på anden basis skal til et møde, hvor jeg har en forventning om at kunne tale med Ecevit, og jeg har ikke noget imod, når jeg kommer hjem, at referere til hr. Gert Pe-

tersen, hvad der kan have været bevæggrunden.

Derimod vil jeg sammenfattende sige i anledning af både det, hr. Ib Christensen sagde, og det, hr. Gert Petersen var inde på, at det, som har kendetegnet udviklingen i Tyrkiet op til militærets overtagelse af magten, har været kaotiske tilstande. Der har været tale om en terror, som har betydet, at mange hundreder er blevet dræbt, og der har været tale om et lammet parlament, hvor man ikke har været i stand til at vælge en præsident. Der har været tale om så kaotiske forhold, at jeg naturligvis ikke på nogen måde vil undskylde, at militæret overtager magten, men må konkludere, at hele det tyrkiske samfund har været ude i et sådant kaos, at vi må sige: nu vel, vi konstaterer, at militæret har overtaget magten, vi konstaterer, at man direkte stiler imod at genindføre demokratiske tilstande, og den danske regering vil, som jeg sagde før, sammen med andre vestlige regeringer meget nøje følge udviklingen ud fra det ønske, at det, som er blevet proklameret, vil ske, nemlig at Tyrkiet snarest igen kan regnes for et demokrati.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Tredje næstformand (Ove Jensen):**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketetinget:

Kurt Hansen: spm. nr. 36

Wilhelm: spm. nr. 40 og 69

Niels Andersen: spm. nr. 48

Voigt: spm. nr. 70, 71, 72, 73, 74, 99 og

107

Steen Folke: spm. nr. 78

Rahbæk Møller: spm. nr. 79, 80 og 81

Dyremose: spm. nr. 82

Maisted: spm. nr. 83

Halvgaard: spm. nr. 84

Gammelgaard: spm. nr. 89

Arentoft: spm. nr. 90

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 96

Margrete Auken: spm. nr. 98

Kaj Poulsen: spm. nr. 105

Spm. nr. 36

Til *ministeren for offentlige arbejder* (10/10 80) af:

Kurt Hansen (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at hovedårsagen til den fortsat kaotiske situation på Københavns postterminal ligger i selve investeringen i det nye posttransportanlæg?«

Begrundelse

Det er ledelsen af post- og telegrafvæsenet, der må bære ansvaret for den kaotiske situation, der hersker på postterminalen. Fra starten har sorteringsanlægget i postterminalen været en himmelråbende fejlinvestering, men ledelsen vil ikke se realiteterne i øjnene. Denne påtagede blindhed gør skandalen endnu større. Postterminalen til 850 mill. kr. er opført bl. a. med en målsætning om 15 pct.s bortrationalisering af personalet, især blandt postarbejderne.

I stedet for rationalisering er arbejdet blevet mere tidkrævende, bl. a. på grund af arbejdsstedets indretning og de tekniske problemer med sorteringsanlægget, ikke bare i spidsbelastningssituationer.

Dette ønsker VS at få bekræftet.

Besvarelse (28/10 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Nørgaard, fg.):

Omkarteringspostkontoret i København blev etableret i 1918. Siden da er postmængden mere end 5-doblet og allerede i 60'erne var det klart, at postbehandlingen i København måtte overføres til en større og mere tidssvarende bygning.

Ved bygningen af Københavns postterminal har det været naturligt, at postvæsenet har vurderet, hvilke moderne hjælpemidler der har kunnet anvendes ved transporten og sorteringen af postforsendelserne.

For pakkebehandlingen er anvendt de mest moderne sorteringsanlæg, hvor en manuelt udført indkodning for hver pakke initierer en datamatisk styret sortering.

Transportanlæggene for både breve og pakker er, i det omfang det har været muligt, gjort automatiserede, idet ergonomiske hensyn har været tillagt stor betydning ved ud-

formning af arbejdspladserne med posttransportanlæggene.

For selve brevsorteringen er der kun foretaget meget små ændringer i forhold til systemet i omkarteringspostkontoret.

Som bekendt var der problemer med pakkebesørgelsen i forbindelse med overflytningen af pakkebehandlingen i april 1979. P & Ts ledelse har over for mig oplyst, at pakkebehandlingen i dag er normaliseret, om end antallet af pakkebeskadigelser endnu ikke er helt tilfredsstillende. Jeg må således konstatere, at pakkesystemet, som trods alt blev genstand for de største systemmæssige ændringer, nu fungerer efter hensigten.

Hvad angår brevbehandlingen i Københavns postterminal, har der som bekendt været meget store problemer i forbindelse med overflytningen fra det gamle omkarteringspostkontor.

Problemerne ved brevbehandlingen kan ikke henføres til et enkelt forhold. Det er såvel tekniske og arbejdsmæssige som styrings- og ledelsesmæssige problemer, der er årsagen til den utilfredsstillende brevbesørgelse i postterminalen.

Til det i begrundelsen til spørgsmålet anførte vedrørende opnåelse af en personalebesparelse i forbindelse med overflytningen til den nye bygning kan oplyses følgende:

Ved opstillingen af bemandingsplaner fra overflytningen til den nye bygning er en besparelse opgjort til ca. 130 heltidsbeskæftigede medarbejdere, hvoraf 30 først forventes at kunne indvindes, når det påbegyndte byggeri i området mellem den nuværende centralpostbygning og den nye bygning er afsluttet ved udgangen af 1982.

Det har været forudsat, at bemandingsplanerne på grund af de indhøstede erfaringer i indkøringsperioden skal tages op til revurdering, hvorfor besparelserne i givet fald vil kunne ændres i såvel opadgående som nedadgående retning.

Spm. nr. 40

Til *udenrigsministeren* (13/10 80) af:

Wilhelm VS):

»Hvad har den danske regering foretaget over for den regering (den israelske), hvis efterretningstjeneste har medvirket og provo-

[Wilhelm]

keret til overtrædelse af narkotikalovgivningen i Danmark?»

Begrundelse

Der henvises til sagens omtale i Politiken den 13. oktober 1980, side 1, og i Ekstra Bladet den 4. oktober 1980, side 13, samt den 13. oktober 1980, side 7.

Besvarelse (28/10 80):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Da den sag, der henvises til, henhører under justitsministeriet, har jeg fra justitsministeren modtaget følgende udtalelse, hvortil jeg kan henholde mig:

»Justitsministeriet har fra politiet modtaget en orientering om den sag, som omtales i begrundelsen for spørgsmålet. Politiet har over for ministeriet oplyst, at der fortsat foretages efterforskning i sagen, og ministeriet må på den baggrund af principielle grunde afholde sig fra at udtale sig om sagen. Det kan dog oplyses, at hverken den israelske efterretningstjeneste, »Mossad«, eller politiets efterretningstjeneste var involveret i sagen.«

Der har således ikke i den foreliggende sag for regeringen været anledning til overvejelser om at foretage nogen henvendelse til den israelske regering.

Spm. nr. 48

Til *ministeren for offentlige arbejder (15/10 80)* af:

Niels Andersen (KF):

»Vil ministeren drage omsorg for, at de sabotagelignende aktioner i postterminalen får omgående konsekvenser i form af afskedigelse af det pågældende personale?»

Begrundelse

Den seneste rapport fortæller om, at personalet ved terminalen bevidst har forsøgt at sabotere det daglige arbejde ved at anbringe kuverter og neglelak på vigtige punkter i det anvendte maskinel, hvilket i høj grad er medvirkende til, at det normale arbejde ikke har kunnet gennemføres.

Besvarelse (29/10 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Nørgaard, fg.):

Jeg kan oplyse, at post- og telegrafvæsenet alene har registreret ét tilfælde, hvor det med sikkerhed har kunnet konstateres, at et transportbånd er blevet bragt til standsning gennem en bevidst blokering af en fotocelle. Der er herudover på et tidligere tidspunkt blevet registreret et båndstop, der formentlig er fremkaldt ved en lignende handling.

Det tilfælde, der med sikkerhed har kunnet konstateres, fandt sted den 9. oktober 1980. Af rapportbogen for den pågældende afdeling i postterminalen fremgår det, at der den nævnte dag kl. 14.30 blev konstateret en blokering af en fotocelle til styring af en transportbåndforbindelse til en arbejdsplads for sortering af klodsforsendelser (store brevforsendelser). Det tidligere konstaterede tilfælde af en formodet fremkaldt blokering af en fotocelle fandt også sted i dette område.

Den nævnte standsning af transportbåndet blev hurtigt opdaget og medførte, da den fandt sted på et trafiksvagt tidspunkt, ikke forsinkelser i driftsafdelingen.

Med udgangspunkt i det passerede har ledelsen i Københavns postterminal gennemført tjenstlige samtaler med medarbejderne i det pågældende tjenesteafsnit for om muligt at fastslå de faktiske omstændigheder i forbindelse med blokeringen.

Undersøgelsen konkluderer, at der har været tale om bevidst blokering af en fotocelle for at hindre forsendelser i at køre frem på et transportbånd.

Ved afhøringerne af personalet er det fremhævet, at blokeringen skete, fordi de forsendelser, der her er tale om, ellers ville falde på gulvet på grund af overfyldning af sorterpladsen.

I denne sammenhæng er det alvorligt indskærpet over for medarbejderne, at ledelsen under ingen omstændigheder vil acceptere, at der fra personalets side fremkaldes driftsstop, og der vil i konkrete tilfælde straks blive taget skridt til disciplinærforfølgning af de pågældende.

Spm. nr. 69

Til *statsministeren (20/10 80)* af:

Wilhelm (VS):

[Wilhelm]

»Vil statsministeren foranledige, at der som bidrag til en seriøs debat om landets sikkerhedspolitik udarbejdes og offentliggøres en udførlig redegørelse for, hvordan civilbefolkningens situation vil være, hvis der efter et strategisk varsel på en uge og et taktisk varsel på 2 timer rettes et missilangreb med taktiske atomsprængladninger på flyvestationerne Karup, Ålborg, Vandel, Skrydstrup og Værløse, på NATO-depoterne Klosterhede, Dejbjerg og Varde, på de 4 Hawk- og de 4 Nike-Herkules-raketbatterier, på forsvarskommandoens hovedkvarter i Vedbæk samt på Holmen og på flådestationer i Frederikshavn og Korsør?«

Begrundelse

Efter offentliggørelsen af civilforsvarsstyrelsens memoranda om henholdsvis civilforsvaret og det civile beredskab er det indlysende nødvendigt, at spørgsmålet om civilbefolkningens situation får en helt anderledes central placering i den sikkerhedspolitiske debat, end det hidtil har været tilfældet. Dette har civilforsvarsstyrelsen i øvrigt selv opfordret til i den sidstnævnte betænkning, side 68.

De omtalte memoranda er ikke umiddelbart egnede til at give et mere præcist indtryk af, hvordan civilbefolkningens vilkår vil være i forskellige konkrete situationer. Fremstillingen er meget generel, som den nok uundgåeligt må blive, hvis den skal dække alle tænkelige situationer.

Skal man have et mere præcist indtryk af civilforsvarets og det civile beredskabs effektivitet – og dermed af civilbefolkningens vilkår – så er det nødvendigt at redegøre mere præcist og kvantitativt for problemernes omfang og beredskabets formåen under nærmere bestemte omstændigheder.

Det stillede spørgsmål er en opfordring til statsministeren om at sørge for, at en sådan redegørelse bliver udarbejdet for en konkret situation, som efter min mening hører til blandt de mere sandsynlige situationer, i hvilke det civile beredskab vil blive sat på prøve.

Men jeg vil gerne understrege, at jeg meget gerne ser en redegørelse, der omfatter flere, nærmere bestemte situationer, at jeg endvidere gerne ser, at der redegøres for både det nuværende og det af civilforsvarssty-

relsen foreslåede fremtidige beredskabs formåen i disse situationer, samt endelig at jeg selvfølgelig ikke forventer sådanne redegørelser indeholdt i selve besvarelsen af det stillede spørgsmål (dertil er svarfristen alt for knap), men alene forventer et tilsagn om, at en konkretiseret redegørelse vil blive udarbejdet og fremlagt snarest.

Den konkrete situation, jeg selv foreslår at redegørelsen forholder sig til, hører som nævnt efter min mening til de mere sandsynlige.

Civilforsvarsstyrelsen arbejder efter et »trusselsbillede«, som er opstillet af forsvarskommando. Det fremgår heraf, at en evt. modstanders vigtigste bestræbelser vil tage sigte på at opnå kontrol over lufrummet og søterritoriet, og at dette vil indebære angreb af fly eller missiler på hovedkvarterer, flyvestationer, raketforsvarsanlæg, flådestationer m. v. (memorandum om civilforsvaret, side 67).

Derudover arbejdes der stadig på grundlag af atomoplysningsudvalgets 1963-betænkning, hvor det bl. a. konkluderes (side 32), at »der er ret stor trolighed for angreb med mindre kernevåben mod visse militære mål«.

Den konkrete situation, jeg anmoder om en redegørelse for, indebærer »kun« taktiske atomvåben og kun mod militære hovedmål. Forudsætningerne kunne med betydelig sandsynlighed forværres til missilangreb på centrale trafikcentre, afgørende produktionsanlæg, administrationscentre m. v., men jeg har holdt mig til de militære mål, som forsvarskommandoen selv fremhæver som sandsynlige missilmål.

Det siger sig selv, at en militærpolitik baseret på depoter og modtagelsesområder for amerikanske forstærkninger vil gøre det endnu mere sandsynligt, at de påtænkte områder (Karup, Ålborg, Vandel og Skrydstrup) bliver missilmål. Det synes endda at være forsvarskommandoens og dermed civilforsvarsstyrelsens vurdering, at sådanne områder med en vis sandsynlighed vil blive mål for strategiske atomvåben. Det hedder således i førnævnte memorandum, side 68: »Anvendelse af større atomvåben mod udvalgte mål på dansk territorium kan ikke udelukkes. F. eks. kan anvendelse tænkes mod enkelte vigtige mål, såsom modtagesteder for forstærkninger«.

[Wilhelm]

Hvad angår varslingsfristerne, kunne de være meget værre end forudsat. Hvis der f. eks. var tale om et isoleret angreb på Danmark, ville hverken det strategiske eller det taktiske varsel være mere end nogle få minutter. Selv om forsvarskommandoen opererer med den mulighed, anser jeg imidlertid et isoleret angreb på Danmark for helt usandsynligt. De nævnte varslingsfrister svarer til den mere sandsynlige situation, at konflikten opstår andetsteds, eskalerer og derved giver et »strategisk varsel« på en uges tid, mens det »taktiske varsel« på et par timer svarer til den tid, der er til rådighed, fra det øjeblik der tilkaldes forstærkninger, til modstanden bliver klar over, at forstærkninger er undervejs og derfor selvfølgelig bestræber sig på at ødelægge de nævnte militære installationer.

Som nævnt anser jeg disse forudsætninger for hørende til blandt de mere realistiske, men skal ikke have det mindste imod, at redegørelsen kommer til at omfatte også andre, nærmere præciserede situationer.

Jeg betragter det som en selvfølge, at en redegørelse for civilbefolkningens vilkår i den ene eller den anden nærmere præciserede situation må omfatte overslag over antallet af omkomne, over kapaciteten af beskyttelsesrum, over disse rums effektivitet i den konkrete situation, over overlevelsesmulighederne i disse rum, over evt. evakueringsplaner, over intensiteten af den radioaktive stråling i de forskellige dele af landet, over levnedsmiddelforsyningen, over konsekvenserne af civilforsvarsstyrelsens »blive-hjemme-politik« som svar på atomvåbenangreb, over epidemierisici, over varigheden af det nødvendige ophold i beskyttelsesrum, over mulighederne for at informere befolkningen om radioaktivitetsniveau og sikringskrav, om vand- og luftforsyning, om behandlingsbehovet og behandlingsskapaciteten, om foranstaltninger mod paniksituationer og om alle andre praktiske forhold, som er af afgørende betydning for civilbefolkningens overlevelsesmuligheder.

Besvarelse (31/10 80):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg har drøftet spørgsmålet med indenrigsministeren, og vi kan ikke anbefale, at styrel-

sen iværksætter undersøgelser med henblik på en redegørelse af det anførte indhold.

Det vil kræve en betydelig indsats af ressourcer, og de resultater, en sådan undersøgelse kan give, vil i alle tilfælde kun kunne belyse ét af mange mulige forløb, og de vil være afhængige af den række af forudsætninger, man bygger analysen på.

Det er nødvendigt, at civilforsvarsstyrelsen anvender de ressourcer, den råder over, på mest muligt at fremme det planlægningsarbejde, regeringen har pålagt styrelsen at iværksætte vedrørende en udbygning af beredskabet mod kemiske kampstoffer, politiets civilforsvar, sirenemateriel til varslings- og beskyttelsesrum. Planlægningen på disse områder skal fremmes mest muligt med anvendelse af de ressourcer, styrelsen råder over.

Det er regeringens forventning, at dette planlægningsarbejde vil resultere i en organisering m. m. af civilforsvaret, som giver befolkningen den størst mulige beskyttelse.

Spm. nr. 70

Til *ministeren for skatter og afgifter (20/10 80)* af:

Voigt (FP):

»Hvor meget er charterrejser faldet i april og juli kvartalerne 1980 i forhold til de samme kvartaler fra 1979?«

Besvarelse (29/10 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Ifølge oplysninger fra toldvæsenet er antallet af afgiftspligtige charterpassagerer faldet fra 284.833 i april kvartal 1979 til 222.129 i april kvartal 1980 eller med 22 pct. Antallet af passagerer var i juli kvartal 1979 323.174 og er faldet til 236.519 i juli kvartal 1980 eller med ca. 27 pct.

Spm. nr. 71

Til *ministeren for skatter og afgifter (20/10 80)* af:

Voigt (FP):

»Hvor meget er chartertrafikken faldet i september 1980 i forhold til september 1979?«

Besvarelse (28/10 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Ifølge oplysninger fra toldvæsenet var antallet af afgiftspligtige charterpassagerer i september 1979 90.905. Det var i september 1980 faldet til 61.524. Faldet androg altså ca. 32 pct.

Spm. nr. 72

Til *ministeren for skatter og afgifter (20/10 80)* af:

Voigt (FP):

»Hvor mange er blevet arbejdsløse i august og september på grund af charterafgiftens forhøjelse?«

Besvarelse (28/10 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Det er ikke muligt at vurdere, i hvilket omfang beskæftigelsen inden for charterbranchen m.v. påvirkes af stigningen i charterafgiften eller andre forhold såsom den almindelige økonomiske afmatning, forhøjelse af brændstofpriser m.v.

Spm. nr. 73

Til *ministeren for skatter og afgifter (20/10 80)* af:

Voigt (FP):

»Hvor meget er statens provenu faldet i august og september på grund af charterafgiftens forhøjelse i forhold til de samme måneder i 1979?«

Besvarelse (28/10 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Provenuet af charterafgiften var i august og september 1979 henholdsvis 9,1 og 8,8 mill. kr. I august og september 1980 var provenuet henholdsvis 11,7 og 12,2 mill. kr., hvilket er en stigning på henholdsvis 2,6 og 3,4 mill. kr. i forhold til de samme måneder i 1979. Denne stigning i provenuerne må ses på baggrund af forhøjelserne af charterafgiften pr. 1. juli 1979 (fra 50 til 125 kr.) og pr. 1. august 1980 (fra 125 kr. til 180 kr.).

Spm. nr. 74

Til *ministeren for skatter og afgifter (20/10 80)* af:

Voigt (FP):

»Hvor meget mindre bliver det samlede provenu af charterafgiftsforhøjelsen, end der var budgetteret med fra forligspartiernes side, og hvor skal det manglende provenu hentes?«

Besvarelse (28/10 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

I bemærkningerne til lovforslaget om forhøjelsen af charterafgiften er det anført, at forhøjelsen fra 125 kr. til 180 kr. pr. passager ville indbringe ca. 50 mill. kr. årligt ved uændret passagerantal. Da den forhøjede charterafgift ikke har virket i et år, kan provenuberegningen endnu ikke opgøres.

Ved lovforslagets forelæggelse udtalte jeg, at forslaget om forhøjelse af charterafgiften ligesom forhøjelserne af energiafgifterne skal ses på baggrund af nødvendigheden af at nedsætte forbruget af fremmed valuta.

Spm. nr. 78

Til *ministeren for Grønland (21/10 80)* af:

Steen Folke (VS):

»Vil ministeren drage omsorg for, at de rapporter vedrørende en eventuel uranudvinding ved Narssaq, som i 1977 og 1979 er udarbejdet af det canadiske minekonsulentfirma Davis S. Robertson & Ass for Grønlandsministeriet og Risø, bliver gjort tilgængelige for særligt interesserede?«

Begrundelse

Den førstnævnte rapport fra 1977 danner baggrund for den delrapport vedrørende uranudvinding ved Narssaq, som i oktober 1978 blev udsendt af arbejdsgruppen vedrørende forsyningsvirksomhed og arbejdskraftanvendelse i mine- og olieindustrien i Grønland. 1979-rapporten er formentlig en mere ajourført redegørelse for nogle af de teknisk-økonomiske problemer ved en eventuel uranudvinding ved Narssaq.

Både råstofforvaltningen under fællesrådet og Risø har været noget tøvende med at give særligt interesserede mulighed for at sætte sig ind i disse rapporter. Men i betragtning af,

[Steen Folke]

hvor meget der i denne sag står på spil, specielt for lokalsamfundet i og omkring Narsaq, men også for Grønland som helhed, så bør der være fuld åbenhed om de teknisk-økonomiske rapporter, der er indgået i forskellige faser af planlægningsprocessen, uanset om rapporternes indhold med tiden er blevet delvis forældet.

Besvarelse (29/10 80):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Den førstnævnte rapport fra 1977 er udarbejdet for ministeriet for Grønland. På basis af en vurdering af dengang eksisterende data vedrørende malmreserver, lødighed, ekstraktion (udtrækning af malmens uranindhold) samt modeller for minedrift udledes i rapporten en konklusion om kapital- og driftsomkostninger ved en eventuel uranproduktion. Rapporten lægger i særlig grad vægt på en vurdering af en ekstraktionsproces baseret på sulfaterende ristning.

Siden rapportens fremkomst i 1977 er forudsætningerne for dens indhold ændret navnlig på to væsentlige punkter: malmtonagen er firedoblet, og ekstraktion ved sulfaterende ristning er opgivet til fordel for karbonatautoklavering med en forøgelse af uranudbyttet på ca. 50 pct. (relativt) til følge.

Rapportens konklusioner vedrørende produktionspriserne for uran har således nu kun historisk relevans for Kvanefjeldsundersøgelserne.

Rapporten findes kun i få eksemplarer og agtes på ovennævnte baggrund ikke mangfoldiggjort. Jeg vil dog på den givne foranledning drage omsorg for, at rapporten kan lånes ved henvendelse til råstofforvaltningen.

Rapporten fra 1979 er udarbejdet for Risø i tilknytning til det igangværende uranudvindingsprojekt, som forestås af Forsøgsanlæg Risø.

På grundlag af en udtalelse fra projektlederen skal jeg oplyse, at uranudvindingsprojektet indgår i energiministeriets energiforskningsprogram fase 2, og at følgelig samtlige resultater vil blive offentliggjort i takt med undersøgelseernes gennemførelse.

I august 1979 gennemførte det pågældende canadiske konsulentfirma en mindre undersøgelse for projektet. Denne rapport indgår som arbejdsbilag i de igangværende undersø-

gelser og vil, når disse er tilendebragt, blive offentliggjort i sammenhæng hermed.

Til foreløbig information vedhæftes rapportens eget resumé på engelsk. (Ikke trykt).

Spm. nr. 79

Til *landbrugsministeren* (21/10 80) af:

Rahbæk Møller (SF):

»På baggrund af en tysk statsborgers køb af en landbrugsejendom i Sønderjylland bedes ministeren oplyse, hvilke finansieringsmuligheder tyske statsborgere råder over ved køb af landbrugsejendomme i Danmark sammenlignet med danske statsborgeres finansieringsmuligheder.«

Begrundelse

Ifølge pressen er det pågældende køb finansieret ved et lån i en tysk bank til en væsentlig lavere rente end den danske bankrente. Til gengæld løber den pågældende naturligvis risikoen for et kurstab. For at få et klart billede af forholdene bedes tyske statsborgeres finansieringsmuligheder gennem tyske kreditinstitutioner derfor sammenlignet dels med danske statsborgeres muligheder for at optage lån i D-mark (både de praktiske muligheder herfor og renten) og dels med danske statsborgeres finansieringsmuligheder gennem danske kreditinstitutioner.

Det skal tilføjes, at spørgeren ikke finder det anstødeligt, at en enkelt udenlandsk statsborger har købt en landbrugsejendom i Danmark. Men på baggrund af de nuværende forhold i landbruget, hvor det i praksis er umuligt for unge danske landmænd at etablere sig, må det frygtes, at en væsentlig del af landbruget vil glide over på udenlandske – specielt tyske – hænder, hvis deres finansieringsmuligheder er væsentlig bedre end de danske.

Besvarelse (28/10 80):

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Ved køb af en landbrugsejendom i Tyskland har en tysk landmand gunstige finansieringsvilkår. Der findes ikke et realkreditsystem svarende til det danske system. En finansiering sker ved optagelse af lån i penge-

[Landbrugsministeren]

institutterne. Normalt har en tysk landmand en betydelig egenkapital ved etableringen.

Ifølge de foreliggende oplysninger har tyske landmænd, som ønsker at købe landbrug i udlandet, ikke mulighed for at opnå offentlig støtte dertil og kan ikke drage fordel af eksisterende låneordninger for landmænd. Ved køb af en ejendom i udlandet vil tyske pengeinstitutter normalt ikke acceptere, at der stilles sikkerhed for lånet i udlandet, f.eks. i form af pant i udenlandsk ejendom.

Der er således efter de foreliggende oplysninger ikke grundlag for at regne med, at tyske landmænd i større tal vil etablere sig her i landet.

Derimod kan det ikke udelukkes, at enkelte tyske landmænd, der i forbindelse med salg af deres ejendomme, som normalt ikke er behæftet med gæld af betydning, er i besiddelse af en større formue, vil kunne se deres fordel i at erhverve en landbrugsejendom i Danmark på samme måde, som det var tilfældet i sagen fra Tønder.

Spm. nr. 80

Til *landbrugsministeren* (21/10 80) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Finder ministeren, at landbrugslovens bestemmelser er tilstrækkelige til at forhindre, at danske landbrugsejendomme i de kommende år i stigende omfang vil blive overtaget af byboere?«

Begrundelse

Landbrugskrisen har medført, at det er praktisk taget umuligt for yngre landmænd at etablere sig. Af den grund vil der i den kommende tid mangle købere til landbrugsejendomme, og faren for, at byboere overtager landbruget, vil dermed vokse.

Der er derfor god grund til at gennemgå landbrugslovens bestemmelser for at se, om kravene til en landbrugsuddannelse er tilstrækkelige til at forhindre omgåelse. Specielt er der grund til at overveje, om bestemmelsen om, at kravet om en landbrugsuddannelse kan fraviges, hvis køberen indsætter en bestyrer i de første fire år, ikke udgør et hul i loven, som det kan være nødvendigt at stoppe.

Besvarelse (28/10 80):

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Det stillede spørgsmål, om kravene til en landbrugsuddannelse er tilstrækkelige, må besvares klart bekræftende. Af begrundelserne for det stillede spørgsmål forstår jeg, at hr. Rahbæk Møller finder, at der kan være god grund til at gennemgå landbrugslovens bestemmelser for at se, om kravet om landbrugsuddannelse er tilstrækkeligt til at forhindre omgåelse af landbrugslovens erhvervsregler, og at overveje, om bestemmelsen om, at kravet om landbrugsuddannelse kan fraviges, hvis køberen indsætter en bestyrer i de første fire år, ikke udgør et hul i loven, som det kan være nødvendigt at stoppe.

Jeg må hertil svare, at jeg ikke deler denne frygt.

Den såkaldte bestyrerregel finder, som det vil være kendt, kun anvendelse i ganske særlige tilfælde. Bestemmelsen har hidtil kun været anvendt i ganske få tilfælde, og jeg mener ikke, at der er grund til at mene, at den pågældende bestemmelse vil kunne udnyttes til at omgå lovens bestemmelser.

Det må i øvrigt tilføjes, at ikke kun denne bestemmelse er til hinder for byboers erhvervelse af landbrugsejendomme, idet man foruden bestemmelsen om uddannelse også skal opfylde bestemmelsen om fast bopæl på den pågældende ejendom samt bestemmelsen om at have landbrug som hovederhverv i det mindste efter en vis periode.

Spm. nr. 81

Til *ministeren for skatter og afgifter* (21/10 80) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvilke befolkningsgrupper der vil få forsinket deres udbetaling af overskydende skat som oplyst i Danmarks Radios morgennyhedsudsendelse den 16. oktober, og hvor mange skatteydere det drejer sig om?«

Besvarelse (29/10 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Oplysningerne i Danmarks Radios morgennyhedsudsendelse den 16. oktober 1980 vedrørende udbetaling af overskydende skat fremkom i en omtale af en artikel samme dag i Morgenavisen Jyllands-Posten.

[Ministeren for skatter og afgifter]

I artiklen anførtes bl.a., at over 100.000 borgere i stedet for et girokort til udbetaling af overskydende skat for indkomståret 1979 vil få tilsendt en meddelelse om, at pengene midlertidigt er tilbageholdt med henblik på andre restancer. Det kan dreje sig om skat, moms, bidrag m.v.

Ifølge kildeskatteloven skal der ske modregning af eventuelle restancer af personlig skat med påløbne morarenter, jfr. lovens § 62, stk. 4. Herudover er skattemyndighederne forpligtet til at modregne restancer af en række andre fordringer, herunder især statslige krav på skatter og afgifter, som er registreret af skattemyndighederne eller anmeldt til disse.

Gennemførelsen af modregningen og de undersøgelser, der skal foretages i forbindelse hermed, vil nødvendigvis tage en vis tid, men efter statsskattedirektoratets mening er behandlingstiden nedbragt til et minimum. Der er efter direktoratets opfattelse intet grundlag for at antage, at modregningen er til hinder for, at eventuelle restbeløb kan udbetales inden for den i kildeskattelovens § 62, stk. 4, fastsatte frist, der udløber den 1. december i slutningsåret.

En del af slutopgørelsesmaterialet for 1979 er på grund af en arbejdsnedlæggelse på Datacentralen udsendt med en mindre forsinkelse (1-5 dage) i forhold til den lagte tidsplan.

Der foreligger ingen opgørelse over, hvilke grupper af skatteydere der berøres af modregningen, men det kan oplyses, at i alt ca. 600.000 fordringer er rettet mod personer, hvoraf ca. 325.000 vedrører B-skat, restskat over 3.000 kr., arbejdsgiverrestancer og toldkrav, medens ca. 85.000 vedrører restancer af børnebidrag m.v. og ca. 60.000 restancer i henhold til bistandsloven samt boligsikring.

Spm. nr. 82

Til *arbejdsministeren* (21/10 80) af:

Dyremose (KF):

»Finder ministeren det hensigtsmæssigt, at det overordnede ansvar for sikkerhedsbestemmelser for forskellige arbejdspladser spredes på forskellige ministerier, således som det er tilfældet i det bebudede lovforslag om sikkerhedsbestemmelser for boreplatforme og anlæg, der bruges i forbindelse med

efterforskning og indvinding af råstoffer i undergrunden under havbunden?»

Begrundelse

I den offentlige omtale af lovforslaget vedrørende boreplatforme fremgår det, at energiministeren bemyndiges til at fastsætte regler for anlæggenes drift, til at skulle godkende bemandings- og organisationsplaner inden igangsætning og til at rykke ind på selskabernes administrationskontorer og dirigere redningsarbejdet i forbindelse med uheld.

Såfremt disse bemyndigelser vedtages af folketingset, vil det være et direkte brud på den almindelige praksis på arbejdsmarkedet. Det ønskes derfor oplyst, om arbejdsministeren er indforstået med dette brud på sædvanlig praksis, og om arbejdsministeren har til hensigt at medvirke til, at der gives tilsvarende beføjelser til andre ministre inden for andre brancheområder.

Besvarelse (30/10 80):

Arbejdsministeren (Svend Jakobsen fg.):

Et udvalg under energiministeriet – udvalget vedrørende lovgivning for olieborer virksomhed til søs – er nær ved at afslutte arbejdet med et lovudkast om sikkerhed m.v. ved off-shoreanlæg. Udkastet har været genstand for en indledende drøftelse med en række erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationer samt bevillingshaverne i henhold til eneretsbevilling af 8. juli 1962 på et møde den 15. oktober 1980, og de på mødet fremsatte bemærkninger ventes fulgt op fra organisationernes og bevillingshavernes side med skriftlige bemærkninger inden længe. Herefter agter udvalget at forelægge udkastet for energiministeren, som påregner at fremsætte et lovforslag for folketingset inden årets udgang.

Baggrunden for udvalgets arbejde har været, at den lovgivning og de administrative bestemmelser, som hidtil har været anvendt på off-shorevirksomhed, ikke er udformet med særlig hensyntagen til de helt specielle forhold, der gør sig gældende for virksomheden til søs, hvorfor der i den daglige administration af den hidtidige lovgivning ofte er opstået usikkerhed og uklarhed om anvendeligheden af gældende bestemmelser. Det lovudkast, som foreligger i udvalget, og som er forelagt organisationerne og bevillingshaver-

[Arbejdsministeren]

ne, tilsigter en samlet og forenklet regulering af off-shoreanlæg i sikkerheds-, sundheds- og miljømæssig henseende og en effektivisering af myndighedernes tilsyn med disse anlæg.

Arbejdsministeriet er repræsenteret i udvalget og har under udvalgsarbejdet lagt vægt på for det første, at de krav med hensyn til arbejdsmiljø, som stilles i forbindelse med off-shoreanlæggene, svarer til dem, der i henhold til arbejdsmiljøloven gælder på land – med rimelig hensyntagen til de specielle forhold på disse anlæg – og for det andet, at der sikres arbejdsmarkedets parter indflydelse på både den påtænkte lovgivning, som kan forventes i høj grad at få karakter af en rammelov, og på udformningen af de nærmere regler for bl.a. konstruktion, indretning, sikring, drift og bemanning af disse anlæg.

Situationen i dag er den, at ansvaret for sikkerhed m.v. ved off-shoreanlæg påhviler flere ministre, bl.a. energiministeren, industriministeren, justitsministeren, miljøministeren og arbejdsministeren. Med det foreliggende lovudkast vil ansvaret herfor blive samlet hos energiministeren. Arbejdsministeriet har her anlagt det synspunkt, at hensynet til en rationel administration og en klar ansvarsplacering sammenholdt med de ganske særlige forhold på off-shoreanlæg tilsiger en løsning som den i lovudkastet foreslåede. Det har i udvalgsarbejdet været lagt til grund, at den tilsynsvirksomhed på off-shoreanlæggene, som arbejdstilsynet hidtil har udøvet, ophører med det påtænkte lovfor-slags ikrafttræden – dog med en 1-årig overgangsperiode. Arbejdsministeriet og arbejdstilsynet vil imidlertid fortsat medvirke i et vist omfang ved deltagelse i koordinationsudvalget, herunder bistå ved fastsættelse af detailregler.

I almindelighed anser jeg det for mest hensigtsmæssigt, at ansvaret for lovgivningen om arbejdsmiljøspørgsmål er placeret hos arbejdsministeren, men praktiske hensyn kan i visse tilfælde, f.eks. inden for off-shorevirksomhed og eventuelt også luftfart, tilsige en anden placering af det politiske ansvar for de sikkerhedsmæssige krav.

Spm. nr. 83

Til udenrigsministeren (22/10 80) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren redegøre for salget af værdiløse aktier fra Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene til direktør Jan Bonde Nielsen?«

Begrundelse

Salget er foregået på basis af IFUs sædvanlige principper for fastsættelse af prisen for fondens aktieposter, når disse sælges, det vil sige den pris, til hvilken aktierne kan forventes solgt til en seriøs køber under hensyntagen til den reelle værdi af det pågældende selskab. Da det pågældende selskabs reelle værdi var nul ved salget, er det fortsat en gåde, hvorfor direktør Jan Bonde Nielsen kunne overtales til at købe værdiløse aktier, og det virker besynderligt, at IFU vil erklære direktør Bonde Nielsen konkurs på et krav, der sætter en værdiløs aktiepost til et fiktivt beløb.

Besvarelse (30/10 80):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Spørgsmålet har været forelagt Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene, der har afgivet nedenstående udtalelse, til hvis indhold jeg kan henholde mig:

»IFUs salg af aktier til direktør Jan Bonde Nielsen angår IFUs aktieposter i de to kenyanske selskaber, DCK Production Company Kenya, Ltd. og DCK East Africa Ltd. Aktierne var udstedt i Kenya shilling og blev tegnet af IFU i perioden 1970–72.

Ultimo 1975 oplyste direktør Jan Bonde Nielsen over for IFU, at han havde solgt sin aktieandel i DCK International A/S, som var IFUs danske partner i de to kenyanske selskaber, og der indledtes herefter forhandlinger om salg af IFUs aktieposter på basis af IFUs sædvanlige principper for fastsættelse af prisen for fondens aktieposter, når disse sælges, det vil sige den pris, til hvilken aktierne kan forventes solgt til en seriøs køber, under hensyntagen til den reelle værdi af det pågældende selskab.

Disse principper blev anvendt i forbindelse med beregning af aktiernes indre værdi ud fra de da foreliggende regnskaber for de to selskaber, og i september 1976 blev der opnået enighed om en pris på kr. 2.137.380 svarende til kurs ca. 130 regnet i kenyanske shilling eller kurs 100 regnet i danske kroner,

[Udenrigsministeren]

hvilket beløb dannede grundlaget for den endelige aftale om aktieoverdragelse mellem IFU og direktør Jan Bonde Nielsen dateret 9. februar 1978.

IFU har ved de førte forhandlinger og drøftelser i perioden 1975-78 ikke haft grundlag for at antage, at aktierne i de to kenyanske selskaber var værdiløse i forbindelse med videreførelse af projekterne.«

Spm. nr. 84

Til *indenrigsministeren* (22/10 80) af:

Halvgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorvidt der er lovhjemmel for, at en amtskommune yder regelmæssige tilskud til politiske ungdomsforeninger i overensstemmelse med moderpartiernes mandater, og anser ministeren en sådan tilskudsordning for skatteydermidler for acceptabel?«

Besvarelse (30/10 80):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg har tidligere udtalt mig i folketinget om, i hvilken udstrækning indenrigsministeriet anser amtskommunale tilskud til politiske ungdomsforeninger for lovlige. Jeg kan her bl. a. henvise til mine svar på 2 spørgsmål fra folketingsmedlem Ib Christensen af 27. marts 1980 (spørgsmål nr. 609 og 610), hvor de fordelingskriterier, som kan accepteres, er nævnt. Det skal særlig fremhæves, at amtskommunale tilskud alene kan ydes til politiske ungdomsforeninger til fremme af »aktiviteter, der har til formål at medvirke til børns og unges almene, folkelige, kulturelle og demokratiske oplysning« – ikke til partipolitiske aktiviteter. Det skal endvidere fremhæves, at »en støtteordning må være generel, dvs. omfatte alle amtsorganisationer for børn og unge, der har en vis mindstesøgning« og »støtten kan fordeles med et fast tilskud til hver organisation, på grundlag af et antal aktive medlemmer, ud fra antallet af lokale organisationer eller en kombination af disse 3 kriterier. Støtten kan også efter almindelige på forhånd fastlagte retningslinier ydes til dækning af en nærmere fastsat procentdel af de faktisk afholdte udgifter til støtteberettigede aktiviteter«.

Jeg er ikke bekendt med, at noget amtsråd skulle have vedtaget at indføre en tilskuds-

ordning, hvorefter de såkaldte »moderpartier«s mandatantal i det pågældende amtsråd skulle få indflydelse på udmålingen af amtskommunens tilskud til de enkelte politiske ungdomsforeninger, idet en sådan ordning ville give indenrigsministeriet anledning til at tage amtsrådets vedtagelse op til nærmere undersøgelse.

Spm. nr. 89

Til *industriministeren* (22/10 80) af:

Gammelgaard (KF):

»Idet der henvises til artikler i Morgenavisen Jyllands-Posten den 21. og 22. oktober, spørges ministeren, hvorledes han vi sikre, at der kan dispenseres fra den gældende pris- og avancementstoplov, således at grundejere, der aftager fjernvarme fra en varmecentral og hidtil har betalt efter etageareal, men nu ønsker at betale efter hver enkelt ejendoms forbrug, kan få lov hertil.«

Begrundelse

Til trods for, at monopoltilsynets direktør og energiministeriets styringskontor for energiforbrug finder den af de pågældende grundejere foreslåede nye afregningsform vedrørende fjernvarme særdeles rigtig, forhindrer prisstoploven dens gennemførelse. Det forekommer at være utilsigtet og i hvert fald helt uholdbart.

Denne urimelige sag kunne i øvrigt også være undgået, hvis energiministeriet samtidig med den nye varmeplanlov havde nedsat sit gas- og varmeprisudvalg.

Besvarelse (31/10 80):

Industriministeren (Erling Jensen):

Administrationen af prisstoploven er henlagt til monopoltilsynet, og ansøgning om dispensation må således forelægges tilsynet til afgørelse. Monopolrådets afgørelser i de sager, som monopoltilsynet træffer efter pris- og monopollovgivningen, kan indbringes for monopolankenævnet.

Om den konkrete sag har monopoltilsynet over for mig oplyst, at den ønskede omlægning af betalingsgrundlaget medfører en forhøjelse af varmebetalingen for nogle af varmecentralens kunder ved uændret forbrug, uden at forhøjelsen skyldes dækning af ind-

[Industriministeren]

regningsberettigede omkostningsstigninger, jfr. prisstoplovens §§ 1-3. En sådan forhøjelse kan kun gennemføres efter dispensation, der kun kan gives, hvis det er absolut påkrævet af hensyn til virksomhedens fremtidige beståen. Da der her ikke er tale om manglende omkostningsdækning, men om, at de enkelte forbrugere skal bidrage til omkostningsdækningen på anden måde end tidligere, og da der i øvrigt ikke foreligger oplysninger om fare for virksomhedens fremtidige beståen, har tilsynet ikke fundet, at betingelserne for at anvende undtagelsesbestemmelsen i lovens § 8, stk. 1, 1. pkt., er til stede.

Som det er spørgeren bekendt, er det hensigten, at kontrollen med bl. a. prisfastsættelsen for kollektive varmforsyningsanlæg med hjemmel i lov om varmforsyning skal overgå fra monopoltilsynet til et særligt gas- og varmeprisudvalg. Energiministeren har over for mig oplyst, at han er i færd med at ned sætte dette udvalg.

Spm. nr. 90

Til *energiministeren* (22/10 80) af:

Arentoft (FP):

»Hvilke planer har ministeren med de arealer, der skal frigives af rederiet A. P. Møller i henhold til kontrakten af 15. juli 1976?«

Begrundelse

I henhold til kontrakten af 15. juli 1976 skal der ske arealafgivelser over en årrække fra 1981. Energiministeren ønsker 50 procent afgivet nu, og rederiet A. P. Møller tilbyder 37 procent nu. Så er spørgsmålet, hvilke planer energiministeren har med de afgivne arealer. Skal de udliciteres til udenlandske firmaer med en kraftig statskontrol, eller agter staten at kaste sig ud i olie- og gaseftersøgning og produktion?«

Besvarelse (28/10 80):

Energiministeren (Poul Nielson):

Det er et led i regeringens energipolitik, at efterforskningen efter olie og gas i den danske undergrund skal fremmes mest muligt for at skabe klarhed over, hvilke bidrag indenlandske ressourcer kan yde til energiforsyning.

Det er derfor regeringens hensigt hurtigst muligt at få skabt grundlag for fornyet aktivitet på de arealer, der tilbageleveres af bevillingshaverne. Dette gælder både de arealer, som skal tilbagegives i henhold til aftalen af 15. juli 1976 med bevillingshaverne, som de yderligere arealer, der måtte blive resultat af de igangværende forhandlinger.

Som det fremgår af lovprogrammet for indeværende samling, er det regeringens hensigt at fremlægge forslag til en ny undergrundslov, der udstikker rammerne for den fremtidige aktivitet på dette område.

Der vil heri indgå en opdeling af aktiviteten mellem forundersøgelser, det vil typisk sige seismiske undersøgelser, på den ene side og efterforskning og indvinding, der typisk indebærer dybe boringer, på den anden side. Kun til det sidste vil der blive meddelt eneretstilladelse og da kun for et begrænset område (blok) og for et begrænset tidsrum.

Det er således tanken, at de frigivne arealer i første omgang skal gøres til genstand for forundersøgelser, der vil give såvel staten som interesserede selskaber et grundlag, hvorpå senere forhandlinger om vilkårene for efterforsknings- og indvindingstilladelser kan føres.

Vilkårene for sådanne tilladelser vil blive søgt udformet således, at de samfundsmæssige interesser, der skal varetages ved efterforskningen og indvindingen af de danske ressourcer, bliver varetaget i tilstrækkeligt omfang.

Hvorvidt disse samfundsmæssige hensyn bedst varetages gennem den statslige kontrol med virksomheden eller der må kræves direkte statslig deltagelse i virksomheden, kan næppe afgøres generelt, men må afhænge af bl. a. de konkrete geologiske forhold i de områder, som man har i betragtning.

Spm. nr. 96

Til *industriministeren* (23/10 80) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren undersøge muligheden for at skabe flertal for en ændring af egnsudviklingsloven, så egnsudviklingsvirksomheder ikke uden pligt til tilbagebetaling af den modtagne egnsudviklingsstøtte kan flytte produktionen til andre lande?«

[Lilli Gyldenkilde]

Begrundelse

Den 19. juni stillede spørgeren spørgsmål vedrørende tilbagebetaling af egnsudviklingsstøtte til firmaet Lee Cooper. Af svaret fremgik det, at sagen ville blive taget op og blive behandlet i henhold til gældende regler. Af svaret fremgik ligeledes, at egnsudviklingsloven ikke indeholder regler, der klart betyder tilbagebetaling af støtten ved flytning af produktionen.

Det forekommer helt urimeligt, hvilket også andre indser, f. eks. Nordjyllands borgmester, Jens M. Nielsen, der ifølge Information fra 23. oktober 1980 har bedt arbejdsministeren se på sagen – men ikke mindst de 190 medarbejdere må føle sig til grin for egne skattekrone, når virksomheden flytter af rentabilitetshensyn.

En lovændring, der beskytter beskæftigelsen, er nødvendig.

Besvarelse (28/10 80):

Industriministeren (Erling Jensen):

I min besvarelse af spørgsmål nr. 972 af 19. juni 1980 oplyste jeg, at der allerede gælder følgende regler: I tilfælde af lukning eller standsning af produktionen i virksomheder, der har modtaget økonomisk bistand efter egnsudviklingsloven, forfalder indestående lån til indfrielse. Er der ydet tilskud inden for de seneste 5 år, kan der stilles krav om hel eller delvis tilbagebetaling. Tilbagebetalingskravet nedskrives med 1/5 for hvert år, der forløber, efter at tilskuddet er ydet. Efter udløbet af det 5. år vil således ikke kunne fremsættes krav om tilbagebetaling.

Det formål, spørgsmålet tager sigte på, er hermed allerede tilgodeset i det omfang, det er ønskeligt, idet en eventuel stramning af ovennævnte krav vil modvirke egnsudviklingslovens formål: at fremme investeringerne i egnsudviklingsområderne.

Jeg mener derfor, at der ikke er behov for nogen ændring af egnsudviklingsloven på dette område.

Spm. nr. 98

Til *miljøministeren* (24/10 80) af:

Margrete Auken (SF):

»Agtter ministeren at tage skridt til at retablere Hjarbæk-fjordens tilstand som saltvandsområde?«

Begrundelse

I 1966 etableredes en dæmning over Hjarbæk-fjordens udmundning i Lovns Bredning. Dæmningen etableredes med tilsagn om tilskud i henhold til landvindingsloven, idet anførtes, at en dæmning efter regeringens opfattelse måtte foretrækkes af landøkonomiske grunde. Ved byggeriet indvandedes ca. 1300 ha. jord, der forventedes at give baggrund for kultiverings- og grundforbedringsforanstaltninger med større udbyttetigning til følge. Hvorvidt noget sådant er sket, er hidtil ikke dokumenteret fra landbrugets side. Ved dæmningens bygning havde Hjarbæk-fjorden en saltholdighed på 18–20 promille.

Igenom de senere år har adskillige lokale foreninger og enkeltpersoner gentagne gange over for Viborg amtsråd påpeget, at fjorden havde ændret sig ganske væsentligt på grund af den stærkt reducerede vandudskiftning samt den store mængde delvis urensset spildevand, der dagligt tilføres fjorden gennem de tilstrømmende åsystemer.

Således har Hjarbæk borgerforening i juni 1980 klaget til miljøstyrelsen over mygge- og flueplager. Desuden har Virksund fiskeriforening gennem Centralforeningen for Limfjorden i 1979 over for fiskeriministeriet stillet krav om ændring af slusedriften med henblik på at indsluse øgede mængder saltvand. I denne forbindelse bemærkes, at saltholdigheden i fjorden i dag er ca. 1 promille og derunder.

Ingen af de anførte klagemål har foranlediget Viborg amtsråd til at skride ind, lige så lidt som de mange bundvendinger i sommeren 1980 med deraf følgende fiskedrab m. m. i fjorden og i Lovns Bredning har haft nogen indflydelse på amtsrådets vurdering af situationen.

Så sent som den 3. juni 1980 besluttede amtsrådets udvalg for teknik og miljø at fastholde den hidtidige målsætning for dæmningsanlægget – højvandsbeskyttelse af landbrugsarealer.

Målsætningen for fjorden er i recipientkvalitetsplanen for Limfjorden angivet som naturvidenskabeligt interesseområde og i re-

[Margrete Auken]

gionplanen for Viborg amtskommune angivet som naturområde med begrænset jordbrugsmæssige muligheder og primære naturområder. Fjordens tilstand i dag er af en sådan karakter, at yderligere passivitet fra amtsrådets side vil medføre, at området i løbet af en kortere årrække må afskrives som rekreativt område. Hertil kommer, at erhvervsfiskeriet i fjorden stort set er ophørt og dertil stærkt truet i Lovns Bredning samt endelig, at vandkvaliteten i den tilgrænsende Skive fjord på grund af den af Virksund dæmningen foranledigede stærkt nedsatte vandudskiftning i området giver grund til alvorlig bekymring.

Det kan tilføjes, at adskillige undersøgelser fra Limfjordskomiteen viser, at der er en entydig sammenhæng mellem etableringen af dæmningen og det forringede fiskeri i Lovns Bredning og det hyppigere antal bundvendinger i denne del af Limfjorden.

Besvarelse (3/11 80):

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende:

»Miljøstyrelsen har i juni 1980 fra Hjarbæk Borgerforening modtaget en klage over flue- og myggegener ved Hjarbæk fjord.

Styrelsen har på denne baggrund rettet henvendelse til Viborg amtskommune og, da Hjarbæk fjord er udlagt som vildtreservat, tillige til landbrugsministeriets vildtforvaltning med anmodning om en nærmere redegørelse for forholdene ved Hjarbæk fjord, herunder hvilke muligheder der efter de pågældende myndigheders vurdering måtte være for at afhjælpe generne.

Viborg amtskommune og vildtforvaltningen har i september 1980 fremsendt et omfattende materiale vedrørende fjorden. Styrelsens vurdering af dette materiale er endnu ikke afsluttet, men det kan oplyses, at de omtalte myggeplager kun er et enkelt problem blandt de mange, der har relation til fjordens vandkvalitet, og at det ikke ud fra den eksisterende viden synes muligt at pege på isolerede foranstaltninger, som umiddelbart kan forventes at medføre en væsentlig forbedring i fjordens tilstand.

Hjarbæk fjord er i amtsrådets recipientkvalitetsplan målsat til erhvervs- og lystfiskeri, lystsejls, badevand og som naturviden-

skabeligt interesseområde. Målsætningerne er udarbejdet af Limfjordskomiteen og godkendt af de 4 amtsråd omkring Limfjorden i begyndelsen af 1980. Arbejdet med at opfylde recipientmålsætningerne eller om nødvendigt at ændre disse påhviler de involverede amtsråd i overensstemmelse med reglerne i miljøbeskyttelsesloven.

Miljøstyrelsen vil som led i vurderingen af de fremkomne oplysninger om Hjarbæk fjord tage stilling til, om der skal tages kontakt med Viborg amtskommune for at fremme undersøgelsen af mulighederne for at forbedre forholdene i fjorden.

En nærmere stillingtagen til det rejste spørgsmål må derfor afvente miljøstyrelsens vurdering af det foreliggende materiale.«

Jeg har anmodet miljøstyrelsen om at foranledige, at forespørgeren bliver orienteret om styrelsens stillingtagen i sagen.

Spm. nr. 99

Til *ministeren for skatter og afgifter (24/10 80)* af:

Voigt (FP):

»Hvorfor må en muremester ikke fratække sine udgifter til avishold, når en advokat må?«

Besvarelse (3/11 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Efter statskattelovens § 6 a kan en skatteyder ved beregningen af den skattepligtige indkomst fradrage de udgifter, som i årets løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten.

Det tilkommer således enhver skatteyder ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst at fratække udgifter til avishold i det omfang, det godtgøres, at avishold har betydning for indkomsterhvervelsen.

Statskattedirektoratet har i anledning af spørgsmålet udtalt, at en muremester i princippet har samme adgang til at fradrage udgifter til avishold som en advokat, men i praksis vil en muremester ofte have vanskeligere ved at godtgøre sammenhængen mellem avishold og indkomsterhvervelse, og dette kan medføre faktiske forskelle med hensyn til de to erhvervsgruppers fradragsmuligheder på det omhandlede område.

Spm. nr. 105

Til *industriministeren* (27/10 80) af:

Kaj Poulsen (S):

»Kan ministeren bekræfte oplysninger i Aalborg Stiftstidende den 26. oktober om, at unavngivne virksomheder har fået egnsudviklingsstøtte?«

Begrundelse

Efter at virksomheden Lee Cooper i Hjørring har besluttet at flytte produktionen til udlandet, har den offentlige debat om egnsudviklingen udviklet sig til skade for de principper, der ligger til grund for egnsudviklingstanken. Derfor må de urimelige påstande i Aalborg Stiftstidende enten afvises eller begrundes således, at principperne for egnsudviklingsloven ikke ændres eller skades ved en debat af den art.

Besvarelse (27/10 80):

Industriministeren (Erling Jensen):

Unavngivne virksomheder kan naturligvis ikke få egnsudviklingsstøtte og har heller aldrig fået det. Oplysningen i Aalborg Stiftstidende den 26. oktober 1980 må således bero på en misforståelse.

I Egsudviklingsrådets årsberetninger gives der oplysning om samtlige de virksomheder, der i beretningsåret har modtaget tilsagn om egnsudviklingsstøtte. Først når de investeringer, som tilsagnene vedrører, påbegyndes, kan der udbetales støtte efter tilsagnet. Et tilsagn bortfalder normalt, såfremt det pågældende projekt ikke er påbegyndt senest et år efter tilsagnets afgivelse, men denne frist kan under særlige omstændigheder forlænges.

Misforståelsen beror formentlig på, at en virksomhed, der har modtaget tilsagn om egnsudviklingsstøtte, indtil nu ikke har gjort brug af tilsagnet, men der er i så fald heller ikke udbetalt nogen støtte.

Spm. nr. 107

Til *ministeren for skatter og afgifter* (28/10 80) af:

Voigt (FP):

»Hvorfor skal folk betale 180 pct. i registreringsafgift, hvis de laver den gode, gamle

bil godt og grundigt i stand og derved ikke medvirker til at stimulere importen, men tværtimod skaffer arbejde til danske autoværksteder?«

Begrundelse

Der henvises til Berlingske Søndag, 2. sektion, side 2, fra den 26. oktober 1980.

Besvarelse (3/11 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

I henhold til § 29, stk. 2, i lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v. har nævnet vedrørende registreringsafgift af motorkøretøjer den endelige administrative afgørelse af spørgsmål om, hvorvidt et køretøj efter foretagen reparation eller ombygning kan betragtes som identisk med et tidligere afgiftsberigtiget køretøj, eller om køretøjet skal afgiftsberigtiges efter registreringsafgiftens bestemmelser.

Efter nævnets praksis skal der ikke svares registreringsafgift i forbindelse med den løbende reparation og vedligeholdelse af biler, som går ud på at holde bilen i en sådan stand, at den til enhver tid opfylder færdselslovgivningens krav herom. Kun hvis reparationen m. v. er af et sådant omfang, at bilens identitet herved er gået tabt, vil der kunne blive tale om, at der skal svares registreringsafgift.

Man vendte herefter tilbage til dagsordens punkt 4, der var:

4) Forespørgsel til industriministeren:

Forespørgsel [om produktionssektoren] af Askjær Jørgensen (FP).
(Forespørgsel nr. 5).

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Askjær Jørgensen (FP):

Industriministeren gav mig i formiddags et fyldigt svar på min forespørgsel, men jeg må notere, at jeg er lige så skuffet, som jeg plejer at være, når jeg har hørt industriministeren. Der var intet nyt i industriministerens tale: man kender fortsat kun systemet med at op-

[Askjær Jørgensen]

kræve nogle penge i produktionssektoren og så give $\frac{2}{3}$ af det opkrævede beløb tilbage igen.

Jeg havde en lille udveksling med ministeren, der drejede sig om, hvorvidt man var i arbejdstøjet. Det behøver ministeren ikke at tage så bogstaveligt, at ministeren straks farer hen og trækker i et andet sæt tøj – ja, det har jeg noteret mig, hr. minister. Men jeg må stadig væk notere, at jeg ikke ser en industriminister, som er i arbejdstøjet, billedligt forstået, hr. minister!

Ministeren talte så smukt om, at vi skulle bevare velfærdssamfundet, og at det var nødvendigt, at vi havde en produktionssektor for at kunne klare finansieringen af det. Vi er enige. Ministeren talte også om, at der var afsat betydelige beløb til støtte til erhvervslivet. Men ministeren glemte at sige, at hver gang man giver erhvervslivet 1 mia kr. i støtte, forøger man salget af statsobligationer med et tilsvarende beløb, og så presser man yderligere renten op og skader dermed erhvervslivet langt mere, end man gavner. Det, ministeren gør, er altså at påføre flere og flere erhvervsvirksomheder rentedøden. Og det, jeg ville, var netop at forsøge, om vi ikke kunne få ministeren til at lade være med at kvæle alle danske virksomheder i rentedøden.

Hvorfra kommer midlerne til finansiering af samfundet? Det er rigtigt, som ministeren sagde i formiddags, at de udelukkende kommer fra den produktion, som enten kan eksporteres eller træde i stedet for import. Facit er altså, at jo større produktion et samfund har, jo bedre kan man finansiere samfundets eksistens, jo rigere bliver samfundet, og jo mere velfærd opnår man. Så langt forstår jeg og er enig med ministeren. Men hvordan vi når dertil – det er det, der er uenighed om.

Det er helt korrekt at tale om, at samfundets produktionssektor er betingelsen for samfundets eksistens. Det er ud fra dette faktum, at fremskridtspartiideologien er formuleret, og det er ud fra dette faktum, at vi i fremskridtspartiet kæmper for, at produktionssektoren i Danmark skal have bedst mulige betingelser. Vi er klar over, at venstrefløjspartierne også nok i dag vil hævde, at vi er kapitalistvenlige, at det er kapitalistkærlighed osv., når vi ønsker, at produktionssektoren skal have størst mulig profit, men set med fremskridtspartiets øjne er det samfundsbor-

gervenligt at ønske størst mulig profit til samfundets produktionssektor.

Den enkle og klare realitet er den, at jo mere profit der kan opnås ved at være producent af varer i vort samfund, jo flere producenter vil der være, jo mere vil der blive produceret, jo flere arbejdspladser vil der blive i vort samfund, og des færre kroner bliver der behov for at anvende på arbejdsløshedsunderstøttelse.

Vi kan altså konkludere, at det er lønmodtagervenligt at arbejde for størst mulig profit til den danske produktionssektor. Stor profit opnås ved, at finansieringsomkostningerne er mindst mulige og bruttoprisen på arbejdskraft er lavest mulig. Lavrentesituationen opnås ved at stoppe indkomstbeskatningen af renteindtægter, ved at stoppe inflationsræset via lønfremgang til landets lønmodtagere gennem lavere skatter og lavere priser på danske varer. Disse faktorer er de samme, som giver alle samfundsborgere realindtægtsfremgang.

Hvis LO skulle ønske bedre kår for danske lønmodtagere – det har man ikke de seneste årtier kunnet se at LO gør – men hvis LO skulle ønske bedre kår for danske lønmodtagere, så bliver LO nødt til at forlange en reduktion af bruttoprisen på dansk arbejdskraft, selvfølgelig med kompensation via skattelettelser.

Vi er klar over, at de ældste partier her i tinget har en anden opfattelse end fremskridtspartiet på disse områder. Hverken V eller K eller de radikale eller socialdemokratiet har forstået, at gode forhold for lønmodtagerne kun kan opnås ved at gøre det godt for produktionssektoren. Socialdemokraterne tror, at man må nedskære på borgernes real-lønninger, når samfundet er fattigt; V og K synger med på denne melodi.

Fremskridtspartiets ideologi bygger på en positiv løsningsmodel, nemlig at produktionssektorens medarbejdere skal have real-lønsfremgang, så de bliver i godt humør, så det bliver attraktivt at være lønmodtager i produktionssektoren.

Det er ikke et for voldsomt udtryk at sige, at hele den danske produktionssektor i dag står i en katastrofal situation, dybt nede i den afgrund, socialdemokratiet har givet Danmark. Der er kun én vej op af afgrunden, og det er via den politik, vi har skitseret.

[Askjær Jørgensen]

Vi forestiller os, at vi skal gentage det for socialdemokratiet mange gange for at få socialdemokratiet til at forstå det. I den kamp for at få socialdemokratiet til at forstå det, skal vi igen i dag fremsætte et forslag til motiveret dagsorden om, hvad der bør gøres, og jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget kræver, at det samlede erhvervslivs omkostningsniveau massivt nedsættes, og at renteniveauet halveres. Tinget pålægger derfor regeringen at gennemføre:

1. Stop for salg af statsobligationer og statsgældsbeviser.
2. Reallønsfremgang til borgerne via lave bruttolønninger og kraftige skattelettelser.
3. Fjernelse af de mange unødvendige restriktioner.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

Jeg skal tilføje, at vi naturligvis ikke mener, at renten kan halveres i morgen. Men vi er overbevist om, at renten kan sættes kraftigt ned inden nytår, hvis man gennemfører den politik, vi foreslår ministeren tager under kraftig overvejelse. Hvis vi kan slutte med at få vedtaget en finanslov, der ikke indebærer, at der skal sælges disse mange statsobligationer, vil renten naturligvis falde betydeligt.

Det er med en besynderlig fornemmelse ned ad rygraden, man i går kunne se i dagspressen, at der nu havde været regeringsmøde om, at finansministeren igen skulle bemyndiges til at sælge statsobligationer og statsgældsbeviser for 40-50 mia kr. Det er lige så alvorligt som talen om, at der skal gives bemyndigelse til at optage nye store lån i udlandet.

Vi er klar over, at regeringen finder det bedst at vælte de nuværende problemer over på de kommende generationer, men da vi synes, forbrydelsen er så stor, holder vi altså ikke op med at appellere til regeringen om at tage fat på en ansvarlig linje. Det er ikke ansvarligt at fortsætte som hidtil, hr. minister. Vi appellerer til, at man prøver at tænke anderledes - prøv noget nytænkning! Det, ministeren redegjorde for i formiddags i sin tale, er nøjagtigt det samme, som man har kørt på de sidste tyve år, og i denne periode

er det gået dårligere og dårligere for Danmark. Vi er nede i den afgrund, som tidligere finansminister Heinesen har beskrevet, og den er vi kommet ned i, fordi man har ført den politik, som ministeren skitserede i formiddags, og som man vil fortsætte med.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Svend Andersen (S):

Når vi erindrer, at industriministeren over for erhvervsudvalget har givet udtryk for, at han om kort tid vil give en grundig redegørelse om hele erhvervslivets forhold, kan det undre, at vi skal have denne forespørgsel på dette tidspunkt, men det skal vi altså.

Jeg skal indledningsvis sige, at vi i socialdemokratiet er enige med industriministeren i, at det er af afgørende betydning for lønsningen af vores handelsbalanceproblemer og vores beskæftigelsesproblemer, at den danske produktionssektor er så effektiv som muligt, så den i størst muligt omfang kan bidrage til løsningen af de nævnte problemer.

Når vi ser på vores samlede eksport, kan vi fastslå, at det danske samfund gradvis er blevet omdannet fra et landbrugsland til også at være et industriland, hvor industrieksporten udgør hovedparten af vores samlede eksport, og det er da også på denne baggrund, at man skal se de bestræbelser, socialdemokratiet og regeringen udfolder for at bedre eksporterhvervenes konkurrenceevne, bl. a. ved at der føres en stram finans- og pengepolitik.

Sammen med denne stramme finans- og pengepolitik søger man på flere andre måder at tilføre erhvervslivet den kapital, der er nødvendig for, at vi kan få et så konkurrencedygtigt erhvervsliv og en så konkurrencedygtig produktion som muligt.

Når der tales om erhvervslivets konkurrenceevne, nævnes der af mange ofte lønningernes indflydelse på erhvervslivets omkostninger og på konkurrenceevnen, og vi erkender da også, at lønningerne spiller en rolle i konkurrenceforholdet. Men vi skal passe på, at vi ikke stirrer os blinde på dette ene forhold og overser, at der er andre forhold, der kan have lige så stor eller måske større indflydel-

[Svend Andersen]

se på konkurrenceevnen. At lønnen alene ikke er afgørende, kan bl. a. ses af, at der er lande med langt lavere lønniveau end Danmark, der også har beskæftigelses- og valuta-problemer. Endelig giver lave lønninger jo heller ikke nogen sikkerhed for, at vi får en veluddannet og effektiv arbejdskraft. Derfor er det i allerhøjeste grad nødvendigt, at vi ser på andre forhold af væsentlig betydning for erhvervslivets konkurrenceevne.

Vi har da også i socialdemokratiet og i arbejderbevægelsen som helhed haft øjnene åbne for disse muligheder. Ud over at man har accepteret løntilbageholdenhed og givet afkald på flere dyrtidsportioner, har man også indset og peget på nødvendigheden af, at der tilføres erhvervslivet en veluddannet arbejdskraft, og jeg skal her understrege, at vi finder det væsentligt, at der sker en styrkelse af de erhvervsfaglige grunduddannelser, at vi sikrer, at der fremskaffes det nødvendige antal praktikpladser, og at der gives rimelige økonomiske muligheder for de unge, der søger de erhvervsfaglige grunduddannelser.

En vigtig ting for erhvervslivet er tillige tilførsel af kapital, en kapital, der er risikovillig, og som hurtigt kan tilføres det sted, hvor der behov derfor. Også dette forhold er lønmodtagernes organisationer klar over og rede til at medvirke til at løse. Jeg skal her nævne de øgede midler til ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, og hvad det allerede har betydet, men også oprettelsen af Lønmodtagernes Investeringsfond, således som det fremgår af det forslag om økonomisk demokrati, der har været fremsat. Et sådant forslag vil også på længere sigt kunne frembringe de investeringer, der er så nødvendige for erhvervslivet, for valutabalancen og for beskæftigelsen.

Nu har industriministeren jo i sit indlæg gennemgået de foranstaltninger til styrkelse af erhvervslivet, som er foretaget af socialdemokratiet, regeringen og forligspartierne, og som man er enige om at gennemføre, og jeg skal derfor ikke komme nærmere ind herpå, men blot understrege, at der med den meget brede vifte af foranstaltninger er lagt et grundlag for en erhvervs politik, der, hvis den bliver brugt rigtigt – og her tænker jeg på bliver brugt rigtigt af erhvervslivet – vil betyde en væsentlig styrkelse af konkurrenceev-

nen, en styrkelse, der på længere sigt igen vil gavne beskæftigelse og valutaindtjening.

Så skal jeg for måske at undgå at tage ordet yderligere under denne debat meddele, at vi i socialdemokratiet vil stemme imod den foreslåede dagsorden.

Arne Christiansen (V):

Dagens forespørgsel drejer sig om produktionssektoren. Da den er rettet til industriministeren, kan den væsentlige del af den sektor, der hedder landbruget, jo på forhånd udelukkes, så meget mere som vi i sidste uge havde en debat, hvor landbrugets problemer blev grundigt drøftet. Vi havde jo i øvrigt i sidste samling en forespørgsel og debat af samme karakter. Allerede dengang bebudede industriministeren, som det også er nævnt af andre her i dag, en større industripolitisk redegørelse i indeværende samling. Det havde måske været rimeligt og rationelt at reservere dagens debat, til vi kender denne redegørelse; jeg skal i hvert fald begrænse mit indlæg til nogle få og enkelte betragtninger på baggrund af erhvervenes særdeles alvorlige situation.

Det er ikke tilfældigt, om end særdeles usædvanligt, at vi i disse dage oplever, at en af landets største erhvervsorganisationer, Industrirådet, har startet en informationskampagne for velfærdssamfundets overlevelse. Jeg vil gerne pege på, at det ikke er en kampagne med krav om særlige fordele for erhvervene, men en påpejning af forhold, som burde være indlysende selvfølgeligheder, nemlig at produktion og eksport er forudsætninger for levestandard og velfærd. Som jeg har læst denne kampagne, søges der ikke sat skel mellem samfundsgrupperne, men der appelleres åbenlyst til den store gruppe vælgere i midten af det politiske spektrum, formentlig med ønsket om, at når erkendelsen først er vågnet, vil den også brede sig til begge sider.

Nu kan industrien – eller for den sags skyld, hvis man skal anvende forespørgerens ordvalg, produktionssektoren – efter min opfattelse ikke klage over mangel på forståelse og sympati; man behøver formentlig blot at lytte til hovedparten af de efterfølgende talere her i dag. Men forståelse og sympati hjælper jo lidet, når landets gældsætning vokser, når investeringerne svigter på grund af

[Arne Christiansen]

manglende lønsomhed, når arbejdsløsheden vokser, og når den offentlige sektor vokser på bekostning af produktionssektoren.

Jeg kan ikke lade være med at nævne, at jeg er bekendt med – jeg har været så heldig at få et fortryk – at der i morgen fra de to hovederhverv landbrug og industri vil blive udsendt en publikation, der viser blot en enkelt side af den krise, vi befinder os i, nemlig landbrugskrisens afsmitning på industrien. Her vil man kunne se erklæringer fra den ene virksomhed efter den anden, nedgang i beskæftigelsen fra 55 mand til 30 mand på en plovfabrik, fra 850 mand til 600 på en mejetærskerfabrik osv., osv.

Ja men jeg har jo netop redegjort for de mange ordninger til gavn for industrien, vil ministeren formentlig sige om et øjeblik og måske endda pege på, at andre er under overvejelse, men jeg synes, man skal lægge mærke til, at industrien ikke har bedt om disse ordninger, og at de ikke beder om flere. Det er noget så generelt grundlæggende som en ændret samfundsøkonomi, der ønskes, en samfundsøkonomi, der bringer lønsomhed og investeringslyst tilbage hos de tusinder og atter tusinder af erhvervsdrivende, der i de sidste årtier har gjort Danmark til en kombination af industri- og landbrugsland, som også påpeget af den socialdemokratiske ordfører for et øjeblik siden.

Det kan bedst ske ved, at staten blander sig så lidt som muligt i erhvervslivet og i stedet sørger for at få løst de overordnede problemer, der i dag er en hindring for initiativ og produktion og dermed også en stærkt voksende hindring for at fastholde og udbygge de én gang vundne goder for alle samfundsgrupper.

Jeg skal til slut sige om den af fremskridtspartiet stillede dagsorden, at den forekommer mig firkantet og urealistisk, selv efter ordførerens uddybende forklaring med hensyn til, hvordan den egentlig skulle forstås, og jeg kan derfor meddele, at venstre ikke deltager i den form for demonstrationspolitik og agter at stemme imod.

Kjelgaard (KF):

På det konservative folkepartis landsrådsmøde i weekenden blev det endnu en gang kraftigt understreget, at skal vore økonomiske problemer løses, er det tvingende nød-

vendigt, at vi producerer og eksporterer noget mere, at produktionen får bedre vilkår. Det har vi sagt så tit og også tidligere stillet mange forslag om, men hvor er det dog svært her i tinget at opnå enighed om, hvordan tingene skal gribes an. Det sidste års politik med en stramning af skatteskruen over for de produktive erhverv, ikke mindst over for landbruget, der som følge deraf er inde i en alvorlig krise, har på utallige områder gjort problemerne større, og jo mere der bliver grebet ind i de økonomiske markedsmechanismer, desto sværere bliver det at reparere på forholdene, og desto mere bureaukratisk udvikler det hele sig, til stor skade for produktion og eksport.

Regeringens mange angreb på den private opsparing, nu sidst livforsikringsselskaberne og pensionskasserne, har også i stort omfang skabt usikkerhed. Det samme er tilfældet i forhandlingerne med A. P. Møller og den fortsatte snak – mærkeligt nok – om ØD. Det er det modsatte, vi har brug for, nemlig et rimeligt omkostningsniveau, stabilitet på det økonomiske område, så det bliver muligt at planlægge på længere sigt, så virksomhederne igen kan få tillid til, at det kan nytte at investere, så det kan blive lige så godt eller snarere bedre at investere i produktion sammenlignet med statsobligationer, der næsten udelukkende har sikkerhed i et enormt offentligt kasseunderskud. Det er på høje tid, udviklingen bliver vendt, at den private opsparing bliver fremmet, at skattetrykket bliver lettet, og at den offentlige sektor bliver reduceret.

Det konservative folkeparti har fremsat eller vil i indeværende samling fremsætte en række forslag, der kan hjælpe på forholdene. Det drejer sig om lovforslag inden for skatteområdet, hvoraf jeg kan nævne følgende: forhøjelse af den skattefri bundgrænse i formuebeskatningen og genindførelse af et loft over den samlede beskatning, så ingen kan pålignes mere end 74 pct. af den samlede indkomst. Det drejer sig om ændringer i lov om særlig indkomstskat, så prisstigning på fast ejendom ikke beskattes ved salg, hvis prisstigningen ikke overstiger inflationen. Det drejer sig om en lempelse af kapitalvindingskatten ved salg af aktier, om en forenkling af arveafgiftsloven, om vedtagelse af en lov om skattesparekonti, så vi får fremkaldt en større privat opsparing, og om ophævelse af

[Kjelgaard]

sambeskatning osv. Det drejer sig om arbejdsmarkedslove og om ændring af bistandsloven, så det offentlige ikke økonomisk inddrages i stridigheder ved arbejdsstandsninger. Lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsformidling må ændres. De automatiske reguleringer af dagpengesatserne skal indstilles, og dagpengesatsen må nødvendigvis nedsættes efter 1 års ledighed. Der skal gennemføres en lov om begrænsning af organisationernes magt i forholdet til retten til fri erhvervsudøvelse.

Videre drejer det sig om en række forslag inden for landbruget. Vi skal have landbrugslovene ændret, så personer uanset uddannelse og erhverv frit kan erhverve en landbrugsejendom igen. Ejendomsbeskatningen for landbrug skal fastfryses i 3 år, sådan at de produktive brugs omkostninger på dette område ikke kan stige. Særskatten på landbruget må ændres, sådan at de sidste rater bortfalder. Kapitalvindingsskatten skal limes, sådan at generationsskiftet bliver fremmet inden for landbruget osv.

Endelig er der en række forslag om u-landspolitik og forskellige andre forslag, og hertil kommer besparelserne i forbindelse med finansloven, som vi skal diskutere senere.

Alt dette vil sammen med en række andre forslag medvirke til, at produktionen får større muligheder for at konsolidere sig, for at investere og for at fremme beskæftigelsen og derved bidrage til løsningen af de økonomiske problemer.

I dag udgør arbejdsløshedsunderstøttelsen et dobbelt så stort beløb som investeringerne i industrien; det er på høje tid, at vi får disse tal byttet om.

Jeg vil gerne slutte med en lille historie, jeg hørte i går. Den skal efter sigende have stået i Nakskov Skibsværfts blad, men kilden er ikke det væsentlige, det er mere indholdet af historien.

Det drejer sig om et lille øsamfund bestående af 4 personer: en ung person under uddannelse, en folkepensionist, en politiker – og så siger jeg for egen regning: han er sikkert socialdemokrat – (*Afbrydelse af industriministeren* (Erling Jensen): Ja, dem er der jo flest af!) – ja vel, og endelig en fisker. De lever forholdsvis fredeligt med hinanden på denne lille ø. Fiskeren sejler hver dag ud i sin båd, og det lykkes ham at fange 5 fisk

hver eneste dag i en periode. Han giver de tre andre en fisk hver, får selv én og lægger én til side i sit saltkar og tænker på, at den kan han tage frem og sælge, hvis der skulle blive noget i vejen med garnet eller med båden.

Det går godt en tid, så bliver der udskrevet valg, og politikeren kontakter pensionisten og den unge under uddannelse og siger til dem: det er meningsløst, at fiskeren får to fisk, hver gang vi får én; det må vi have lavet om på. Hvis I vil stemme på mig, skal jeg sørge for, at vi efter valget kommer til at dele ligeligt. Som sagt så gjort: efter valget får de nu hver 1/4 fisk.

Der går en tid, pludselig går der hul i fiskerens garn, og det lykkes ham kun at fange 4 fisk om dagen; så får de én hver. Han har ikke råd til at få garnet repareret, hullet bliver større, og en skønne dag kommer han kun hjem med 3 fisk; så får de 3/4 fisk hver.

En skønne dag er båden så slidt, at den synker. Fiskeren er ved at drukne, politikeren kaster en retningskrans ud til ham og mumler samtidig noget om selektiv støtte. Men fiskeren druknede. Han hørte det ikke. Vandet var for koldt.

Er det den situation, vi er på vej til? Og er det den situation, regeringen ønsker for dansk produktion?

Lad mig sige om den dagsorden, som hr. Askjær Jørgensen har foreslået, at den forekommer mig at være i strid med det lovforslag, fremskridtspartiet selv har stillet om netop at tage folketingets arbejde alvorligt.

Maisted (FP):

Hvad der måske ikke kan undre de to foregående talere, er, at fremskridtspartiet vil stemme for det dagsordensforslag, forespørgeren har stillet. Jeg er meget bekymret over, at venstre og de konservative, hver gang de har mulighed for at markere en holdning, finder en eller anden undskyldning om, at det ikke er passende at stemme for en sådan holdning, hvorefter de siger, at det strider imod god tone her; altså er socialdemokratiet følgagtige under enhver form, bare de kan finde en passende undskyldning.

Som sædvanlig fortæller en socialdemokratisk minister, at der ikke findes nemme løsninger eller patentløsninger på produktionssektorens problemer, og det er jo ikke

[Maisted]

nogen nyhed, for stort set har socialdemokratiet jo aldrig nogen løsninger. Imedens vi taler og taler herinde – desværre for sjældent om industriens og produktionssektorens problemer – så falder industriens produktion, så falder beskæftigelsen, og så falder investeringerne. Man kan undre sig noget, for industriministeren må jo selv føle problemerne på sin krop, nu da skatteyderne er blevet skibsværftsbestyrere på B & W, med alle de problemer det medfører. Eller hvis man tager et andet regeringsmedlem, energiministeren, som forsøger at gribe ind over for en dansk industrivirksomheds arbejde uden særligt held; de burde dog efterhånden have nogen erfaring for, at der skal sættes ind for at genoprette produktionssektoren.

Industriministeren opdeler socialdemokratiets og regeringens politik på to områder, en defensiv og en offensiv politik. Den defensive politik består af restriktioner: ATP, moms, kildeskat, sygelønsordning, feriemærkeordning, lønangivelse til skattevæsenet, Danmarks Statistik, kontrolloven, indberetning af ulykker til arbejdsdirektoratet og ulykkesforsikring, løntilbageholdelser, told, lærlingeuddannelser, aktieselskabsregister, lovpligtig ulykkesforsikring, anvarsforsikring, indberetning af tantieme og udbyttebegrænsning, indberetning af bestyrelses honorarer, monopolrådet, priskontrolrådet og prisdæmpende ydelser, miljølovgivning og arbejdsmiljølovgivning – og en række andre ting. Man kunne nok få en hel eftermiddag til at gå, hvis man skulle remse alle restriktionerne op.

Yderligere består den defensive politik i øgede skatter og afgifter, som vi så det i decemberforliget, og man ønsker også en nedgang i reallønnen. Samtidig med denne nedgang i reallønnen stiger lønomkostningerne for produktionsvirksomhederne. Det vil sige, at de, der går på arbejde, får mindre med hjem i lønningsposen, og at de, der giver dem arbejde, får øgede omkostninger for at producere danske varer.

Det er selvfølgelig rigtigt, som den socialdemokratiske ordfører fremhævede, at det ikke er alle virksomheder, der er lige lønintensive. Til gengæld har de jo altså renteproblemerne, de, der har behov for ret store investeringer og altså er kapitalintensive. Men under alle omstændigheder betyder det, at de har problemer både med lønomkostninger og renteomkostninger, og det er jo

reelt de to eneste ting, vi kan gøre noget ved, idet de andre priser på stigende råvarer osv. er noget, udlandet bestemmer.

Men altså denne mærkværdige politik, som socialdemokratiet for tiden bryster sig af, og som vi selvfølgelig også kan se nogle resultater af, nemlig at man ønsker at underminere arbejdernes lønninger, betyder selvfølgelig et faldende forbrug og dermed en faldende import. Men det er en lidt bagvendt måde at gøre tingene på, for så kunne man jo foreslå regeringen, at de fratog halvdelen af befolkningen overhovedet at have forbrugsmuligheder. Ad den vej ville de kunne løse et hvilket som helst problem. Men de underminerer blot hjemmemarkedsproduktionen, og selv om de får en positiv virkning af en mindre import, betyder det også, at de i det lange løb får undermineret eksporten.

Dertil kommer, at de altså får en større arbejdsløshed og på grund af den meget store offentlige sektor et stort offentligt forbrug. Nu har vi sidst hørt her, at finansministeren agter at komme med et lovforslag om at få optaget for 40–50 mia. kr. lån hos befolkningen i form af statspapirer – så får man selvfølgelig også et højt renteniveau. Endelig hører der en selektiv erhvervsstøtteordning til den defensive politik.

Alt dette giver tilsammen meget ringe investeringsmuligheder i dansk erhvervsliv og meget ringe forhåbninger om, at denne regering er i stand til at løse arbejdsløshedsproblemet. I stedet for at føre en politik, som man skulle tro alle kunne se fornuften i, nemlig at gennemføre massive skattelettelser og lave offentlige besparelser og nedsætte det offentlige overforbrug for på den måde at påvirke renteniveauet og investeringslysten hos folk, der fremfor at købe statspapirer kunne tænke sig at investere i dansk erhvervsliv, så går man altså lige den modsatte vej: man hæmmer mulighederne for en risikovillig kapital, og man hæmmer mulighederne for at etablere nye arbejdspladser. Det er en besynderlig måde at løse landets problemer på.

Den offensive politik, som industriministeren taler om, kan faktisk karakteriseres på én ganske bestemt måde. Når alt det andet, altså den defensive politik, slår igennem, er der kun én vej tilbage, og det er bistandskontoret. For befolkningen, der lever af at gå på arbejde, og som bliver arbejdsløse, hedder

[Maisted]

det bistandskontoret, men for erhvervslivet hedder det forskellige former for tilskud fra statens side: hvor man eksempelvis har taget 3 mia kr. fra dem i december, skynder man sig altså en 3-4 måneder senere at komme tilbage med 1 mia kr.

Det er ikke rimelige vilkår at byde et erhvervsliv, der kun har det ønske at få lov til at klare sig selv og sørge for, at der bliver et tilstrækkelig stort overskud til, at den øvrige del af samfundet kan opretholde den velfærdsstat, som vi alle sammen ønsker. Jeg kan altså ikke forstå, at socialdemokratiet ikke vil være med til at føre en politik, der kan føre Danmark tilbage til arbejdet.

Rahbæk Møller (SF):

Det synes at være et fast led i folketingsåret, at vi skal begynde den ny samling med at diskutere produktionssektoren på fremskridtpartiets foranledning. Det er en dårlig tradition, ikke fordi det ikke er et relevant emne at diskutere, men fordi industriministeren ligesom i fjor har annonceret en redegørelsesdebat senere og det så var rimeligt at afvente denne redegørelse, før vi tog debatten. Fremskridtpartiets oprædten kan ikke undgå at skade interessen for produktionslivets vilkår, fordi debatten bliver delt i to på denne måde. Men det ligger tilsyneladende over hr. Askjær Jørgensens formåen at forstå det.

Socialistisk folkeparti foretrækker at vente med den egentlige debat, til vi har fået industriministerens redegørelse, så vi har et relevant grundlag for en diskussion. Jeg skal derfor i dag indskrænke mig til nogle få principielle betragtninger.

Den første skal være, at det nuværende fald i produktionssektorens omsætning og beskæftigelse i høj grad er selvskabt. Regeringen har formindsket befolkningens forbrugsmuligheder, og det vil naturligvis påvirke erhvervslivets afsætning. Samtidig vanskeliggøres eksporten af det høje omkostningsniveau. Det er nødvendigt at slå fast, at omkostningsniveauet ikke skyldes for høje lønninger eller skatter; erhvervslivets lønomkostninger svarer stort set til vore konkurrenters, og skatterne er meget små her i landet. En netop udkommet rapport fra EF viser således, at det danske erhvervslivs skattebyr-

de er den næstlaveste i EF; kun Italien ligger under.

Når det danske erhvervslivs omkostningsniveau ikke desto mindre er højere end vore konkurrenters, skyldes det udelukkende den høje rente. Denne høje rente begrundes som regel med hensynet til betalingsbalancen. Sandheden er imidlertid, at det bl. a. er renteniveauet, der gør det vanskeligt at løse betalingsbalanceproblemet, og en række lande med tilsvarende problemer har fastholdt en lavere rente.

Det er derfor nødvendigt over en kortere årrække at bringe det danske renteniveau ned. Det kræver, at Nationalbankens muligheder for at styre pengemarkedet forøges, og at Nationalbanken bringes under regeringens og folketingets kontrol, så vores renteniveau ikke bliver afhængigt af den tilfældige økonomiske filosofi i Nationalbankens direktion.

Min anden bemærkning skal være, at selv om det er en nødvendig målsætning i den nuværende situation at forøge erhvervslivets produktion og eksport, kan det ikke være den eneste målsætning. Produktionssektoren er en vigtig del af det danske samfund, og det er nødvendigt, at den i højere grad indstiller sig på samfundets almindelige målsætninger. Det er nødvendigt at udvide det politiske demokrati til også at omfatte produktionssektoren ved indførelse af et vidtstrakt virksomhedsdemokrati, og det er nødvendigt at stille større krav til produktionens art; specielt er det nødvendigt, at der forlanges større holdbarhed af varerne. Det er den eneste måde, hvorpå vi kan forene hensynet til svindende ressourcer med ønsket om en bedre levestandard.

Jeg skal til slut sige, at jeg er meget enig med hr. Svend Andersen i, at et af de vigtigste erhvervspolitiske tiltag, vi kan foretage os, er at sikre uddannelsen af de unge, der ønsker at arbejde i erhvervslivet. Lønnen i basisåret må gennemføres, og der må skaffes det nødvendige antal praktikpladser.

Fremskridtpartiets dagsordensforslag vil vi naturligvis stemme imod.

Bolvig (RV):

Det er helt karakteristisk, at de borgerlige partier ikke vil anerkende de forbedringer, der er iværksat, og de forbedringer, som er sket. Ministeren omtalte jo en lang række

[Bolvig]

forslag og tiltag til styrkelse af erhvervslivet og nævnte en række skattemæssige lempelser. Jeg vil gerne tilføje og understrege yderligere, at det ud over erhvervslivet da også måtte glæde rækken af borgerlige partier, at der nu sker betydelige lempelser med hensyn til aktieselskabsbeskatningen, at generationsskiftet bliver lempet, at goodwill-beskatningen bliver bedre, at der er en lang række eksportfremmeforanstaltninger indbygget i den plan, som regeringen og forligspartierne blev enige om lige før sommerferien.

Ministeren understregede og redegjorde for, hvilken værdi de forskellige midler, der er stillet til rådighed for produktudvikling, har haft for beskæftigelsen og for eksporten. Jeg synes også, det er glædeligt, at der nu bliver stillet yderligere midler til rådighed for håndværk og den mindre industri i en klar erkendelse af, at netop den type virksomheder er meget fleksible, hurtigt kan omstille sig og har særlig gode muligheder for at øge den danske produktion og beskæftigelse.

Jeg ser frem til forhandlinger og drøftelser med ministeren om, hvordan vi bedst bør udforme de midler, vi er rede til at stille til rådighed for iværksættere, den gruppe mennesker, som er villige til med stor ildhu at gå ind og etablere helt ny produktion.

Men uanset hvad vi måtte sige, uanset hvor mange midler der stilles til rådighed, og – hvad jeg betragter som glædeligt – uanset at nu andre partier, der kan samarbejde med regeringen, endelig – måske nok lidt sent – er begyndt at trække regeringen i den rigtige retning med hensyn til at sørge for mere erhvervsfremme og bedre skattemæssige lempelser for erhvervslivet, uanset dette kan de borgerlige og nu her hr. Askjær Jørgensen igen spørge: hvad agter regeringen at gøre for at hjælpe erhvervslivet?

Til trods for alle disse ting og til trods for, at der er bebudet en redegørelse i løbet af kort tid, hører vi den samme melodi om, at der intet gøres. Hr. Askjær Jørgensen spørger blot om, hvornår regeringen agter at halvere renten, og hvornår regeringen agter at nedsætte lønninger. Hr. Askjær Jørgensen og andre kunne måske passende også en gang imellem spørge: hvad gør folketinget? Hvad gør hr. Askjær Jørgensens eget parti? Er det den rette måde at stå her fra folketingets talerstol og proklamere, at det samlede erhvervsliv dør? Er hr. Askjær Jørgensen og

andre ikke med til at fremkalde den pessimisme, som vel alle erkender er et problem i sig selv?

Det er klart, at vi har alvorlige problemer, men overdriber man det, og spår man det samlede erhvervslivs snarlige død, er man med til at vanskeliggøre vilkårene for det samlede danske erhvervsliv, og dermed påtager man sig et stort ansvar. Vi kan være politisk uenige, men man kunne i det mindste godt fremhæve det, når der så sker noget i den rigtige retning, når der bliver stillet midler til rådighed for erhvervslivet.

Pessimismen er en stor del af forklaringen på vores mange store problemer. Fra borgerlig side fremhævede man så flittigt i vinter og gennem foråret nationalbankdirektøren, når han talte om, at Danmark er på vej mod afgrunden. Når så den samme nationalbankdirektør understreger, at vi nu er slået ind på det rette spor, at vi har bremset og lagt ruten om, hvorfor er der så ingen, der fremhæver det? Så glemmer man i borgerlige kredse fuldstændig den stærkt omtalte nationalbankdirektørs eksistens. Ville det ikke være rimeligt, hvis man skulle have en afbalanceret forhandling, at man dog i det mindste fremhævede, med alle de vanskeligheder vi godt ved der eksisterede, at vores eksport/import-resultat for august måned er det bedste i mange, mange år, hvilket tyder på, at vi er på rette vej? Det viser også de to diskontonedsættelser og opbremsningen af inflationstakten klart, når vi sammenligner os med de lande, vi normalt gør. Det er altså ikke pessimisme og sort i sort det hele, og når man ikke vil fremhæve de lyspunkter, der er, giver man folk et falsk indtryk.

Men der er andre ting, vi måske kunne gøre fra folketingets side. En vigtig ting vil måske være, om vi her fra folketingspartiernes side henvendte os til organisationerne, som jo hævder, at de kan klare den kommende overenskomstsituation og lægger stærkt vægt på at få lov til at gøre det, hvad statsministeren også har sagt de skal have lov til. Jeg tror ikke, statsministeren kan holde det løfte – det er en anden sag – men vi kunne i hvert tilfælde sige til disse organisationer, at de nu har et meget stort ansvar for, at de tiltag, vi nu begynder at se virkningen af, ikke sættes over styr ved, at man uansvarligt tilkæmper sig såkaldte forhøjelser, som der ikke er basis for i produktionen. Burde vi

[Bolvig]

ikke kunne sige, at der ikke er muligheder for virkelige forhøjelser ved de kommende overenskomstforhandlinger undtagen for de lavestlønnede grupper inden for både den private og den offentlige sektor?

Vi kunne opfordre til solidaritet med de arbejdsløse; solidaritet taler man meget om, også blandt organisationerne og også herfra. Der er brug for solidaritet med de svageste grupper, der er brug for solidaritet med dem, der virkelig er ledige, og derfor må de fleste partier heldigvis vende sig stærkt mod en nedsættelse af arbejdsløshedsunderstøttelsen. For der er vel ingen mulighed for, at vi er så solidariske i det danske samfund, at man kunne forestille sig en arbejdstidsforkortelse uden kompensation, så meget, at der ville blive skabt jobmuligheder til alle, der er ledige i det danske samfund?

Sluttelig mener jeg, at en af de vigtigste ting, hvis vi virkelig skulle hjælpe dansk erhvervsliv, var at tage hul på en seriøs debat om medeje, hvor man sikrede sig, at de enkelte rundt omkring på de danske virksomheder til gengæld for en nødvendig tilbageholdenhed, som vi må håbe og tro på, gradvis blev medejere af de enkelte virksomheder uden de centrale fonds. En sådan gennemført medejerreform er jeg overbevist om vil kunne blive startskuddet til nye fremskridt her i 1980'erne og vil kunne få samme effekt, som f. eks. andelsbevægelsen fik, da vi i sin tid indførte den.

Skulle jeg henstille noget til ministeren, var det at kile på fortsat, ligesom jeg vil opfordre ministeren til endnu mere fantasi og dristighed. Jeg synes ikke, det gør noget, når det fælles samfund går ind i forskellige støtteordninger, om også samfundet skulle være villigt til at løbe større risici, end man har været i stand til tidligere; det tror jeg vi vil opnå meget positivt i forbindelse med. Staten må gerne tage risici, som f. eks. pengeinstitutter ikke er i stand til at tage.

Arne Bjerregaard (KrF):

Man bliver jo idelig skuffet, og jeg er nødt til at sige, at jeg på foranledning af dagsordensforslaget skal afholde mig fra i dag at gå ind i nogen større debat om selve forespørgslen, fordi det fremsatte dagsordensforslag afslører en så forenklet og primitiv argumentation, at det kun kan have det eneste formål at forlede befolkningen til at tro på, at de i

dagsordensforslaget anførte ændringer er mulige uden en fuldstændig ændring af hele vor lovgivning.

Selvfølgelig kan man ikke massivt sænke erhvervsomkostningerne, selvfølgelig kan man ikke halvere renten, og selvfølgelig kan man ikke skaffe midler til folkepension, invalidepension og andre statsopgaver, hvis vi ikke skaffer dækning for det eksisterende underskud, bl. a. ved salg af statspapirer. Det kan man ikke, hvis man ikke samtidig vil lave fundamentale ændringer i den samlede lovgivning, med de tragedier såvel for den enkelte som for familien, som dette ville forårsage. Eller hvis man ville gøre det, som vi jo ved fremskridtspartiet ikke lægger i det: gennemføre en klar og udvidet selektiv støtteordning til erhvervslivet. Altså kan det kun være det første, som fremskridtspartiet lægger i det, nemlig at man skal lave en fuldstændig omkalfatring af dette samfund i løbet af nul komma fem for at imødekomme de synspunkter, som er nedfældet i selve dagsordensforslaget.

Det er jo morsomt at se, at først skal man ikke dække udgifterne ved at sælge statspapirer, derudover skal man have skattelettelse, og derudover har fremskridtspartiet stemt imod mangfoldige punktskatter og foreslået en række af dem afskaffet samt foreslået, at jordskatterne afskaffes. Med denne mægtige skattelettelse mener man altså at skulle have mulighed for at skabe grobund for et dygtigt erhvervsliv i dette samfund. Ja, forstå det, hvem der kan; man skal i alt fald ind i en fremskridtsideologi for at kunne forstå sammenhængen deri.

Endelig søger man jo hele tiden at løse problemet ved skattelettelser. Det er sådan set det eneste, man nogen sinde har fremført: let skatterne, så er alt klarer, så bliver den almindelige lønmodtager så glad. Jeg går ud fra, at det er de samme synspunkter, som man nedfældede i redningsplanen for Danmark af september 1979. Jeg kan oplyse, at det, der står deri, sammenholdt ganske vist selvfølgelig med de ændringsforslag, man har stillet til finansloven, ville bevirke, at der af en indkomst på 80.000 kr., som eventuelt kan få boligsikring, og hvori der er to børn, ville blive adskillige tusinde kroner færre til forbrug efter fremskridtspartiets redningsplan, medens den familie, som har 500.000 kr., kan

[Arne Bjerregaard]

lægge 100.000 kr. eller op til 125.000 kr. til sit forbrug. Hvis man tror, det vil få den almindelige lønmodtager til at afholde sig fra lønkrav, tror jeg nok, man har sat den danske lønmodtagers intelligens lidt for lavt.

Vel, vi må erkende – og det vil vi selvfølgelig også erkende over for fremskridtspartiet i dag – at erhvervslivet ikke har det så godt, som vi kunne ønske det. Vi erkender, at omkostningerne er for høje, og at renteniveauet er for højt, og det er bl. a. det, vi sammen med regeringen prøver på at få ændret i retning af en gunstigere udvikling til bedring af erhvervslivets vilkår. Derfor synes jeg, det er skandaløst, at fremskridtspartiet, der mener at ville varetage erhvervslivets interesser, med et dagsordensforslag af så odios karakter som det her fremlagte umuliggør enhver seriøs debat nu og i fremtiden med fremskridtspartiet om de nødvendige stimuli for vort erhvervsliv til gavn for os alle.

Jeg beklager, at det ikke er muligt i dag at føre en saglig diskussion med fremskridtspartiet, men det er endnu mere beklageligt, at fremskridtspartiet med slige forslag ødelægger enhver mulighed i fremtiden.

Alfred Hansen (DR):

Det kan vel efterhånden være vanskeligt at mobilisere det helt store engagement i drøftelser af landets problemer og i, hvad vi skal gøre for at løse disse problemer. For ca. 3 uger siden havde vi en meget lang og meget engageret debat i forbindelse med statsministerens åbningstale, og i sidste uge havde vi en meget langvarig og en meget engageret debat vedrørende landbrugets problemer. Jeg er meget spændt på, om hr. Askjær Jørgensen og fremskridtspartiet vil tage alle mulige erhvervsgrupper frem nu og præsentere os for forespørgselsdebatter de kommende uger om ganske bestemte erhvervsgruppers problemer.

Der er al mulig grund til at være dystre i sin vurdering af dansk erhvervslivs fremtidsmuligheder. Ministeren har tidligere givet udtryk for, og yderligere bekræftet det i sin redegørelse – jeg vil gerne takke for, at den foreligger skriftligt, det synes jeg er en god regel at have, og det giver os ordførere nogle muligheder for at gøre notater undervejs – at regeringen har nogle planer, og det fremgår også af finanslovsforslaget, hvilke initiativer

regeringen vil tage med hensyn til beskæftigelsesfremme og erhvervsfremme, og det må vi så som opposition affinde os med. Jeg deler ikke den optimisme, hr. Bolvig og ministeren har lagt for dagen med hensyn til de forventede resultater af disse erhvervs- og beskæftigelsesfremmeforanstaltninger. Jeg tror ikke på effekten af dem – det har jeg sagt tidligere – og der er intet i udviklingen, der giver mig grund til at ændre denne opfattelse.

Efter at man har dunket erhvervslivet ganske voldsomt i hovedet igennem en årrække med restriktioner; beskatning, ved at pumpe statsobligationer ud på det frie marked og gøre det så attraktivt at købe statsobligationer, at der ikke rigtig er nogen, der vil investere penge i dansk erhvervsliv, kan man altså ikke nu ved at komme og dele nogle millioner, for ikke at sige milliarder kroner ud sætte gang i erhvervslivet igen. Det er en debat, vi har haft så mange gange. Vi er naturligvis enige i, og retsforbundet har også tilkendegivet det i skrift og i tale, at disse statsobligationer er af det onde. Vi har også angrebet renten som værende den væsentligste omkostningsfaktor, langt, langt mere tyngende for erhvervslivet end lønomkostningerne. Men vi kan nu engang ikke løse disse problemer ved at føre en langvarig debat om specielt produktionssektoren.

Derfor vil jeg sige til hr. Askjær Jørgensen, som meget engageret går ind i denne debat, at hr. Askjær Jørgensen bør gå hjem og lave nogle lovforslag, så vi kan se, hvad det i grunden er, fremskridtspartiet vil tage af initiativer. For det er vel ikke bare snak, ligesom vi nu har været vant til igennem en årrække, at skiftende regeringer har nøjedes med at snakke om det?

Når hr. Bolvig siger, at det går godt, så er det jo ikke rigtigt, medmindre hr. Bolvig synes dette, når der kommer 3.000 flere arbejdsløse pr. uge, når stadig flere virksomheder må standse deres betalinger og går konkurs. Det går jo ikke godt, hr. Bolvig. Jeg forstår sådan set godt, at forligspartierne forsøger at overbevise hinanden om, at deres initiativer er gode. Men de skal også skynde sig at styrke hinanden i denne tro, for resultaterne vil bevise noget andet. Det er meget småligt, når hr. Bolvig praler af, at regeringen har ført en politik, som har gjort det muligt at sænke diskontoen nu to gange med 1

[Alfred Hansen]

pct. hver gang, fra 13 til 11 pct., når man ved, at for et år siden hævdede man den fra 9 til 13 pct. Det er det med at gå 4 skridt tilbage og 2 skridt frem. Derfor er det ikke utryk for, at det går godt i Danmark.

Vi vil ikke sige synderlig meget mere fra retsforbundets side ved denne debat ud over at erklære os enige i, at statsobligationerne er af det onde.

Jeg vil gerne sige til regeringen og til folketinget i det hele taget, at vi bør være mere ansvarlige i folketinget, når vi vedtager udgiftkrævende love. Vi burde faktisk aldrig vedtage en udgiftkrævende lov, uden at vi har sikret os dækning for udgifterne derved. Hvis vi altid havde balance mellem indtægter og udgifter på statsbudgettet, som man også må have det i en privat husholdning, så var vi aldrig kommet i den situation, at vi skulle ud og låne disse enorme pengebeløb på det udenlandske lånemarked, og vi var aldrig kommet i den situation, at vi skulle ud og overdænge det danske obligationsmarked med 40-45 mia kr. om året i statsobligationer.

Med hensyn til forslaget om motiveret dagsorden fra hr. Askjær Jørgensen skal jeg sige, at der er nogle elementer i det, som vi naturligvis er enige i. Men når vi ser på punkt 2 om, at regeringen skal gennemføre reallønsfremgang til borgerne via lavere bruttolønninger, så må jeg udlægge det sådan, at hr. Askjær Jørgensen og fremskridtspartiet ønsker, at regeringen og folketinget skal dirigere og fastsætte lønninger her i samfundet. Dette er vi i retsforbundet imod. Det er socialisme i renkultur, at hr. Askjær Jørgensen vil bruge folketinget som det forum, der skal fastsætte lønninger for den danske befolkning. Dette er et anliggende mellem arbejdstagere og arbejdsgivere, og det skal vi respektere. Jeg kan beklage, at man nu tre gange i træk har grebet ind fra folketingets side og fastsat lønninger.

Jeg synes, at hr. Askjær Jørgensen mangler noget i summen af de synspunkter, hr. Askjær Jørgensen står for. Jeg ved, at hr. Askjær Jørgensen for et halvt år siden var meget imod en lov om prisstop og tidligere har tilkendegivet modstand mod avancestop, men nu tager man altså her i sin mund at foreslå, at regeringen skal fastsætte lønninger. Mener hr. Askjær Jørgensen, at folketinget skal fastsætte lønningerne for alle her i

samfundet, dog ikke hvilke avancer folk skal have, og hvilke fortjenester der skal kunne tillades, og hvilke prisstigninger der skal kunne bevilges? Jeg synes, der manglede noget i det samlede sæt af holdninger hos hr. Askjær Jørgensen, for hvis man går ind for statsdirigering af lønninger, så vil jeg umiddelbart mene, at man også bør gå ind for kontrol med priser og avancer. Jeg er imod statsdirigering af såvel lønninger som priser og avancer. Vi er naturligvis enige i, at der har været for mange restriktioner og for meget bureaukrati. Det kan enhver overbevise sig om, der har fulgt udviklingen.

Jeg synes, at det dagsordensforslag, der her er kommet, ikke bare er firkantet – det er simpelt hen en polygon med et ukendt antal sider.

(Kort bemærkning).

Bolvig (RV):

Jeg må undskylde, at jeg tager lidt af folketingets tid til at gentage over for hr. Alfred Hansen, at jeg aldeles ikke sagde, at det går godt. Jeg sagde tre gange, at der var meget alvorlige problemer. Men derfor behøver man jo ikke konsekvent kun fremhæve det negative, for fremhæver man kun det negative, så fremkalder man den pessimisme, som jeg hævdede i sig selv er med til at skade dansk erhvervslivs ekspansionsmuligheder.

Det er vel ikke forkert at pege på, at der midt i mørket er lyspunkter, bl. a. takket være det, der er gennemført. Det er lyspunkter, at vi har kunnet nedsætte diskontoen to gange. Det er et lyspunkt, at eksportstigningen er meget, meget stor, og at importneddæmpningen er betydelig. Det er også et lyspunkt, at vi har fået et fald i inflationen. Dermed er ikke sagt, at det går godt, men man skal ikke kun fremhæve det negative.

Askjær Jørgensen (FP):

Hr. Arne Christiansen mente ikke, at forespørgslen i dag kunne omfatte landbruget, da den var rettet til industriministeren. I den anledning skal jeg meddele den tidligere handelsminister, at hvis man drøfter, hvordan man kan nedsætte renteniveaueu og erhvervslivets omkostninger i Danmark og man får det gennemført, så kan man ikke undgå dermed også at gavne landbruget. Når vi udtrykkelig siger »produktionssektoren«,

[Askjær Jørgensen]

så er det, fordi vi mener, at man ikke kan gavne en del af produktionssektoren uden at gavne det hele. Derfor omfatter vores forespørgselsdebat i dag også landbruget. Men det er rigtigt, at venstre havde det på i sidste uge, og derfor er det naturligt, at vi i højere grad koncentrerer os om de andre erhverv. Man kan ikke gennemføre noget godt for erhvervslivet i Danmark efter vores program, uden at det også kommer til at omfatte landbruget – heldigvis.

Hr. Kjelgaard sagde noget om at tage folketingets arbejde alvorligt. Ja, det beklager jeg at hr. Kjelgaard ikke fuldt ud er i stand til, men hr. Kjelgaard fortalte jo en nydelig historie heroppe, og den passer såmænd ganske udmærket, som den blev foredraget af hr. Kjelgaard.

Så har vi hr. Bolvig, der siger, at det er sket til trods for alle disse ting. Jeg ved ikke, hvordan vi skal få f.eks. hr. Arne Bjerregaard og hr. Bolvig og den socialdemokratiske ordfører og ministeren til at erkende, at alt det, man hævder at man giver, tager man et sted fra. Er det rigtigt, eller hekser man, plukker man penge ned af træerne, eller hvad gør man? Vil hr. Bolvig, vil hr. Arne Bjerregaard erkende, at man ikke kan gå ud og forære erhvervslivet noget, uden at man tager det et sted fra? Hvis man vil erkende så langt, vil man så ikke derefter fortælle, hvor man tager det fra? Hvis man skal tale sandhed, så er man nødt til at erkende, at man kun kan tage noget de steder, hvor der skabes noget i erhvervslivet. Altså, man tager med den ene hånd og giver med den anden.

Hr. Bolvigs udtalelser dækkede ikke det begreb, der blev lanceret her, på trods af alle disse ting man har gjort, for man har jo intet gjort. Nej, hver gang man vil gøre en hel masse, så gør man det stik modsatte af det, man burde gøre: så gør man det dårligere og dårligere og dårligere. Det er disse sammenhænge, som hverken hr. Arne Bjerregaard eller hr. Bolvig kan skue igennem. Man aner ikke tingenes sammenhæng, og det er derfor, det er umuligt at diskutere med hr. Arne Bjerregaard, men det må vi altså lære at leve med. Jeg håber, at det går sådan, at hr. Arne Bjerregaards tid i politik ikke er så lang, for det er umuligt at sætte ham ind i tingenes sammenhæng.

Så snakker hr. Arne Bjerregaard om, at vi har påstået, at vi vil afskaffe punktskatterne.

Jeg vil godt have at vide, hvornår vi har sagt at vi ville det. Det passer ikke, hr. Arne Bjerregaard!

Hr. Arne Bjerregaard siger, at man ikke massivt kan nedsætte erhvervsomkostningerne. Jo, selvfølgelig kan man da det.

Hr. Arne Bjerregaard snakker også om, at det er umuligt at klare det problem at spare de penge, der svarer til den sum, statsobligationer og statsgældsbeviser andrager. Ja men det er altså således, at det offentliges forbrug i 1981 vil nå op i nærheden af 250 mia kr., og hvis man tænker sig, at man skulle skaffe de 50 mia kr., så drejer det sig altså om at spare ca. 20 pct. Og hvis man tænker sig, at man skulle nedskære den offentlige sektor med 20 pct., så ville den offentlige sektor stadig væk være langt større, end den f. eks. var i 1970. Kan hr. Arne Bjerregaard huske tilbage, hvordan situationen var i Danmark i 1970 ...

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der har været meget stille i salen under den hidtidige del af forespørgslen. Jeg har vanskeligt ved at forstå, hvorfor man absolut skal tale nu.

Askjær Jørgensen (FP):

Man kan godt gennemføre de ting, vi har foreslået. Jeg er fuldstændig klar over, at hr. Arne Bjerregaard ikke er i stand til at se tingene i sammenhæng. Jeg skal da gerne give hr. Arne Bjerregaard manuduktion en dag, men da jeg ved, at det store flertal af folketinget godt forstår sammenhængen, synes jeg, at det er synd at belaste de øvrige af tingets medlemmer med den slags ting.

Hr. Alfred Hansen mener, at vi skulle lave nogle flere lovforslag. Nej, det er forkert, for der trænges til at blive afskaffet en hel masse love i stedet for. Hvis hr. Alfred Hansen vil læse, hvad vi skriver i vores bemærkninger til de ændringsforslag, vi stiller til finanslovsforslaget hvert år, så vil hr. Alfred Hansen dér kunne se, at vi foreslår en lang række love ophævet. Det er det, det drejer sig om. Den problemstilling har vi altså også fat i.

Så taler hr. Alfred Hansen om problemet, om man skal gribe fat i lønningerne fra folketingets side. Ja men hvad hjælper det, at vi har frie overenskomstforhandlinger, når folketinget dagen efter kommer og tager det,

[Askjær Jørgensen]

man har forhandlet sig til rette om? Derfor har vi ingen frie overenskomstforhandlinger haft her i dette samfund. Og det vil vi heller ikke kunne få. Så det, hr. Alfred Hansen så smukt taler om, er noget, som ikke eksisterer, ikke engang i form af en by i Rusland.

Det er jo således, at det er nødvendigt, at der er en offentlig sektor i samfundet, og denne sektor skal naturligvis finansieres. Hvor dyrt det er at have den offentlige sektor, hænger naturligvis nøje sammen med, hvad de, der skal udføre jobbene i den offentlige sektor, skal have i løn, og det er man altså også nødt til at fastsætte fra det offentliges side. Så de luftkasteller, hr. Alfred Hansen skal med, holder ikke.

Jeg skal for god ordens skyld slå fast, at det, vi har talt om i dag, ikke er at nedsætte lønningerne. Det er at nedsætte bruttolønningerne. Det vil altså sige, at vi vil nedsætte bruttoprisen på arbejdskraft. Jeg har understreget op til flere gange, at vi ønsker at hæve reallønningerne og nedsætte bruttoprisen på arbejdskraft.

Maisted (FP):

Det, der får mig herop igen, er hr. Bolvigs omtale af de fremskridt, som forligspartierne har opnået. Men folketingets medlemmer har jo den 3. november 1980 fået en industriinformation, der viser, at industriens produktion, beskæftigelse og investeringer falder.

Det, som industrien og samfundet lever af, er jo den værditilvækst, som industrien og andre produktionsvirksomheder er i stand til at fremskaffe, det vil sige produktionsværdien minus værdien af indkøbte råvarer. Og når produktionsværdien bliver mindre, fordi produktionen falder og råvarepriserne stiger, så betyder det trods alt, at værditilvæksten bliver mindre. Værditilvæksten går til overskuddet til firmaerne, investeringer, renteudgifter, lønomkostninger, skatter og afgifter og øvrige omkostninger. Så er der jo ikke ret meget at operere med, hvis man ønsker, at vi skal løse samfundets problemer ved at sørge for, at der bliver yderligere investeret i danske arbejdspladser. For at man kan opnå det, må man altså have et større overskud. Den post, som umiddelbart må falde i øjnene, er den, der hedder skatter og afgifter. Disse skatter og afgifter blev forøget i december 1979, og så kan det ikke nytte, at man bagefter

ter kommer og giver tilskud af den ene og den anden art. Det kan heller ikke nytte, at man begynder at operere med meget store summer i udpumpning af statspapirer, for så påvirker man selvfølgelig virksomhedernes renteudgifter.

Det, vi har beskrevet, hænger altså meget nøje sammen. Den eneste løsning er at angribe renteudgifterne og lønomkostningerne. Det er de eneste operationelle muligheder, vi har tilbage for øjeblikket. For at det ikke skal gå ud over lønmodtagerne, er vi tvunget til at kigge på skatter og afgifter og give dem alvorlige skattelettelser, sådan at de ikke har behov for at kræve mere i løn. På den måde falder lønomkostningerne for dansk erhvervsliv, men reallønnen falder ikke. Sådan er sammenhængen. Alt det andet er noget snak.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Askjær Jørgensen (FP) (se foran)

forkastedes, idet 16 stemte for, 117 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af sønæringsloven.

(Lovforslag nr. L 40. Fremsat 17/10 80).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om søfartsuddannelse.

(Lovforslag nr. L 41. Fremsat 17/10 80).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Andersen (S):